

ZAKON BR. 08/L-304

O BANKAMA

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65. (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja:

ZAKON O BANKAMA

**POGLAVLJE I.
OPŠTE ODREDBE**

**POTPOGLAVLJE I.
UVODNE UREDBE**

**Član 1.
Cilj**

1. Ovaj zakon uređuje bankarske i finansijske poslove banke u Republici Kosovo u funkciji podsticanja i vođenja stabilnog finansijskog sistema obezbeđivanjem odgovarajućeg nivoa zaštite interesa deponenata uređivanjem:

- 1.1. kriterijuma za osnivanje i licenciranje banaka;
- 1.2. dobrog poslovanja, organizovanja i upravljanja banaka,
- 1.3. bonitetnog nadzora banaka; i
- 1.4. oporavka, restrukturiranja i likvidacije banaka.

2. Ovaj zakon je u skladu sa pravnom tekovinom Evropske unije, i to:

- 2.1. Uredbom o bonitetnim zahtevima za kreditne institucije i investiciona društva (Uredba 575/2013/EU, koja menja Uredbu 648/2012/EU);
- 2.2. Direktivom o pristupanju delatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicionim društvima (Direktiva 2013/36/EU, koja menja Direktivu 2002/87/EZ te stavlja van snage Direktivu 2006/48/EZ i 2006/49/EZ);
- 2.3. Direktivom o uspostavljanju okvira za oporavak i restrukturiranje kreditnih institucija i investicionih društava (Direktiva 2014/59/EU, koja menja Direktive 82/891/EEZ, 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU, te i Uredbu 1093/2010/EU i 648/2012/EU).

Član 2. **Delokrug primene**

Ovaj zakon se primenjuje na sve banke koje obavljaju bankarske i finansijske poslove, njihove akcionare, Odbor direktora, više rukovodstvo, zaposlene, agente i njihove filijale, kao i primenjuje se na aspekte računovodstvenog i finansijskog sistema izveštavanja banaka, uključujući zahteve revizije.

Član 3. **Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Filijala** – zavisno društvo, pravno lice čije je banke zavisno društvo ili pravno lice koje je pod zajedničkom kontrolom sa ovom bankom;

1.2. **Instrument odvajanja imovine** – mehanizam za prenos imovine, prava ili obaveza banke u postupku restrukturiranja na pravno lice radi upravljanja imovinom u skladu sa članom 110. ovog zakona;

1.3. **Pomoćne finansijske usluge** – imaju značenje definisano članom 11. ovog zakona;

1.4. **Instrument raspodele gubitaka** – mehanizam za vršenje nadležnosti (ovlašćenja) za otpis ili konverziju obaveza banke u postupku restrukturiranja u skladu sa članom 111. ovog zakona;

1.5. **Banka** – akcionarsko društvo koje obavlja bankarske poslove, uključujući zavisno društvo ili ogranak strane banke;

1.6. **Agent banke** – označava fizičko ili pravno lice koje postupa u ime banke u obavljanju usluga u skladu sa važećim zakonima i propisima;

1.7. **Bankarski i finansijski poslovi** – delatnost označena kao bankarski i finansijski posao iz člana 11. ovog zakona;

1.8. **Lice povezano s bankom** – svako lice koje ima najmanje jedan od sledećih odnosa sa bankom:

1.8.1. svaki viši rukovodilac ili direktor banke i svaki glavni akcionar banke;

1.8.2. svako lice koje je blisko višem rukovodiocu ili direktoru ili glavnom akcionaru banke do stepena utvrđenog podstavom 1.54. ovog člana;

1.8.3. svako pravno lice u kome je viši rukovodilac ili direktor ili glavni akcionar banke ujedno i glavni akcionar;

1.8.4. svako lice koje ima znatno učešće u pravnom licu u kome banka ujedno ima znatno učešće;

1.8.5. svaka filijala banke; i

1.8.6. svako lice, koje prema uredbi CBK-a određeno da je lice povezano s bankom.

1.9. Poslovi lica povezanog s bankom – obuhvataju bilansne i vanbilansne kreditne izloženosti i potraživanja, kao i sporazume kao što su ugovori o uslugama, kupovini i prodaje imovine, ugovori o izgradnji, ugovori o lizingu, derivativne transakcije, pozajmice i otpisi sa bilansa. Izraz poslovi mora se široko tumačiti tako da obuhvati ne samo poslove koji se sprovode sa povezanim licem, nego i situacije u kojima nepovezano lice (kojima je banka trenutno izložena) kasnije postaje povezano lice;

1.10. Banka u restrukturiranju – banka u kojoj se sprovedi postupak restrukturiranja;

1.11. Bankarska grupa – banka i njene filijale i bilo koji drugi subjekat koje CBK odredi uredbom ili nalogom treba uzeti u obzir u svrhu konsolidovanog nadzora;

1.12. Ogranak – mesto poslovanja koje osniva pravno zavisni ogranak banke koji nije zasebno osnovan, preko koga se banci može dozvoliti da obavlja bankarske poslove;

1.13. Banka za posebne namene – pravno lice koje ispunjava zahteve iz stava 3. člana 109. ovog zakona;

1.14. Instrument banke za posebne namene – mehanizam za prenos akcija ili drugih vlasničkih instrumenata koje izdaje banka u restrukturiranju ili imovine, prava ili obaveza banke u restrukturiranju na banku za posebne namene u skladu sa članom 109. ovog zakona;

1.15. Dužnički instrumenti – obveznice i drugi oblici prenosivog duga, instrumenti koji stvaraju ili priznaju dug i instrumenti koji daju pravo na sticanje dužničkih instrumenata;

1.16. Obezbeđena obaveza – obaveze kod koje je pravo poverioca na naplatu ili drugi oblik ispunjenja obezbeđeno teretom, zalogom, založnim pravom ili ugovorom o kolateralu uključujući prava koja proizilaze iz repo transakcija i drugih ugovora o kolateralu s prenosom vlasništva;

1.17. Bankarski poslovi – poslovi t primanja depozita od stanovništva i korišćenje sredstava u celini ili delimično za davanje kredita;

1.18. **Raspodela kapitala** – raspodela gotovine ili druge imovine od strane banke svojim vlasnicima koja se vrši na račun tog vlasništva, koja se sastoji samo od akcija institucije ili prava na kupovinu ovih akcija, ali ne obuhvata dividendu;

1.19. **Uslovi za restrukturiranje** – uslovi iz člana 106. ovog zakona;

1.20. **Kontrola** – odnos kada lice ili grupa lica, direktno ili indirektno:

1.20.1. poseduju većinu akcija pravnog lica;

1.20.2. imaju ovlašćenje da imenuju ili razreše većinu članova upravnog odbora pravnog lica; ili

1.20.3. imaju mogućnost da vrše znatan uticaj na upravljanje ili politiku pravnog lica;

1.21. **Osnovne linije poslovanja** – označava poslovanje i pripadajuće usluge koje predstavljaju bitne izvore prihoda, dobiti ili vrednosti franšize banke ili bankarske grupe kojoj banka pripada;

1.22. **Ključne funkcije** – poslovi, usluge ili delatnosti čije bi obustavljanje moglo dovesti do prekida usluga bitnih po stvarne ekonomije ili do poremećaja finansijske stabilnosti zbog veličine, učešća na tržištu, spoljne i unutrašnje povezanosti, složenosti ili inostranih (prekograničnih) poslova banke ili bankarske grupe posebno s obzirom na zamenljivost tih poslova, usluga ili delatnosti;

1.23. **Rizik zemlje** – je rizik kod koga ekonomski, socijalni i politički uslovi i događaji u stranoj zemlji mogu uticati na trenutno ili projektovano finansijsko stanje, odnosno održivost banke;

1.24. **Depozit** – novčani iznos koji banci uplati fizičko ili pravno lice, pod uslovom da ga banka vrati u celosti, sa ili bez kamate ili premije, na zahtev ili u vreme dogovoreno vreme sa tim fizičkim ili pravnim licem;

1.25. **Direktor** – lice koje imenuju akcionari da služi kao član odbora direktora banke i odobrava CBK;

1.26. **Mere rane intervencije** – mere koje usvaja CBK u svojstvu nadzornog tela, primenom člana 88. ovog zakona;

1.27. **Prihvatljive obaveze** – obaveze i instrumenti kapitala nisu instrumenti redovnog osnovnog kapitala banke i koji nisu isključeni iz delokruga primene raspodele gubitaka kao što je utvrđeno relevantnom uredbom CBK-a;

1.28. **Hitna likvidnosna pomoć („HLP“)** – označava likvidnosnu pomoć CBK-a nekoj banci kroz privremeno smanjenje minimalnih rezervi ili kreditom banci koju je CBK licencirala, ili kombinacijom oba kada je banka solventna, ali je HLP neophodan da bi se zadovoljile potrebe za kratkoročnu likvidnost;

- 1.29. **Vlasnički kapital** – svako pravo svojine u pravnom licu;
- 1.30. **Izloženost** – svaka imovinska ili vanbilansna stavka;
- 1.31. **Vanredna javna finansijska podrška** – podrazumeva javnu finansijsku podršku na nacionalnom nivou ili šire u cilju očuvanja ili vraćanja stabilnosti, likvidnosti ili solventnosti (sposobnosti plaćanja) banke ili bankarske grupe;
- 1.32. **Finansijske institucije** – ima značenje dato u Zakonu o CBK;
- 1.33. **Finansijski posao** – označen kao bankarski i finansijski posao u članu 11. ovog zakona;
- 1.34. **Ogranak strane banke** – pravno lice inkorporisano u stranoj zemlji i ima licencu za obavljanje bankarskih poslova u stranoj jurisdikciji, te koje je registrovano i licencirano kao ogranak prema zakonu da se u Republici Kosovo bavi bankarskim i finansijskim poslovima;
- 1.35. **Nadzornik države porekla** – nadležno regulatorno telo u stranoj jurisdikciji u kome je inkorporisana matična banka banke ili ogranka;
- 1.36. **Nesolventnost banke (nesposobnost plaćanja)** – situacija kada banka ne izmiruje svoje obaveze ili vrednost obaveza premašuje vrednost njene imovine. Vrednost imovine, obaveza i regulatornog kapitala banke utvrđuje se u skladu sa standardima procene i postupcima koje je uspostavila CBK. Prilikom utvrđivanja vrednosti imovine i obaveza banke za budući datum, uzimaju se u obzir budući prihodi i rashodi banke razumno predviđeni do tog datuma;
- 1.37. **Vlasnički instrumenti** – podrazumeva akcije, druge instrumente kojima se prenosi vlasništvo, instrumente koji se mogu pretvoriti u akcije ili druge vlasničke instrumente ili daju pravo na njihovu kupovinu, i instrumente koji predstavljaju učešće u akcijama ili drugim vlasničkim instrumentima;
- 1.38. **Grupa povezanih lica/klijenata** – ima jedno od sledećih značenja:
- 1.38.1. dva ili više fizičkih ili pravnih lica koja, osim ako nije drugačije određeno, predstavljaju jedinstven rizik jer jedno od njih direktno ili indirektno ima kontrolu nad drugim ili drugima;
- 1.38.2. dva ili više fizičkih ili pravnih lica između kojih ne postoji kontrolni odnos kao što je propisano u pod-podstavu 1.38.1. ovog člana, ali za koje se mora smatrati da predstavljaju jedinstveni rizik jer su toliko međusobno povezana da, ako bi jedno od njih imalo finansijskih poteškoća, pogotovu poteškoće u finansiranju ili otplati, drugi ili svi ostali takođe mogu doći u finansijske poteškoće ili otplati;
- 1.38.3. izuzetno od pod-podstavova 1.38.1. i 1.38.2. ovog člana, kada centralna vlast ima direktnu kontrolu ili je direktno povezana sa jednim ili više

fizičkih ili pravnih lica, grupa koju čine centralna vlast i sva fizička ili pravna lica koja ona direktno ili indirektno kontroliše u skladu sa pod-podstavom 1.38.1. ovog člana ili sa njim povezanim u skladu sa pod-podstavom 1.38.2. ovog člana, može se smatrati da ne čini grupu povezanih klijenata. Umesto toga, postojanje grupe povezanih klijenata koju formiraju centralna vlast i druga fizička ili pravna lica može se odvojeno proceniti za svako lice koje ona direktno kontroliše u skladu sa pod-podstavom 1.38.1. ovog člana, ili je direktno povezana sa njim u skladu sa pod-podstavom 1.38.2. ovog člana i sva fizička i pravna lica koja su pod kontrolom tog lica prema pod-podstavu 1.38.1. ovog člana ili su povezana sa tim licem u skladu sa pod-podstavom 1.38.2. ovog člana, uključujući i centralnu vlast. Isto važi i za slučajeve regionalnih ili lokalnih vlasti.

1.39. **Velika izloženost** – svaka izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi procenat osnovnog kapitala koji je CBK utvrdila u članu 24. ovog zakona;

1.40. **Pravno lice** – opšti pojam koji označava svaku organizaciju, uključujući privredno društvo koje po zakonu ima zaseban pravni identitet i koji se razlikuje od njegovih članova, vlasnika ili akcionara;

1.41. **Licenca** – diskreciono ovlašćenje koje izdaje CBK kojim se daje pravo bavljenja poslovima navedenim u ovlašćenju;

1.42. **Nacionalni fond za restrukturiranje** – sporazum o finansiranju koji je uspostavljen u skladu sa članom 124. ovog zakona u cilju obezbeđivanja efektivnog sprovođenja instrumenata restrukturiranja od strane CBK i ovlašćenja datih u Poglavlju III. ovog zakona;

1.43. **Redovni postupci likvidacije** – režim likvidacije prema Poglavlju III. ovog zakona ili bilo koji postupak kolektivne likvidacije koji uključuje delimično ili potpuno razrešenje rukovodstva banke i imenovanje likvidacionog upravnika ili upravnika koje se uobičajeno primenjuje na banke ili pravna lica uopšte, uključujući režim likvidacije propisan u Poglavlju III. ovog zakona;

1.44. **Naredba** – pismeni nalog koji donosi za sprovođenje ovog zakona ili uredba koju usvaja CBK;

1.45. **Regulatorni kapital** – podrazumeva regulatorni kapital banke po utvrđenju CBK u smislu člana 21. ovog zakona;

1.46. **Uplaćeni kapital** – sredstva koja banka prima od akcionara u zamenu za njihovo učešće u kapitalu;

1.47. **Matična banka** – banka koja poseduje ili na neki način kontroliše druge banke unutar bankarske grupe a koja nije pod kontrolom drugog pravnog lica. Naime, glavna banka na čelu bankarske grupe ili najviša posrednička banka koja je predmet bonitetnog nadzora;

- 1.48. **Lice** – odnosi se na fizičko ili pravno lice;
- 1.49. **Glavni akcionar** – lice koje poseduje direktno ili indirektno, zajedno ili u dogovoru sa drugim licima, deset odsto (10%) ili više bilo koje klase akcija sa pravom glasa banke ili kompanije ili deset odsto učešća u kapitalu banke ili kompanije;
- 1.50. **Primalac** – lice ili subjekat kome banka u restrukturiranju prenosi akcije, druge vlasničke instrumente, dužnički instrumente, imovinu, prava ili obaveze ili bilo koju kombinaciju ovih stavki;
- 1.51. **Plan oporavka** – plan oporavka koji je sačinila i ažurirala banka u skladu sa članom 87. ovog zakona;
- 1.52. **Uredba** – podzakonski akt koji donosi CBK za sprovođenje ovog zakona ili drugih relevantnih zakona;
- 1.53. **Ministarstvo** – ministarstvo nadležno za poslove finansija;
- 1.54. **Povezana lica** – suprug/a, deca ili usvojenici, deca dece, majka, otac, braća, sestre, lica pod njegovim starateljstvom ili druga lica koja posebnom uredbom određuje CBK;
- 1.55. **Povezani instrumenti kapitala** – označava instrumente osnovnog kapitala, instrumente dopunskog kapitala i druge dodatne instrumente kapitala koje CBK utvrđuje uredbom;
- 1.56. **Predstavništvo** – poslovna delatnost koju licencira CBK, kao pravno zavisni ogranak banke koja nije zasebno osnovana, sa ograničenim poslovima u pružanju informacija i poslovima veze, kao i proučavanje tržišta i mogućnosti ulaganja, u kojima banci nije dozvoljeno da se bavi bankarskim poslovima;
- 1.57. **Restrukturiranje** – primena instrumenta restrukturiranja iz stava 2. člana 107. ovog zakona u cilju postizanja jednog ili više ciljeva restrukturiranja iz člana 100. ovog zakona;
- 1.58. **Mera restrukturiranja** – odluka o pokretanju restrukturiranja banke u skladu sa članom 106. ovog zakona, primenu instrumenta restrukturiranja ili izvršavanje jednog ili više ovlašćenja restrukturiranja;
- 1.59. **Ciljevi restrukturiranja** – ciljevi iz člana 100. ovog zakona;
- 1.60. **Plan restrukturiranja** – plan restrukturiranja banke, sačinjen u skladu sa članom 104. ovog zakona;
- 1.61. **Ovlašćenje restrukturiranja** – ovlašćenje iz člana 121. ovog zakona;
- 1.62. **Instrument restrukturiranja** – instrument restrukturiranja e prema stavu 2. člana 107. ovog zakona;

1.63. **Upravljanje rizikom** – podrazumeva proces i metode za identifikaciju, merenje, procenu, održavanje i praćenje rizika, uključujući prijavu rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena tokom svoje poslovne delatnosti.

1.64. **Instrument prodaje poslovanja** – mehanizam CBK-a za pokretanje prenosa akcija ili drugih vlasničkih instrumenata koje izdaje banka u restrukturiranju ili prenosu imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju na kupca koji nije banka za posebne namene, u skladu sa članom 108. ovog zakona;

1.65. **Centralna ugovorna strana** – označava pravna lica koja posreduju između strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta, te postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu, na koje se ne može primeniti obustava plaćanja;

1.66. **Viši rukovodilac** – izvršni direktor, glavni finansijski službenik, glavni operativni službenik, glavni službenik za rizik i bilo koje drugo lice osim direktora, koje (i) odgovara direktno odboru ili učestvuje ili ovlašćeno da učestvuje u ključnim funkcijama kreiranja politike banke, bez obzira na to da li to lice ima službeno zvanje ili prima naknadu za takve radnje, i (ii) određen kao viši rukovodilac od strane CBK-a. U slučaju kada je strana banka licencirana za rad sa jednim ili više ogranaka u Republici Kosovo, rukovodilac glavnog ogranka na Kosovu i svaki drugi rukovodilac ili zamenik rukovodioca ogranka na Kosovu smatraće se članom višeg rukovodstva;

1.67. **Vlasničko učešće** – podrazumeva prava na kapital drugih pravnih lica, bez obzira da li su predstavljeni sertifikatima ili ne, prava koja stvaranjem stabilnog odnosa sa ovim pravnim licima imaju za cilj da doprinesu poslovanju banke i klasifikuju se na sledeći način:

1.67.1. kvalifikovano učešće postoji kada osoba ima:

1.67.2. direktno ili indirektno pravo ili mogućnost ostvarivanja pet odsto (5%) ili više glasačkih prava u pravnom licu, i/ili direktno ili indirektno vlasništvo nad pet odsto (5%) ili više kapitala tog pravnog lica; ili

1.67.3. mogućnost efektivnog uticaja na rukovodstvo pravnog lica ili na poslovne politike tog pravnog lica;

1.67.4. znatno učešće postoji kada osoba ima:

1.67.5. direktno ili indirektno pravo ili mogućnost ostvarivanja dvadeset odsto (20%) ili više glasačkih prava u pravnom licu, odnosno direktno ili indirektno vlasništvo nad dvadeset odsto (20%) ili više kapitala tog pravnog lica; ili

1.67.6. mogućnost efektivnog uticaja na rukovodstvo pravnog lica ili na poslovne politike tog pravnog lica;

1.67.7. kontrolno učešće postoji kada osoba ima:

1.67.8. direktno ili indirektno pravo ili mogućnost ostvarivanja pedeset odsto (50%) ili više glasačkih prava u pravnom licu, i/ili direktno ili indirektno vlasništvo nad pedeset odsto (50%) ili više kapitala tog pravnog lica; ili

1.67.9. mogućnost izbora najmanje polovine članova upravnog odbora ili drugih rukovodećih jedinica u takvom pravnom licu; ili

1.67.10. mogućnost vršenja efektivnog uticaja na rukovodstvo pravnog lica ili na poslovne politike tog pravnog lica.

1.68. **Posebni rukovodilac** – rukovodilac banke u restrukturiranju koga imenuje CBK, kao telo za restrukturiranje, prema stavu 7. člana 107.ovog zakona;

1.69. **Zavisno društvo** – svako pravno lice u kome drugo lice ili grupa lica koja postupaju zajedno poseduju direktno ili indirektno:

1.69.1. pedeset odsto (50%) ili više bilo koje klase akcija sa pravom glasa; ili

1.69.2. znatno učešće koje omogućava ovim drugim licima ili grupi lica da vrše kontrolu nad pravnim licem čije akcije poseduju.

1.70. **Državna pomoć** – ima značenje dato relevantnim zakonom o državnoj pomoći;

1.71. **Sistemska kriza** – znači obustavu poslova u finansijskom sistemu koji može imati ozbiljne negativne posledice po finansijsko tržište i realnu ekonomiju. Sve vrste finansijskih posrednika, tržišta i finansijske infrastrukture mogu potencijalno biti sistemski važni do određene mere;

1.72. **Osnovni i dopunski kapital** – ima značenje koje CBK utvrđuje posebnom uredbom u smislu člana 21. ovog zakona;

1.73. **Rizik prenosa** – podrazumeva mogućnost gubitka zbog ograničenja konverzije (razmene) valute koje nameće strana vlada, a koje sprečavaju kretanje novca u inostranstvu;

1.74. **Akcije sa pravom glasa** – obične akcije u kapitalu lica i druge akcije bilo koje oznake ili opisa koje daju pravo licu da glasa o bilo kojoj odluci na redovnom ili vanrednom sastanku izdavaoca;

1.75. **Netiranje** – znači vraćanje na neto potraživanje ili neto obavezu potraživanja i obaveza koje proizilaze iz naloga za prenos u kojima učesnik ili učesnici u sistemu poravnjanja izdaju ili primaju od jednog ili više učesnika u tom sistemu, tako da ostaje samo neto potraživanje ili neto obaveza;

1.76. **Neto vrednost** otpremnine – neto iznos primljen nakon utvrđivanja međusobnih obaveza između strana dozvoljenog finansijskog ugovora u skladu sa njegovim odredbama;

1.77. **Likvidacija** – likvidacija imovine banke;

1.78. **Ovlašćenja otpisa i konverzije** – ovlašćenja iz člana 112. ovog zakona;

1.79. **Depozit ekvivalent kapitalu („DEK“)** – je deo minimalnog početnog kapitala dat i uplaćen u gotovini od strane matične banke za obavljanje poslova svog ogranka u Republici Kosovo;

1.80. **Depoziti iz jedno-izvornih sredstava** – označava pravno lice ili s njim direktno ili indirektno povezano lice, kao poslednji stvarni vlasnik ili ukupan iznos svih korisnika javnih prihoda od državnih organa koji su klasifikovani kao budžetske organizacije Kosova, osim ako nije drugačije određeno od strane CBK-a;

1.81. **Banka učesnica** – banka koja obavlja bankarske poslove u skladu sa načelima islamskog ili alternativnog ili učesničkog bankarstva utvrđenim uredbom CBK-a u skladu sa primenjivim međunarodnim standardima;

1.82. **Klijent finansijskih usluga** – podrazumeva svako fizičko ili pravno lice koje prima finansijske usluge prema uredbi CBK-a;

1.83. **CBK** – Centralna banka Republike Kosovo.

POTPOGLAVLJE II. NADLEŽNO TELO

Član 4.

Telo za licenciranje

1. CBK je jedino nadležno i odgovorno telo za licenciranje banaka u skladu sa ovim zakonom i relevantnim zakonom o CBK-u.

2. CBK ima isključivo diskreciono ovlašćenje za izdavanje licence svim bankama i dozvola za osnivanje predstavništva.

3. CBK vodi centralni registar dostupan javnosti za inspekcijski nadzor, koji evidentira banke koje posluju u Republici Kosovo, sa sledećim podacima:

1.1. naziv;

1.2. adresu sedišta i ogranka, veb-sajt; i

1.3. aktuelne kopije statuta ili ekvivalentne osnivačke dokumentacije i podzakonskih akata.

4. Registar takođe vodi spisak svih banaka sa oduzetim licencama, ali iz registra se uklanjaju njihovi osnivački dokumenti i podzakonski akti.

Član 5.

Nadzorno telo

1. CBK je jedino nadležno i odgovorno telo za makro-bonitetni nadzor u smislu određivanja mera koje imaju za cilj ublažavanje makro-bonitetnog ili sistemskog rizika u vezi sa bankama i u smislu utvrđivanja zahteva dodatnog kapitala u meri i načinu utvrđenim ovim zakonom.
2. CBK je nadležno i odgovorno telo za mikro-bonitetni nadzor banaka, u skladu sa ovim zakonom.
3. U vršenju nadzornih dužnosti i vršenju nadzornih ovlašćenja u skladu sa ovim zakonom, CBK obezbeđuje da subjekti koja su predmet nadzora postupaju u skladu sa relevantnim zakonodavstvom, uključujući relevantnim zakonom o CBK-u i propisima koje donosi CBK.
4. Pored stava 3. ovog člana, banke i ogranci stranih banaka moraju postupati u skladu sa:
 - 4.1. smernicama, uredbama, preporukama i drugim relevantnim pravnim aktima u primeni u Republici Kosovo;
 - 4.2. međunarodnim standardima i preporukama koje se odnose na poslove banaka i prudencijalni nadzor banaka, sve dok nisu u suprotnosti sa pravnim i regulatornim okvirom na snazi u Republici Kosovo.
5. U vršenju svojih nadzornih zadataka, CBK u saradnji sa Ministarstvom osniva Komitet za finansijsku stabilnost, kao među-institucionalno telo u cilju upravljanja krizama i finansijskom stabilnošću. Uslovi rada i uspostavljanje ovog Komiteta uređuju se memorandumom o razumevanju između relevantnih institucija.

Član 6.

Telo za zaštitu potrošača

1. CBK je nadležno i odgovorno telo za zaštitu potrošača u vezi sa bankarskim i finansijskim proizvodima i uslugama.
2. Prilikom vršenja nadzornih dužnosti i vršenja nadzornih ovlašćenja u pogledu zaštite potrošača, CBK mora da obezbedi da subjekti koji su predmet nadzora postupaju u skladu sa ovim zakonom, Zakonom o CBK-u, te shodno relevantnom Zakonu o zaštiti potrošača.

Član 7.

Telo za restrukturiranje

1. CBK je jedino telo za restrukturiranje banaka u Republici Kosovo, koji je ovlašćen da sprovodi instrumente restrukturiranja i vrši ovlašćenja restrukturiranja predviđena ovim zakonom.
2. Funkcija restrukturiranja e CBK-a je funkcionalno nezavisna i odvojena od drugih funkcija unutar CBK-a. CBK primenjuju relevantne organizacione propise u svrhu ovog stava.

3. Osim ako nije drugačije naznačeno, upućivanja na CBK u Poglavlju III. ovog zakona tumače se i u odnosu na uslove CBK-a koja postupa u svojstvu tela za restrukturiranje.

Član 8. **Regulatorni instrumenti**

1. CBK izdaje regulatorne instrumente koji sadrže opšta i detaljnija pravila za tumačenje i istu primenu članova ovog zakona i za formulisanje najboljih praksi.
2. Regulatorni instrumenti CBK-a se objavljuju na veb-sajtu CBK-a u skladu sa Zakonom o CBK-u i imaju obavezujući karakter.

POGLAVLJE II. **LICENCIRANJE I NADZOR**

POTPOGLAVLJE I. **LICENCIRANJE BANAKA**

Član 9. **Dozvola za obavljanje bankarskih i finansijskih poslova**

1. Bankarski i finansijski poslovi u Republici Kosovo dozvoljeni ovim zakonom obavljaju:
 - 1.1. banka koju CBK licencira da posluje u Republici Kosovo;
 - 1.2. zavisno društvo i ogranak strane banke koje CBK licencira da posluju u Republici Kosovo.

Član 10. **Opšte zabrane i izuzeci**

1. Nijedno lice ne može da se bavi bankarskim poslovima ili obavlja finansijske poslove bez važeće licence koju izdaje CBK u skladu sa ovim zakonom, Zakonom o CBK-u ili bilo kojim posebnim zakonom na snazi.
2. Nijednoj stranoj banci nije dozvoljeno da se bavi bankarskim poslovima ili obavlja finansijske poslove na Kosovu osim ako strana banka nije dobila dozvolu koju izdaje CBK za obavljanje takvog posla preko ogranka na Kosovu ili je osnovala supsidijarnu banku na Kosovu za koju je CBK izdala licencu.
3. Reč „banka“ ili derivati ove reči, ako se nalaze u nazivu društva, mogu se upisati u registar privrednih društava ili da koristi u pravnom prometu samo:
 - 3.1. pravno lice koga je CBK ovlasila kao banku;
 - 3.2. banke koje pružaju usluge u skladu sa ovim zakonom; i

3.3. članovi bankarske grupe.

4. Banke licencirane u stranim zemljama mogu koristiti na teritoriji Republike Kosovo isti naziv koji koriste u zemlji porekla. Izuzetno, u slučaju kada već postoji banka koja posluje na teritoriji Republike Kosovo pod istim ili sličnim imenom, CBK radi razjašnjenja, može zatražiti da se uz naziv banke strane zemlje doda neka određena objašnjenja.

5. Nijedno lice ne sme koristiti reč „banka“ ili derivate ove reči u vezi sa poslovanjem, proizvodom ili uslugom ili u promotivnom poslovanju bez licence koju izdaje CBK za obavljanje bankarskih poslova, osim ako takva upotreba nije određena ili priznata ovim zakonom, međunarodnim ugovorom ili kada kontekst u kome se koristi reč „banka“ nije u vezi sa vršenjem bilo kojeg finansijskog posla utvrđenog ovim zakonom.

6. Nijedno predstavništvo ne može u svom nazivu koristiti reč „banka“, osim ako reč „banka“ čini sastavni deo naziva strane banke kojoj pripada, pod uslovom da se u tim slučajevima doda reč „predstavništvo“.

7. Nijedna banka ne može da u svom nazivu koristi reči koje bi mogu dovesti do nesporazuma u pogledu njenih finansijskih uslova, pravnog statusa ili povezanosti sa vladom, međunarodnim organizacijama ili drugim poznatim od strane privatnog sektora.

8. Nijedno lice ne sme dati lažne izjave o materijalnim činjenicama, dati lažnu ili obmanjujuću predstavu ili preduzeti radnje kako bi stvorilo lažan, obmanjujući izgled ili da se uključi u bilo kakvu manipulativnu radnju ili praksu za uzimanje depozita.

Član 11.

Bankarski i finansijski poslovi

1. Banke putem licenci se ovlašćuju da se bave dole navedenim bankarskim i finansijskim poslovima, i u skladu sa ograničenjima izloženosti naznačenim uredbom ili nalogom CBK-a.

2. Bankarskim poslom se smatra primanje depozita ili drugih sredstava koje banka otplaćuje. U smislu ovog zakona, primanje depozita ili drugih sredstava sa obavezom otplate, ne smatraju se sledeći poslovi:

2.1. primanje sredstava koja se odmah konvertuju u elektronski novac od institucije za elektronski novac;

2.2. primanje sredstava od platnih institucija od korisnika platnih usluga u cilju pružanja platnih usluga u skladu sa posebnim zakonodavstvom.

3. Finansijskim poslovima smatraju se:

3.1. davanje kredita, uključujući potrošačke i hipotekarne kredite;

3.2. faktoring i finansiranje trgovinskih/komercijalnih poslova;

3.3. pružanje platnih i naplatnih usluga;

3.4. pružanje usluga plaćanja i izdavanja elektronskog novca kao što utvrđuje i uređuje CBK i/ili važeći zakoni;

3.5. izdavanje i upravljanje drugim sredstvima plaćanja koja nisu obuhvaćena podstavom 3.4. ovog člana, uključujući platne kartice, putničke čekove i bankovne menice i plaćanja mobilnim telefonom;

3.6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putničke čekove, bankovne menice i plaćanja mobilnim telefonom), uključujući izdavanje elektronskog novca;

3.7. kupovina i prodaja deviza za gotovinu, za račun klijenta;

3.8. pružanje usluga kupovine, prodaje i čuvanja hartija od vrednosti i drugih stvari od vrednosti;

3.9. pozajmljivanje sredstava kao i kupovina i prodaja za račun banke ili za račun klijenata, instrumenata tržišta novca, dužničkih hartija od vrednosti, fjučers ugovora i opcija kao i drugih instrumenata koji se odnose na dužničke hartije od vrednosti, kamatne stope, devizne kurseve i cene roba;

3.10. postupanje kao posrednik između zajmoprimaca i zajmodavaca (novčana provizija);

3.11. finansijski lizing;

3.12. pružanje usluga agenta ili finansijskog savetnika;

3.13. poslovanje sa zlatom ili jednom ili više valuta koja nije valuta u kojoj je denominovan saldo banke, uključujući i ugovore o budućoj kupovini i prodaji stranih valuta;

3.14. pružanje usluga poverenja, uključujući ulaganje i upravljanje sredstvima primljenim u povereništvo i upravljanje hartijama od vrednosti;

3.15. preuzimanje i distribucija dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i trgovanje vlasničkim hartijama od vrednosti;

3.16. bankarski poslovi prema načelima alternativnog ili učesničkog bankarstva uz saglasnost CBK-a i prema uslovima i u skladu sa uredbama koje može odrediti CBK;

3.17. davanje kredita u obliku sufinansiranja od banaka (sindicirani krediti) ili u drugim oblicima prema relevantnim definicijama sa smernicama ili uredbama CBK-a.

4. Svaki drugi posao utvrđen uredbom CBK u vezi sa finansijskim poslom i koji nije u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

5. Pomoćnim finansijskim uslugama u smislu ovog zakona smatraju se:

- 5.1. posredovanje u prodaji polisa osiguranja prema relevantnom zakonu o osiguranju;
 - 5.2. upravljanje platnim sistemom u evrima kao jedinstvene za platne i operativne usluge;
 - 5.3. kastodi usluge koje banka pruža u skladu sa bilo kojim drugim zakonom i povezane kastodi usluge;
 - 5.4. uvoz i izvoz gotovine u evrima ili drugim valutama koji mogu obavljati samo banke koje je CBK licencirala i izričito ovlastila za taj posao.
6. Prihodi od nefinansijskih usluga dozvoljeni su do deset odsto (10%) ukupnog neto prihoda od kamata u poslednjoj finansijskoj godini.

Član 12. **Zabranjeni poslovi**

1. Bankama je zabranjeno da sklapaju poslove ili da se upuštaju u radnje bilo koje vrste koje bi im, pojedinačno ili zajedno sa drugima, dale dominantan položaj na tržištu novca, plaćanja, kapitala ili deviznog tržišta kao i da se bave manipulativnim poslovima ili predatorskom praksom određivanja cena koje mogu dovesti do nepravedne prednosti za njih ili treća lica.
2. Banke se ne mogu baviti industrijskim trgovinskim ili drugim privrednim poslovima osim poslovima koje CBK utvrdi i/ili odredi u skladu sa članom 11. ovog zakona.
3. Banke ne smeju da se bave poslovima koji prekoračuju ovlašćenja utvrđene u licenci. Banke koje žele da se bave poslovima van ovlašćenja iz licence moraju dobiti prethodno odobrenje CBK-a.
4. CBK može zabraniti ili ograničiti banke da se bave bilo kojim od dozvoljenih poslova utvrđenih u članu 11. ovog zakona. U tom slučaju, CBK pismeno obrazlože svoju odluku.
5. Banka nema pravo da preuzima uslovne radnje protiv lica tako da ugovorni odnos sa bankom uslovi dopunskim ugovaranjem finansijskih usluga, robe ili drugih usluga od banke ili njenog zavisnog društva.
6. Banka ne sme imati izloženost obezbeđenu hartijama od vrednosti svog kapitala niti se zaduživati radi kupovine ovih hartija od vrednosti.
7. Nijedna banka ne sme kupiti svoje hartije od vrednosti ili bilo koji drugi instrument koji se smatra kao regulatorni kapital bez prethodnog odobrenja CBK-a.

POTPOGLAVLJE II. PROCES LICENCIRANJA

Član 13. Zahtevi za licencu

1. Zahtevi za licenciranje banke ili ogranka strane banke podnose se u formi koju odredi CBK i proračaju se sledećim informacijama:

1.1. osnivački dokumenti predložene banke ili strane banke, uključujući overeni javnobeleženički primerak ili originalnu dokumentaciju po kojoj je osnovana kao i predložena adresa sedišta;

1.2. ime, nacionalnost, prebivalište, kvalifikacije i iskustvo direktora i viših rukovodioca predložene banke ili strane banke uključujući svu poslovnu i strukovnu istoriju. U slučaju ogranka strane banke, ovaj podstav se primenjuje samo na više rukovodioce predloženog ogranka na Kosovu;

1.3. iznos izdvojenog kapitala predložene banke ili strane banke, uključujući uplaćene iznose i pravni izvor kapitala;

1.4. poslovni plan uključujući, između ostalog, organizacionu strukturu predložene banke ili ogranka strane banke, uključujući predložene unutrašnje kontrole, upravljanje rizikom i proces korporativnog upravljanja, predviđenu vrstu bankarskih/finansijskih poslova, ciljano tržište i inovacije, uticaj na bankarski sistem i očekivani doprinos realnoj ekonomiji i projektovani finansijski izveštaji za tri (3) godine;

1.5. listu akcionara koji poseduju ili će posedovati pet odsto (5%) ili više akcija predložene banke ili strane banke (koja planira da otvori ogranak na Kosovu) i stvarnih vlasnika ovih akcija, navodeći njihova imena, adresu i relativno vlasništvo nad akcijama;

1.6. ime, nacionalnost, prebivalište, poslovni i strukovni istorijat za poslednjih pet (5) godina i revidirane finansijske izveštaje za poslednje tri (3) godine (ako postoje) svakog glavnog akcionara predložene banke. U slučaju ogranka strane banke, revidirani finansijski izveštaji strane banke.

1.7. za svakog direktora, višeg rukovodioca ili glavnog akcionara predložene banke, službeni dokaz suda države u kojoj lice ima prebivalište koje dokazuje krivičnu evidenciju, lični dosijee o stečaju, diskvalifikaciju iz bavljenja profesijom, ili ranije ili sadašnje vršenje dužnosti na rukovodećim funkcijama u nekoj korporaciji ili drugom preduzetničkom organu koji je bilo predmet stečajnog postupka, ako postoji. U slučaju ogranka strane banke, kriterijum iz ovog podstava primenjuje se samo na više rukovodioce predloženog ogranka na Kosovu.

1.8. u svakom slučaju kada je podnosilac zahteva strana banka koja predlaže osnivanje banke kao zavisnog društva ili ogranka na Kosovu, mora dostaviti: i) izjavu nadzornika zemlje porekla da nema primedbi u vezi sa početkom predloženih delatnosti na Kosovu, ii) nadzornik vrši globalni konsolidovani bankarski nadzor nad stranom bankom; i iii)

banka ispunjava sve glavne regulatorne uslove u zemlji porekla i drugim zemljama u kojima posluje i ne podleže povećanom nadzoru ili kaznama. U slučaju ogranka strane banke, izjavu matične banke o prihvatanju odgovornosti za osiguranje finansijskog zdravlja ogranka;

1.9. druge dodatne informacije koje CBK može smatrati potrebnim.

2. CBK može zahtevati dodatne zahteve u vezi sa informacijama i dokumentacijom o licenciranju, te i precizirati postupke prijavljivanja i rokove za razmatranje.

3. Dokumentacija predviđena ovim članom mora biti dostavljena na jednom od službenih jezika Republike Kosovo. Dokumenti moraju biti originalni ili u overenoj kopiji.

Član 14. Preliminarno odobrenje

1. U roku od tri (3) meseca od datuma kada CBK smatra da je zahtev za licencu kompletiran, zahtev se usvaja u preliminarnoj formi ili odbija i podnosilac zahteva se pismeno obaveštava o odluci. U obaveštenju o odbijanju licence navodi razloge na osnovu kojih je zahtev za licenciranje odbijen.

2. CBK odbija licencu ako:

2.1. nisu ispunjeni uslovi za licenciranje utvrđeni ovim zakonom i drugim podzakonskim aktima za sprovođenje ovog zakona koje je donela CBK;

2.2. CBK smatra da nadzor od strane nadzornika zemlje porekla ili konsolidovani globalni nadzor bankarske grupe nije adekvatan;

2.3. podnosilac zahteva je, po proceni CBK-a, učestvovao u nesigurnim, neodrživim ili predatorskim praksama u jurisdikciji svoje zemlje porekla ili u nekoj drugoj jurisdikciji u kojoj posluje;

2.4. CBK smatra da predloženi poslovi banke ili uslovi za koje namerava da ponudi svoje proizvode i usluge ne bi pozitivno doprineli finansijskim tržištima i ekonomiji Kosova;

2.5. izuzev stava 2. ovog člana, CBK odbija licencu ako bi, po razumnoj proceni njenoj razumnoj prosudi, izdavanje takve licence:

2.6. dovelo u opasnost finansijsku stabilnost predložene banke ili bankarskog sistema uopšte;

2.7. ugrozilo interese mogućih deponenata predložene banke;

2.8. znatno smanjilo konkurenciju; ili

2.9. uključuje aspekte ugrožavanja nacionalne bezbednosti.

3. CBK preliminarno usvaja zahtev za licenciranje samo ako:

- 3.1. poslovni plan je zasnovan na tačnoj analizi na razumnim pretpostavkama;
- 3.2. organizaciona struktura predložene banke, njenih filijala i zavisnih društava omogućuje CBK-u da vrši efektivni nadzor na konsolidovanoj osnovi;
- 3.3. predložena banka ili ogranak strane banke postupuje u skladu sa svim odredbama ovog zakona;
- 3.4. direktori i viši rukovodioci ispunjavaju kriterijume utvrđene članom 55. ovog zakona;
- 3.5. glavni akcionari predložene banke moraju biti sposobni i podobni kao što je utvrđeno članom 55. ovog zakona; i
- 3.6. vlasnička struktura banke neće ometati efikasan nadzor ili sprovođenje korektivnih mera u budućnosti;
- 3.7. drugi uslovi utvrđeni uredbama i podzakonskim aktima koje donosi CBK.

4. Pored uslova iz stava 3. ovog člana, preliminarno odobrenje zahteva za licenciranje zavisnog društva ili ogranka strane banke daje se samo ako:

- 4.1. strana banka je ovlašćena da obavlja poslove primanja depozita ili sredstava u obliku depozita u jurisdikciji u kojoj se nalazi njeno sedište;
- 4.2. nadležna tela koja vrše nadzor nad stranom bankom u njenom sedištu dali su pismenu saglasnost za izdavanje takve licence;
- 4.3. CBK smatra da je strana banka pod adekvatnim nadzorom na konsolidovanoj globalnoj osnovi od strane nadzornika zemlje porekla. Nadzornik zemlje porekla mora pismeno da potvrdi da je upoznat sa izdavanjem nove licence i saglasan je da pruži informacije CBK-u na zahtev;
- 4.4. nacionalna bezbednost nije ugrožena niti izložena visokom riziku u vezi iste.

5. U slučaju preliminarnog odobrenja zahteva za licencu, CBK utvrđuje sve uslove za početak poslovanja za koje se izdaje licenca. Takvi uslovi mogu biti:

- 5.1. uplata minimalnog uplaćenog kapitala koji akcionari moraju izvršiti banci;
- 5.2. zapošljavanje i obuka bankarskog osoblja;
- 5.3. zakup (lizing) ili kupovina objekata banke, operativne opreme i definisanje operativnih sistema;
- 5.4. angažovanje eksternog revizora u skladu sa članom 68. ovog zakona; i

5.5. bilo koji drugi uslov koji CBK smatra neophodnim.

6. Nakon preliminarnog odobrenja zahteva za licenciranje, banke se ne mogu baviti bankarskim poslovima do izdavanja licence.

7. Ako banka u roku od jedne (1) godine ne postupi u skladu sa uslovima za dobijanje licence iz ovog člana, ukida se preliminarno odobrenje zahteva za licenciranje.

Član 15. Izdavanje licence

1. Ako CBK utvrdi da su ispunjeni uslovi prema članu 13. i 14. ovog zakona, izdaje licencu i banka se učlanjuje u Fond za osiguranja depozita na Kosovu u skladu sa relevantnim Zakonom o sistemu osiguranja depozita za finansijske institucije koje primaju depozite na Kosovu.

2. Licenca se izdaje u pisanoj formi na neodređeno vreme i nije prenosiva. U licenci se utvrđuju bankarski i finansijski poslovi za koje je banka ovlašćena i u skladu sa članom 11. ovog zakona.

3. Odluku o izdavanju licence CBK objavljuje na veb-sajtu CBK-a.

4. Nakon početnog licenciranja, banke imaju pravo da podnesu zahtev CBK-u za obavljanje dodatnih poslova u skladu sa članom 11. ovog zakona.

Član 16. Dozvole za predstavništvo

1. Strana banka može registrovati i/ili uspostaviti i predstavništvo na Kosovu samo uz dozvolu CBK-a.

2. CBK može dati dozvolu za predstavništvo na Kosovu, pod uslovom da CBK osigura da će strana banka ograničiti poslove svog predstavništva na pružanje informacija i poslove veze i proučavanja tržišta i investicionih mogućnosti, te i da se strana banka neće baviti u bankarskim/finansijskim poslovima na Kosovu preko predstavništva.

3. Zahtevi strane banke za izdavanje dozvolu za osnivanje i rad predstavništva moraju se podneti na način koji odredi CBK i prorate informacijama koje zahteva CBK.

Član 17. Pretvaranje ogranka u zavisno društvo

1. CBK može zatražiti od ogranka strane banke koja je licencirana za rad u Republici Kosovo da se pretvori u zavisno društvo strane banke ako:

1.1. postoji materijalna promena u vlasništvu ili rukovodstvu strane banke za koju CBK ima opravdane razloge za zabrinutost;

- 1.2. postoji materijalno pogoršanje finansijskog stanja strane banke ili je strana banka predmet sankcija od strane nadzornika zemlje porekla zbog materijalne povrede zakona ili propisa ili nesigurnih ili neodrživih praksi;
 - 1.3. CBK smatra da poslovanje ogranka može ugroziti finansijsku stabilnost bankarskog sektora ili biti štetno po interese deponenata;
 - 1.4. CBK smatra da su poslovanja ogranka od sistemskog značaja za finansijski sistem na Kosovu zbog njegove veličine ili bilo kog drugog svojstva, kao što to utvrdi CBK;
 - 1.5. CBK smatra da ogranak strane banke ne uspeva da stvori vrednost i uticaj u finansijskom sistemu i ekonomiji zemlje, po protoku određenog roka od licenciranja prema proceni CBK-a;
 - 1.6. CBK smatra da je nadzor otežan ili da je nadzor od strane nadzornika zemlje porekla neadekvatan.
2. Strana banka može zatražiti pretvaranje svog ogranka u zavisno društvo uz odobrenje CBK.
 3. CBK može odbiti pretvaranje ako smatra da:
 - 3.1. ima negativan uticaj na nacionalnu ekonomiju, poštenu konkurenciju ili državne interese;
 - 3.2. ima negativan uticaj na finansijsku stabilnost zemlje;
 - 3.3. dovodi u opasnost svoje finansijsko zdravlje i ako pretvorena banka ne može da obezbedi punu usklađenost sa regulatornim i nadzornim normama CBK-a.
 4. Proces pretvaranja stranog ogranka u zavisno društvo je obavezan kada se odlukom CBK-a utvrdi neophodnim, u skladu sa stavom 1. ovog člana. Rok za realizaciju pretvaranja u svakom slučaju ne bi trebalo da bude duži od tri (3) godine.
 5. Pretvaranjem zavisno društvo strane banke nasleđuje sva prava i obaveze iz poslovanja i poslove ogranka strane banke, uključujući i akumulirane depozite.
 6. CBK može dalje urediti postupak pretvaranja ogranka u zavisno društvo ako smatra potrebnim.

Član 18. **Oduzimanje licence**

1. Licenca banke ili ogranka strane banke može se oduzeti odlukom CBK-a iz jednog ili više sledećih razloga:

- 1.1. ako je CBK odobrila plan za banku da okonča svoje poslovanje na Kosovu
 - 1.2. ako je banka prekršila bilo koju odredbu ovog zakona, bilo koju naredbu ili propis CBK-a, ili bilo koji uslov ili ograničenje u vezi sa ovlašćenjem izdatim od CBK-a;
 - 1.3. ako se banka bavila nesigurnim, neispravnim i agresivnim postupcima po oceni CBK-a ili predatorskim praksama;
 - 1.4. ako je licenca dobijena na osnovu lažnih informacija navedenih u zahtevu za licenciranje ili koje se odnose na podnosioca zahteva;
 - 1.5. ako banka nije započela sa svojim poslovima u roku od devedeset (90) dana od dana dobijanja licence ili u narednom periodu koji odredi CBK i ako je prestala da se bavi poslovima primanja depozita više od tri (3) meseca;
 - 1.6. ako je matičnoj banci (koja ima znatno učešće u ovoj banci) oduzeta licenca;
 - 1.7. ako je došlo do spajanja, kupovine ili prodaje većine imovine banke bez odobrenja CBK-a;
 - 1.8. ako se poslovi banke bitno razlikuju od onih navedenih u zahtevu za izdavanje licence i, po oceni CBK-a, takva promena nije obrazložena niti je CBK dala odobrenje za takve promene;
 - 1.9. ako je došlo do znatne promene u vlasništvu banke kao što je utvrđeno u članu 57. ovog zakona, bez prethodnog odobrenja CBK-a.
2. Pored razloga navedenih u stavu 1. ovog člana, licenca banke se oduzima odlukom CBK-a kada se utvrdi da banka više ne ispunjava zahteve bonitetne zahteve, uključujući zahteve regulatornog kapitala i likvidnosti i zahteve za velike izloženosti, ili se na nju više ne može pouzdati da će ispuniti svoje obaveze prema svojim poveriocima, a posebno ne daje obezbeđenje za imovinu koju su joj poverili njeni deponenti.
 3. Odluka CBK-a o oduzimanju licence mora biti saopštena u pisanoj formi banci, uz navođenje razloga za odluku i mora stupiti na snagu na dan naveden u odluci.
 4. Odluka o oduzimanju licence se objavljuje u jednom ili više novina opšteg tiraža gde god da se nalaze kancelarije banke i na veb-sajtu CBK-a.

POTPOGLAVLJE III. ZAHTEVI ZA KAPITAL I LIKVIDNOST

Član 19. Minimalni uplaćeni kapital za banke

1. Svaka banka mora u svakom trenutku mora imati uplaćeni kapital od najmanje deset miliona (10.000.000) evra u gotovini, ili veći iznos naznačen uredbom ili naredbom CBK-a.

2. Minimalni kapital uplaćen za potrebe dobijanja bankarske licence mora biti deponovan u CBK na depozitni račun, u obliku beskamratne garancije, i mora se zamrznuti (blokirati) do dobijanja licence. Depozit se mora izvršiti preko mreže na račun.

3. Uplaćeni kapital se ne može tretirati kao takav ako sredstva potiču od:

3.1. kredita koje daje javnost;

3.2. kredita koje daju banke;

3.3. unapred uplaćenog novca od strane trećih i pravnih lica.

4. Akcije izdate u zamenu za usluge neće se tretirati kao uplaćeni kapital.

Član 20. **Izvor kapitala**

1. Svaki akcionar banke mora da pruži informaciju o izvorima početnog kapitala uplaćenog za osnivanje banke, kao i o svakom povećanju kapitala tokom bankarskih poslova u skladu sa kriterijumima koje utvrđuje CBK.

2. Svaka uplata početnog kapitala i svako uvećanje strukture kapitala banke moraju biti praćeni podnošenjem informacija CBK-u o izvoru takvo stvorenog kapitala, i to:

2.1. za pravna lica:

2.1.1. dokaz o izvoru stvaranju sredstava koja su dostavljena u zakonski prihvatljivom obliku, koji uključuje ali nije ograničen na izveštaj ovlašćenog revizora, godišnji računovodstveni bilans, poklone ili druge izvore namenjenih za kupovinu akcija banke;

2.1.2. sertifikati od nadležnih organa koji pružaju podatke o stanju kompanije i ispunjenosti poreskih obaveza.

2.2. za fizička lica:

2.2.1. dokaz o izvoru sredstava predstavljen u zakonski prihvatljivom obliku, koji uključuje ali nije ograničen na poklon, platu, novčane depozite u banci ili druge dokazu o izvoru sredstava;

2.2.2. sertifikati nadležnih državnih organa koji evidentiraju plaćanje poreskih obaveza.

3. Metode i postupci za podnošenje dokumentacije utvrđuje CBK.

Član 21.

Minimalni zahtevi regulatornog kapitala

1. Svaka banka u svakom trenutku mora da obezbedi iznos kapitala koji je proporcionalan prirodi, obimu i složenosti njenih poslova, kao i rizicima kojima je ili može biti izložena tokom pružanja usluga.
2. Svaka banka u svakom trenutku mora da održava regulatorni kapital, utvrđen na osnovu prilagođavanja riziku kako što to utvrđuje CBK.
3. CBK utvrđuje regulatornim instrumentima:
 - 3.1. detaljne uslove i način obračuna rizikom ponderisanih/e sredstava (imovine);
 - 3.2. pristupe koje banka može koristiti za obračun takvih sredstava (imovine);
 - 3.3. uslove i kriterijume koje banka mora da ispuni da bi dobila odobrenje CBK-a za korišćenje određene metode; i
 - 3.4. dodatne zahteve regulatornog kapitala, uključujući uspostavljanje koeficijenta leveridža.
4. Kapital banke se sastoji od osnovnog i dopunskog, kao i bilo kojeg drugog oblika kapitala koji odredi CBK.
5. CBK utvrđuje način na koji će zahtevi regulatornog kapitala iz ovog člana primeniti na grupnoj osnovi od strane bankarske grupe.
6. CBK utvrđuje regulatornim instrumentima upotrebu kreditnih rejtinga koje utvrđuju institucije za kreditni rejting u svrhu obračunavanja ponderisanih/e sredstava (imovine) za kreditni rizik
7. CBK, ako smatra potrebnim, može u bilo kom trenutku zatražiti od banaka da nivo kapitala bude viši od minimalnih zahteva utvrđenih zakonskim aktima podzakonskim aktima ili naredbama.

Član 22.

Adekvatnost unutrašnjeg kapitala

1. Banke moraju imati i sprovoditi odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i postupke za kontinuirano procenu i održavanje iznosa, vrsta i raspodele svog unutrašnjeg kapitala.
2. CBK može zahtevati na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi postupke procene, uključujući metod i vremenske rokove za izveštavanje o adekvatnosti unutrašnjeg kapitala banke, kao i obračun unutrašnjeg kapitala.

Član 23.

Pokazatelj leveridža

1. Pokazatelj leveridža deluje kao pouzdana komplementarna mera kapitalnim zahtevima zasnovanim na riziku kako bi se ograničilo povećanje leveridža u bankarskom sektoru kako bi se izbegli destabilizujući procesi razduživanja koji bi mogli da naškode širem finansijskom sistemu i ekonomiji.
2. Banke i ogranci stranih banaka moraju obračunati pokazatelj leveridža u skladu sa metodologijom koju odredi CBK.

Član 24.

Ograničenja velikih izloženosti i koncentracije depozita banke

1. Ukupan maksimalni iznos glavnice kreditne izloženosti, izražen kao procenat osnovnog kapitala, koji se banci dozvoljava da se obaveže ili ima neizmireni iznos prema ili u korist lica ili grupe povezanih lica, ne sme biti veći od dvadeset pet odsto (25%).
2. Izuzetno od stava 1. ovog člana, da bi dozvolile izloženosti iznad petnaest odsto (15%) osnovnog kapitala banke moraju dobiti prethodno odobrenje od CBK-a na nivou banke, zavisno od profila rizika, pozicije na finansijskom tržištu, srazmerno prirodi, obimu i složenosti svojih poslova, kao i rizicima kojima je ili može biti izložen tokom davanja kredita kao što je to posebnom uredbom utvrdila CBK.
3. Izloženost banke prema licu ili grupi povezanih lica smatraće se velikom izloženošću ako je jednaka ili veća od deset odsto (10%) osnovnog kapitala.
4. Ukupan maksimalni iznos velikih izloženosti izražen kao procenat osnovnog kapitala, ne sme biti veći od trista odsto (300%) u bilo kom trenutku ili manji procenat kao što je uređeno uredbom CBK-a.
5. Ukupan iznos ulaganja za račun banke u finansijske instrumente kao što su hartije od vrednosti, investicioni fondovi, kamatonosni depoziti ili slično, a koje uređuje druga jurisdikcija osim Republike Kosovo, ne može biti veći od sto odsto (100%) osnovnog kapitala. Izuzeci od ovog ograničenja mogu biti samo uz prethodno odobrenje CBK-a za nostro akreditive i imovine ponderisane rizikom od nula odsto (0%) prema zahtevima CBK-a.
6. CBK može uredbom odrediti izuzetke od ograničenja iz st. 1. i 2. ovog člana.
7. Politike kreditnog rizika banke moraju, kao minimum, da zahtevaju odobrenje odbora za svaku veću izloženost.
8. Banka ne može držati depozite iz bilo kojih jednoizvornih iznosa u iznosu većem od dvadeset odsto (20%) njenih ukupnih depozita.
9. Izuzetno od utvrđenja ovog člana, CBK zadržava pravo da u bilo kom trenutku po svom nahođenju zatraži od banaka da smanje izloženost na niže granice.

10. CBK uredbom detaljno utvrđuje način na koji banke i bankarske grupe tretiraju velike izloženosti.

Član 25.

Izloženosti prema licima povezanim s bankom

1. Nijedna banka ne sme da sklapa poslove sa ili u korist lica koje je povezano s bankom, ako bi takav posao bio sklopljen pod manje povoljnim ili nepovoljnijim uslovima i rokovima, sa ili u korist lica koja nisu povezana s bankom.

2. Banka primenjuje sledeća ograničenja za izloženosti prema licima povezanim s bankom, na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi:

2.1. ukupna izloženost banke prema licima povezanim s bankom, isključujući izloženost prema njenim zavisnim društvima koja posluju u Republici Kosovo i koja su pod konsolidovanim nadzorom CBK-a, ne može preći iznos od deset odsto (10%) osnovnog kapitala banke na ukupnom (agregatnom) nivou. Izuzeci od ovog ograničenja mogu biti samo za međubankarske izloženosti nostro akreditivima neophodnim za vršenje plaćanja i poravnanja prema zahtevima CBK-a;

2.2. ukupan iznos izloženosti banke prema njenim zavisnim društvima koja posluju u Republici Kosovo i koja su pod konsolidovanim nadzorom CBK-a ne može preći dvadeset pet odsto (25%) osnovnog kapitala banke na ukupnom (agregatnom) nivou;

2.3. ukupna izloženost prema licu koje je član Odbora direktora, Komisija odbora ili višeg rukovodstva, uključujući s njim povezane članove iz člana 3. podstav 1.54. ovog člana, ne može preći jedan odsto (1%) osnovnog kapitala i ne može preći pet odsto (5%) osnovnog kapitala na ukupnom (agregatnom) nivou;

2.4. banka ne može da odobri zajmove svojim akcionarima tokom prve tri (3) godine svog poslovanja, osim ako CBK ne odobri drugi rok u pisanoj formi.

3. CBK ima diskreciono pravo da, od slučaja do slučaja, nametne stroža ograničenja za izloženosti prema povezanim licima i/ili da odbije takve izloženosti od kapitala tokom procene adekvatnosti kapitala.

4. Izloženosti bilo koje banke prema svakom licu povezanom s bankom podležu takvim dodatnim uslovima ili ograničenjima koja mogu biti utvrđena uredbom ili naredbom CBK-a.

Član 26.

Izloženosti prema zaposlenima u banci

Banka se ne sme izlagati nekom od svojih zaposlenih, ili u njegovu korist, prekoračujući ograničenja koja je CBK utvrdila uredom.

Član 27. **Izloženosti u stranoj valuti**

CBK može odrediti maksimalnu izloženost banaka u stranoj valuti. Maksimum se može primeniti na izloženost stranim valutama uopšte, na određenu valutu ili valute, ili na obe kombinovano.

Član 28. **Finansijska klasifikacija imovine i obezvređenje**

1. Svaka banka mora da održava adekvatne rezerve za amortizaciju ili obezvređenje svoje imovine.
2. Svaka banka mora da razvije i održava pisane politike i postupke u vezi sa klasifikacijom i procenom imovine i raspodelom zaliha koje treba obaviti na osnovu takvih klasifikacija i procena.
3. Sve banke moraju da klasifikuju sve kreditnu izloženost i da raspodele rezerve za kreditne gubitke u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja („MSFI“) kao što se zahteva propisima CBK-a.

Član 29. **Zahtevi za ogranke stranih banaka**

1. Svaki ogranak strane banke koji posluje na Kosovu mora imati veća potraživanja od obaveza u odnosu na stanovnike Kosova u iznosu utvrđenom uredbom ili naredbom CBK-a.
2. Svaki ogranak strane banke koji posluje na Kosovu mora imati depozit ekvivalent kapitalu od najmanje deset miliona (10.000.000) evra u gotovini, ili veći iznos kao što je navedeno u propisu ili nalogu CBK-a. Ovaj depozit se mora čuvati u CBK-u.
3. Depozit mora ostati na čuvanju CBK-a sve dok strana banka ima ogranak na Kosovu osim ako CBK nije usvojila neki drugi sporazum.
4. Zahtevi za minimalni regulatorni kapital utvrđeni članom 21. ovog zakona ne primenjuju se na ogranke stranih banaka na Kosovu.
5. Ukupan maksimalni iznos izloženosti, izražen kao procenat depozita ekvivalentnog kapitalu, koji je ogranku strane banke dozvoljeno dati ili imati ili u korist određenog lica ili grupe povezanih lica, mora biti ograničen na petnaest odsto (15%) ili drugi procenat kao što je utvrđeno propisima CBK-a. Kako bi ogranci stranih banaka dozvolili izloženost do dvadeset pet odsto (25%) depozita ekvivalentnog kapitalu moraju dobiti prethodno odobrenje CBK-a.
6. Ukupni maksimalni iznos velikih izloženosti izražen kao procenat depozita ekvivalentnog kapitalu ne sme biti veći od trista odsto (300%) u bilo kom trenutku, ili manji procenat kao što je utvrđeno uredbom.

7. Izloženost ogranka strane banke prema licu ili grupi povezanih lica smatraće se velikom izloženošću ako je jednaka ili veća od deset odsto (10%) depozita ekvivalentnog kapitalu.
8. Ogranak strane banke ne može držati depozite iz bilo kog jednoizvrnog fonda u iznosu većem od dvadeset odsto (20%) svojih ukupnih depozita.
9. Izuzetno od odredaba ovog člana, CBK zadržava pravo da u bilo kom trenutku, po svom nahođenju, zahteva od ogranka stranih banaka da smanje izloženost na niže granice.
10. CBK će uredbom detaljno utvrditi način tretira velikih izloženosti iz ogranka stranih banaka.

Član 30.

Dividende i druge raspodele kapitala

1. Nijedna banka ne sme isplatiti dividendu ili izvršiti bilo kakvu drugu raspodelu kapitala bez odobrenja CBK-a. Ni pod kojim okolnostima odobrenje neće biti izdato ako, prema proceni CBK-a, nakon ove raspodele, banka padne ispod minimalnog uplaćenog kapitala utvrđenog članom 19. ovog zakona ili regulatornim kapitalom koji se zahteva prema članu 21. ovog zakona ili uredbom ili naredbom CBK-a.
2. Pored kriterijuma propisanih u stavu 1. ovog člana, banka ne može isplaćivati dividende ili vrši bilo kakvu drugu raspodelu kapitala u sledećim slučajevima:
 - 2.1. ako banka ne ispuni zahteve likvidnosti utvrđene propisima CBK-a;
 - 2.2. ako zbog isplate dividendi ili bilo koje druge raspodele kapitala, banka neće moći da ispuni zahteve likvidnosti utvrđene propisima CBK-a;
 - 2.3. ako banka nije postupila u skladu sa naredbama CBK-a za otklanjanje regulatornih i zakonskih nepravilnosti;
 - 2.4. ako bilans uspeha banke za izveštajni period iskazuje negativan rezultat (gubitak);
 - 2.5. ako profit banke nije u skladu sa i ne podržava rizike koje je banka preuzela za poslovni profil banke prema mišljenju CBK-a.
 - 2.6. ako, prema mišljenju CBK-a, banka treba da bude kapitalizovana, da poveća finansijska otpornost i održivost, kao dodatni kapital ili slično.
3. Nijedan ogranak strane banke ne sme isplatiti dividende ili izvršiti bilo kakvu drugu raspodelu bez odobrenja CBK-a.
4. Ogranak strane banke ne može isplaćivati dividende niti vršiti bilo kakvu drugu raspodelu kapitala u sledećim slučajevima:
 - 4.1. ako ne ispuni zahteve likvidnosti utvrđene propisima CBK-a;

4.2. ako zbog isplate dividendi ili bilo koje druge raspodele kapitala, neće moći da ispuni zahteve likvidnosti utvrđene propisima CBK-a;

4.3. ako nije postupila u skladu sa naredbama CBK-a za otklanjanje regulatornih i zakonskih nepravilnosti;

4.4. ako bilans uspeha za izveštajni period iskazuje negativan rezultat (gubitak);

4.5. ako profit nije u skladu sa i ne podržava rizike koje je ogranak strane banke preuzeo za svoj poslovni profil prema mišljenju CBK-a.

4.6. ako bi isplata dividende ili bilo koja druga raspodela uticala da vrednost DEK bude ispod početnih zahteva od deset (10) miliona evra ili bilo kog drugog regulatornog iznosa koji odredi CBK.

4.7. ako prema mišljenju CBK-a ogranak strane banke treba da se pretvori u zavisno društvo i treba da se kapitalizuje, poveća otpornost i finansijsku stabilnost.

Član 31. **Zahtevi za likvidnost**

1. CBK uredbom ili naredbom utvrđuje zahteve likvidnosti za banke i bankarske grupe.
2. Zahtevi za likvidnost obuhvataju ukupan minimalni iznos likvidne imovine ili posebne kategorije imovine koje banka drži.
3. Svaka banka i svaka bankarska grupa moraju razviti pisane politike i postupke za upravljanje rizikom likvidnosti.
4. Kada je poslovanje banke u stranoj valuti znatno ili kada je rizik zemlje i rizik prenosa valute znatan, za ove valute se mora primeniti posebna analiza i praćenje koje odredi CBK.
5. Direktori banke moraju svake godine pregledati kopiju politika i postupaka iz stava 3. ovog člana i mora se dostaviti CBK-u. Ažurirane verzije politika i postupaka se takođe dostavljaju CBK-u.
6. CBK može zahtevati, na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi, postupke procene, uključujući metod i rokove za izveštavanje o adekvatnosti unutrašnje likvidnosti banke i obračun unutrašnje likvidnosti.

POTPOGLAVLJE IV. KORPORATIVNO UPRAVLANJE I VLASNIŠTVO NAD BANKAMA

Član 32. Organizacija

1. Sve banke, sa izuzetkom ogranaka stranih banaka, moraju se prvo registrovati kao akcionarska društva pri relevantnoj agenciji nadležnoj za privredni registar, uključujući upis akcionara i stvarnih vlasnika. Akcija u akcionarskom društvu je vlasništvo akcionara.
2. Da bi poslovala kao banka prema ovom zakonu, CBK-u se mora dostaviti dokaz o registraciji iz stava 1. ovog člana, a dok se aspekti uređenja korporativnog upravljanja vrše samo prema ovom zakonu, relevantnom zakonu o CBK i drugim regulatornim instrumentima CBK-a.

Član 33. Osnivački akt i Statut

1. Sve banke koje posluju na Kosovu moraju imati osnivački akt i/ili statut, čiju kopiju je odobrila CBK. Nijedna banka, osim strane banke koja je licencirana da posluje sa jednim ili više ogranaka na Kosovu, ne može menjati svoj statut ili podzakonske akte bez prethodnog pismenog odobrenja CBK-a.
2. Strana banka sa ogrankom ili zavisnim društvom licenciranim na Kosovu mora da obavesti CBK o svakoj izmeni u svom osnivačkom aktu ili dokumentaciji ekvivalentnoj osnivanju ili statutu u roku od trideset (30) dana od dana stupanja na snagu svake izmene.
3. Svaka banka, uključujući ogranke stranih banaka, u dokumentaciji koja se podnosi CBK-u mora uvek imati overenu kopiju osnivačkog akta ili dokumentacije ekvivalentne osnivanju, statuta i listu službenika banke zajedno sa primerkom potpisa i opis ograničenja svojih ovlašćenja, koji su ovlašćeni da preduzimaju radnje u ime i za račun banke u pogledu relevantnih poslova.

Član 34. Nezavisnost

1. Banke i ogranci stranih banaka moraju se upravljati i rukovoditi na načelima tržišne ekonomije uz slobodnu i poštenu konkurenciju. Nijedno lice, uključujući javne vlasti, ne može neovlašćeno intervenisati u cilju uticaja na upravljanje ili rukovodeće strukture banke ili ogranaka strane banke, osim ako je takva intervencija u skladu sa zahtevima zakonskog okvira CBK-a, izvršenja odluka od strane sudskih organa ili CBK-a u skladu sa ovim zakonom.
2. Praćenje uputstava ili praksi međunarodnih bankarskih grupa koje posluju u okviru zakonodavstva Evropske unije, ne predstavlja intervenciju u smislu stava 1. ovog člana, sve dok su u skladu sa ovim zakonom, propisima i zahtevima CBK-a ili drugih relevantnih zakona Kosova.

Član 35.

Organizaciona struktura

1. Banka mora stvoriti i voditi jasnu organizacionu strukturu koja se sastoji od dobro definisanih, stabilnih i transparentnih linija odgovornosti i računopoložanja, stvorenih u cilju sprečavanja mogućih sukoba interesa, kao i da:

1.1. omogući efektivnu komunikaciju i saradnju na svim nivoima organizacije, uključujući odgovarajuću distribuciju informacija unutar banke;

1.2. blagovremeno i propisno spreči i reši sukob interesa na;

1.3. obezbedi transparentnost i propisno dokumentovanje procesa donošenja odluka.

2. CBK može utvrditi dodatne zahteve za organizacionu strukturu banaka putem drugih regulatornih instrumenata.

Član 36.

Organi banke

1. Organi banke su:

1.1. Skupština akcionara;

1.2. Odbor direktora; i

1.3. više rukovodstvo.

2. Nadležnosti organa banke utvrđuju se ovim zakonom i statutom banke.

Član 37.

Sastav Skupštine akcionara

1. Skupštinu akcionara banke čine akcionari banke.

2. Akcionari ostvaruju svoje pravo glasa direktno ili preko svojih predstavnika.

3. Pravo glasa u Skupštini akcionara ima svaki akcionar koji je upisan u listu akcionara u Registru, trideset (30) dana pre dana održavanja sednice Skupštine akcionara.

Član 38.

Nadležnosti Skupštine akcionara

1. Skupština akcionara ima sledeće nadležnosti:

- 1.1. uspostavljanje uplaćenog kapitala banke izdavanjem ili povećanjem vrednosti običnih ili prioritetnih akcija;
- 1.2. imenovanje eksternog revizora;
- 1.3. usvajanje godišnjeg finansijskog izveštaja, zajedno sa izveštajima eksternog revizora i Odbora direktora;
- 1.4. raspodela dobiti i isplata dividendi;
- 1.5. način pokrića štete;
- 1.6. konsolidacija sa drugim preduzećima i spajanje i sticanje drugih preduzeća banci, uključujući konsolidaciju ili spajanje i sticanje zavisnih društava;
- 1.7. odvajanje i prestanak poslovanja banke;
- 1.8. kupovina, komercijalna razmena, lizing i drugi poslovi u vezi sa imovinom, neposredno ili preko zavisnih društava, u toku poslovne godine, u obimu koji prelazi dvadeset odsto (20%) knjigovodstvene vrednosti imovine banke;
- 1.9. izbor i razrešenje članova Odbora direktora;
- 1.10. osnivanje, reorganizacija i prinudna likvidacija zavisnih društava i usvajanje njihovih relevantnih osnivačkih akata;
- 1.11. naknade za članove Odbora direktora i spoljne članove Odbora direktora;
- 1.12. usvajanje, izmene i dopune osnivačkih akata i/ili statuta; i
- 1.13. druga pitanja od značaja za poslovanje banke u skladu sa ovim zakonom i osnivačkim aktom i/ili statutom banke.

Član 39. **Skupština akcionara**

1. Organizovanje Skupštine akcionara banke vrši se na sledeći način:
 - 1.1. njome predsedava predsedavajući, koji se bira na početku sednice Skupštine akcionara;
 - 1.2. imenuju se članovi Komisije za glasanje Skupštine akcionara;
 - 1.3. sednici Skupštine akcionara moraju prisustvovati predsedavajući i većina članova Odbora direktora i najmanje jedan član višeg rukovodstva;
 - 1.4. članovi Odbora direktora banke koju čini pet (5) ili manje akcionara nisu dužni da prisustvuju sednici Skupštine akcionara;

- 1.5. u banci sa jednim akcionarom, nadležnosti Skupštine akcionara vrši jedini akcionar.
 - 1.6. mora se održavati najmanje jednom godišnje; i
 - 1.7. mora se objaviti najmanje u jednom od dnevnih novina u štampanoj ili elektronskoj formi na Kosovu, najkasnije deset (10) dana pre datuma određenog za održavanje sednice. Ovaj stav se ne primenjuje u slučajevima kada banka ima samo jednog akcionara.
2. Većina članova Odbora direktora može glasati za održavanje vanredne skupštine akcionara u skladu sa ovim članom. Međutim, svaki akcionar mora biti obavešten o vanrednoj Skupštini akcionara, uključujući njenu svrhu i predloženi dnevni red. Pored toga, svaka radnja preduzeta na vanrednoj Skupštini akcionara mora se usvojiti sa dve trećine (2/3) broja zastupljenih akcija.
3. Zahtev za sazivanje Skupštine akcionara mogu podneti:
- 3.1. akcionar ili grupa akcionara koji predstavlja više od deset odsto (10%) ukupnog broja akcija sa pravom glasa:
 - 3.2. dva (2) i više članova Odbora direktora; ili
 - 3.3. Odbor za reviziju.
4. Skupština akcionara može donositi odluke samo ako za istu glasaju akcionari koji predstavljaju više od pedeset odsto (50%) akcija sa pravom glasa, zastupani lično ili preko punomoćnika.
5. Glasanje na Skupštini akcionara vrši se na sledeći način:
- 5.1. Skupština akcionara donosi odluke većinom akcija sa pravom glasa;
 - 5.2. Komisija za glasanje utvrđuje rezultate glasanja; i
 - 5.3. zapisnik potpisuju predsedavajući Skupštine akcionara i lice odgovorno za vođenje zapisnika.

Član 40. **Donošenje odluka preko punomoćnika**

1. Donošenje odluka preko punomoćnika akcionara vrši se na sledeći način:
 - 1.1. punomoćnik akcionara mora imati punomoćje za zastupanje koje je potpisao akcionar koji je fizičko lice ili zastupnik akcionara koji je pravno lice;
 - 1.2. pismeno punomoćje dostavlja se Komisiji za glasanje;

- 1.3. Komisija za glasanje potvrđuje punovažnost punomoćja i identitet punomoćnika;
2. Ako akcionar ili njegov punomoćnik, u roku od pet (5) dana od dana održavanja Skupštine akcionara, dostavi Komisiji za glasanje overenu izjavu akcionara, javnu ispravu ili bilo koji drugi overen dokaz kojim se negira punovažnost punomoćja za Komisiju za glasanje, glasovi zasnovani na tom punomoćju oglašavaju se nevažećim i pismeno se obaveštava Odbor direktora.
3. Po obaveštenju, Odbor direktora obustavlja sprovođenje odluke, na čije usvajanje su kategorički uticali nevažeći glasovi, i poziva Skupštinu akcionara da ponovi donošenje odluke u vezi sa ovim pitanjima najkasnije u roku od trideset (30) dana od dana prijema obaveštenja Komisije za glasanje o nevažećim glasovima.

Član 41. **Zapisnik Skupštine akcionara**

1. Zapisnik Skupštine akcionara:
 - 1.1. mora da sadrži najmanje podatke o dnevnom redu, odlukama, podacima o glasanju i protivljenja akcionara i članova Odbora direktora na odluke Skupštine akcionara;
 - 1.2. Odbor direktora stara se da zapisnik bude izdat najkasnije trideset (30) dana od dana održavanja Skupštine akcionara.

Član 42. **Osporavanje odluka Skupštine akcionara**

1. Odluka Generalne skupštine akcionara je nevažeća ako:
 - 1.1. Skupština akcionara nije sazvana na način utvrđen članom 39. ovog zakona;
 - 1.2. nije uneta u usvojeni zapisnik;
 - 1.3. ništavost je utvrđena sudskom odlukom.
2. Postupak za osporavanje pravosnažnosti odluke Skupštine akcionara pred sudom može pokrenuti:
 - 2.1. akcionar ili akcionari koji predstavljaju najmanje trideset tri odsto (33%) vlasništva i koji su prisustvovali Skupštini akcionara, čije je protivljene na odluku uneto u zapisnik, ili nije propisno uneto; ili
 - 2.2. akcionar koji nije prisustvovao Skupštini akcionara zbog sazvanja Skupštine akcionara suprotno odredbama člana 39. ovog zakona;

2.3. Odbor direktora i više rukovodstvo i svaki član Odbora direktora i višeg rukovodstva, ako bi sprovođenje odluke predstavljalo krivično delo ili prouzrokovalo štetu banci.

3. Postupci iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se pokrenuti najkasnije šezdeset (60) dana od dana održavanja Skupštine akcionara.

4. U postupcima iz st. 1. i 2. ovog člana, banku zastupa izvršni direktor ili bilo koji drugi član višeg rukovodstva, po ovlašćenju izvršnog direktora.

Član 43. **Odbor direktora**

1. Svakom bankom upravlja Odbor direktora, i isti podleže sledećim zahtevima:

1.1. Odbor direktora se sastoji od neparnog broja ne manje od pet (5) članova sa pravom glasa. Najmanje dva (2) člana moraju biti nezavisni direktori i najmanje jedan od njih mora biti stanovnik i državljanin Kosova;

1.2. Odbor direktora biraju akcionari banke na Skupštini akcionara i odgovoran je za kreiranje politika i nadzor nad njihovim sprovođenjem;

1.3. Odbor direktora bira predsedavajućeg iz reda svojih članova i samo izvršni direktor ne može biti predsedavajući;

1.4. članovi Odbora direktora, uključujući i izvršnog direktora, biraju se na mandat od četiri (4) godine uz mogućstvo reizbora. Članovi Odbora direktora koji budu izabrani na dva (2) naredna mandata ili služe duže od dvanaest (12) godina, ne smatraju se nezavisnim prema utvrđenjima ovog člana;

1.5. izvršni direktor služi u Odboru po službenoj dužnosti i bez prava glasa, sve dok je on ili ona na toj funkciji, dok ostali izvršni članovi ili drugi zaposleni u banci ne mogu biti u Odboru direktora. Izvršni direktor mora biti stanovnik Kosova.

1.6. Odbor direktora ne može delegirati svoje odgovornosti na druge;

1.7. imena članova Odbora direktora čuvaju se u registru CBK-a;

1.8. smatra se da članovi odbora imaju efektivni mandat kada ih odobri CBK. Proces odobravanja se primenjuje za svako ponovno imenovanje ili produženje mandata.

2. Naknada za članove Odbora, zajedno sa naknadom višeg rukovodstva Banke, uzima se u obzir kao deo ispitivanja stanja banke od strane CBK-a, u skladu sa članom 80. ovog zakona, da bi se preispitalo da li naknada predstavljaju nesigurnu i nepromišljenju praksu banke.

3. Direktor se smatra nezavisnim u smislu ovog člana, ako je nezavisan od rukovodstva i akcionara, i vrši prosuđivanje samo u korist banke, bez ikakvog sukoba interesa koji

proizilazi iz njegovog odnosa sa bankom i licima povezanim s bankom i ako nije služio duže od tri (3) mandata ili dvanaest (12) godina. Nezavisni direktor može držati akcije direktno u banci u skladu sa ograničenjem posedovanja akcija koje može da odredi CBK.

4. Akcionar ili grupa akcionara sa najmanje pet odsto (5%) akcija sa pravom glasa može predložiti kandidata za člana Odbora direktora, ili podneti zahtev Skupštini akcionara za razrešenje člana Odbora direktora.

5. Svaki predlog iz stava 4. ovog člana podnosi se u pisanoj formi najkasnije u roku od osam (8) dana od dana objavljivanja obaveštenja o sazivanju Skupštine akcionara, na čijem dnevnom redu je izbor članova Odbora direktora.

6. Kandidati za članove Odbora direktora daju pismenu izjavu pre glasanja o prihvatanju njihove nominacije.

7. Prilikom izbora ili razrešenja članova Odbora direktora, svaki akcionar može dati jedan glas za svaku akciju sa pravom glasa. Svi akcionari sa pravom glasa mogu dati sve glasove za jedno lice ili svoje glasove podeliti na jedno ili više lica.

8. Odbor direktora će izraditi politike naknade koje su u skladu i promovišu zdravo i efektivno upravljanje rizikom i koje ne podstiču preuzimanje rizika koje premašuje tolerisani nivo rizika banke u smislu koristi u pogledu nagrada ili naknada za Odbor ili više rukovodstvo. CBK će uredbom utvrditi kriterijume koji se odnose na naknadu Odbora direktora, višeg rukovodstva i osoblja prema relevantnim funkcijama banke.

9. Ovaj član se ne primenjuje na ogranke stranih banaka, osim ako CBK to zahteva kroz neki regulatorni instrument.

Član 44.

Nadležnosti Odbora direktora

1. Odbor direktora banke ima sledeće nadležnosti:

1.1. usvaja strategiju banke i vrši nadzor nad poslovanjem banke;

1.2. vrši nadzor nad radom višeg rukovodstva;

1.3. usvaja izveštaj višeg rukovodstva o poslovanju banke na osnovu polugodišnjeg bilansa stanja, bilansa uspeha, godišnjeg bilansa stanja i izveštaja unutrašnje i spoljne revizije;

1.4. podnosi godišnji izveštaj Skupštini akcionara o poslovanju banke, koji sadrži izveštaje unutrašnje i spoljne revizije, izveštaj o radu Odbora direktora, kao i plan poslovanja za narednu poslovnu godinu;

1.5. imenuje više rukovodstvo banke;

1.6. predlaže raspodelu i način korišćenja dobiti i način pokrića gubitaka;

- 1.7. odobrava kupovinu, prodaju, zamenu, lizing i druge imovinske poslove neposredno ili preko zavisnih društava u toku poslovne godine koji su jednaki ili veći od deset odsto (10%) kapitala banke;
 - 1.8. obezbeđuje uspostavljanje i funkcionisanje propisnih unutrašnjih kontrola u banci;
 - 1.9. obezbeđuje propisno sprovođenje unutrašnje i spoljne revizije;
 - 1.10. obezbeđuje adekvatne politike za utvrđivanje provizija za kreditne gubitke, te i uspostavlja potrebne rezerve iz neto dobiti banke i proglašava dividendu;
 - 1.11. obrazuje *ad-hoc* komisije i utvrđuje njihov sastav i dužnosti;
 - 1.12. saziva Skupštinu akcionara;
 - 1.13. usvaja unutrašnje akte o poslovnim delatnostima i druge politike banke; i
 - 1.14. odlučuje o pitanjima koja su posebno regulisana ovim zakonom, drugim važećim zakonima i/ili njihovim statutom.
2. Predsedavajući i članovi Odbora direktora obavljaju svoje dužnosti i odgovornosti u skladu sa interesima akcionara i banke i ne mogu obavljati druge poslove koji bi konkurisali poslovanju banke.
 3. Predsedavajući i članovi Odbora direktora izveštavaju Odbor direktora o svakom ličnom ili finansijskom interesu u okviru pravnog lica, sa kojim je banka stupila ili namerava da stupi u poslovne odnose. U tom slučaju mogu učestvovati u raspravama ili odlučivati o pitanjima vezanim za odnose banke sa drugim pravnim licima sa kojima predsedavajući i član Odbora direktora ima direktan ili indirektan finansijski interes.
 4. Predsedavajući i članovi Odbora direktora pojedinačno ili kolektivno odgovaraju za štetu nastalu povredom ovog člana.
 5. Predsedavajući i članovi Odbora direktora imaju pravo da zahtevaju sve podatke o poslovnim delatnostima i prisustvu članova višeg rukovodstva sastancima Odbora direktora.

Član 45. **Sastanci Odbora direktora**

1. Sastanak Odbora direktora održava se po potrebi, a najmanje jednom u tri (3) meseca. Tromesečni sastanci se moraju održavati na Kosovu najmanje dva (2) puta godišnje. Osim godišnjeg sastanaka koji se održava na Kosovu, svi ostali sastanci se mogu održavati putem telekonferencije ili drugih elektronskih uređaja, ako je ovaj metod izričito utvrđen i uređen statutom banke.

2. Predsedavajući Odbora direktora saziva sastanke na zahtev izvršnog direktora banke ili dva (2) člana Odbora direktora, odnosno lica koje je statutom banke ovlašćeno da sazove sastanak, najkasnije u roku od četrnaest (14) dana od dana podnošenja zahteva. Vanredne sastanke Odbora direktora može sazvati u bilo koje vreme predsedavajući Odbora, ili, u slučaju njegove nemogućnosti, iste može sazvati bilo koji direktor putem pismenog zahteva upućenog predsedavajućem Odbora. Lice koje saziva vanredni sastanak mora da saopšti vreme i mesto održavanja sastanka Odbora. Sve odredbe ovog člana primenjuju se na vanredne sastanke Odbora direktora.
3. Odluke Odbora direktora su punovažne kada je prisutna većina članova Odbora i glasaju fizički ili putem telekonferencije ili drugih elektronskih uređaja.
4. Odluke se donose prostom većinom glasova prisutnih članova, osim u slučaju kada je statutom banke predviđena veća većina.
5. Zapisnik se vodi na sastancima, koji moraju ukratko izneti diskusije i način donošenja odluka, koji takođe izražavaju individualni element i nezavisnost člana Odbora u odbrani interesa banke.

Član 46. Komisije Odbora

1. Odbor direktora banke obrazuje Komisiju za reviziju, čiji se članovi biraju iz reda direktora, a najmanje jedan član Komisije za reviziju mora biti spoljni stručnjak iz oblasti računovodstva ili revizije koji ispunjava kriterijume, da je podoban i odgovarajući, kao i nezavisan u skladu sa ovim zakonom i propisima CBK-a. Svi članovi Komisije za reviziju moraju biti neizvršni direktori, uključujući lokalnog člana Odbora. Komisija za reviziju mora:

- 1.1. da se sastaje najmanje svaka tri (3) meseca i u drugim periodima propisanim podzakonskim aktima, pri čemu se najmanje dva (2) sastanka održavaju na Kosovu;
- 1.2. da predlaže odgovarajuće računovodstvene, unutrašnje operativne i administrativne kontrole;
- 1.3. da nadgleda usaglašenost banke sa politikama i postupcima;
- 1.4. da zahteva i pregleda izveštaje rukovodioca unutrašnje revizije banke;
- 1.5. da predlaže naknadu za rukovodioca unutrašnje revizije i drugo osoblje unutrašnje revizije;
- 1.6. da prati usklađenost sa ovim zakonom i važećim propisima i uredbama;
- 1.7. da predlaže imenovanje eksternog revizora u skladu sa članom 68. ovog zakona;
- 1.8. da prati rad eksternog revizora, pregleda izveštaj eksternog revizora o finansijskim izveštajima banke i o svim nalazima obavesti Odbor direktora; i

- 1.9. da daje mišljenja Odboru direktora u vezi sa bilo kojim pitanjem koje predoči Odbor direktora, ili po kojima Komisija želi da postupa.
2. Zapisnik se vodi na sastancima koji moraju ukratko izneti stavove i diskusije koje takođe izražavaju individualni element i nezavisnost člana komisije.
3. Svaka banka mora obrazovati Komisiju za upravljanje rizicima koja se sastoji samo od članova Odbora direktora. Komisija za upravljanje rizicima mora:
 - 3.1. da se sastaje najmanje svaka tri (3) meseca i u drugim periodima propisanim podzakonskim aktima;
 - 3.2. da prati sprovođenje politika i postupaka banke za upravljanje rizicima, uključujući efikasnost i nezavisnost funkcija upravljanja rizicima u banci;
 - 3.3. da prati profil rizika banke, uključujući kreditne, tržišne, likvidne, operativne, rizike, rizike usklađenosti, reputacije, pravne i sve druge rizike banke;
 - 3.4. da prati usklađenost sa ovim zakonom i propisima ili uredbama u vezi sa njim; i
 - 3.5. da daje mišljenja Odboru direktora u vezi sa bilo kojim pitanjem koje predoči Odbor direktora ili po kojim Komisija želi da postupa.
4. CBK može tražiti od svih ili nekih banaka da imaju druge dodatne komisije Odbora. Svaka banka može imati i druge komisije Odbora koje Odbor direktora smatra neophodnim i odgovarajućim.
5. Sastanci Komisije mogu se održavati putem telekomunikacione opreme u meri u kojoj se članovi Komisije koji prisustvuju sastanku mogu čuti jedni sa drugima u realnom vremenu, a takav sastanak je u skladu sa statutom Banke i statutom Komisije.
6. Ovaj član se ne primenjuje na ogranke stranih banaka, osim ako CBK to zahteva uredbom.
7. Zapisnik se vodi na sastancima koji moraju ukratko izneti stavove i diskusije koje takođe izražavaju individualni element i nezavisnost člana Komisije.

Član 47. **Više rukovodstvo**

1. Izvršnog direktora imenuje Odbor direktora banke. Zamenika izvršnog direktora i više rukovodioce e imenuje Odbor direktora na predlog izvršnog direktora.
2. Mandat izvršnog direktora je četiri (4) godine i može se produžiti sa dodatnim mandatom, bez ograničenja u pogledu mandata. Međutim, svako ponovno imenovanje ili produženje mandata podleže odobrenju CBK-a.

3. Ovlašćenja, odgovornosti i naknade izvršnog direktora uređuju su ugovorom sa Odborom direktora i statutom banke u meri u kojoj je to primenjivo. Dok su pozicije, relevantna ovlašćenja, odgovornosti i naknade višeg rukovodstva, uključujući zamenika izvršnog direktora, uređuju ugovorom između izvršnog direktora i drugih viših rukovodioca menadžera i statutom banke u meri u kojoj je to primenjivo. Zapošljavanje višeg rukovodstva od strane izvršnog direktora podleže prethodnom odobrenju Odbora direktora.
4. Izvršni direktor, zamenik izvršnog direktora i drugi viši rukovodioci ne mogu biti imenovani i ponovo imenovani bez prethodnog odobrenja CBK-a.
5. Prema ovom zakonu, izvršni direktor banke ima sledeće odgovornosti:
 - 5.1. odgovoran je za zakonitost poslovanja banke i sprovođenje utvrđene poslovne strategije banke;
 - 5.2. zastupa banku i postupa kao njen agent;
 - 5.3. sprovodi odluke Skupštine akcionara, Komisije za reviziju i Odbora direktora;
 - 5.4. organizuje i upravlja poslovima banke;
 - 5.5. donosi odluke o svim pitanjima koja nisu u nadležnosti Skupštine akcionara, Komisije za reviziju i Odbora direktora banke; i
 - 5.6. obavlja i druge funkcije u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom i/ili statutom banke i drugim opštim aktima.
6. Izvršni direktor može deo svojih ovlašćenja preneti na druge. Delegiranje ne oslobađa izvršnog direktora odgovornost.
7. Viši rukovodioci odgovorni za jednu funkciju ne mogu istovremeno biti odgovorni za druge funkcije viših rukovodioca.
8. Pojedinci imenovani za članove višeg rukovodstva banke moraju ispuniti sve uslove utvrđene uredbama CBK-a i opštim aktima banke.
9. Ako CBK odbije zahtev za odobrenje pojedinca u skladu sa članom 54. ovog zakona, banka ne može da podnese drugi zahtev za imenovanje tog pojedinca na istu poziciju dok se ne otklone razlozi navedeni u odluci CBK-a o odbijanje davanja odobrenja.

Član 48. **Viši rukovodioci**

1. Zamenik izvršnog direktora zamenjuje izvršnog direktora u njegovom odsustvu i, ako banka nema imenovanog zamenika izvršnog direktora, izvršni direktor pismeno ovlašćuje jednog od viših rukovodilaca da ga zameni i vrši njegova ovlašćenja.

2. Izvršni direktor, zamenik izvršnog direktora i viši rukovodioci pismeno prijavljuju Odboru direktora svaki direktni ili indirektni interes sa povezanim licima ili sa bilo kojim pravnim licem sa kojim je banka stupila ili namerava da stupi u poslovne odnose.

3. U slučaju iz stava 2. ovog člana, viši rukovodioci mogu učestvovati u takvom poslovnom odnosu na osnovu pismene saglasnosti Odbora direktora.

4. U slučaju da izvršni direktor napusti funkciju, podnese ostavku, umre, postane zdravstveno nesposoban ili na drugi način odsustvuje sa svojih dužnosti bez prethodnog odobrenja Odbora direktora u periodu dužem od trideset (30) uzastopnih kalendarskih dana, Odbor direktora mora postaviti zamenika izvršnog direktora ili imenovati privremenog izvršnog direktora iz višeg rukovodstva ili službenika koga prethodno odobri CBK na poziciji na kojoj je služio dok Odbor direktora ne imenuje novog izvršnog direktora, a CBK se pismeno obavesti o privremenom imenovanju.

5. Izuzetno od stava 4. ovog člana, privremeno imenovanje izvršnog direktora ne može trajati duže od šest (6) meseci, osim ako CBK pismeno ne odobri dodatni mandat. U svakom slučaju, ovaj dodatni period ne može biti duži od dvanaest (12) meseci.

Član 49. **Kontrolne funkcije**

1. Banka ili ogranak strane banke mora uspostaviti sledeće kontrolne funkcije:

1.1. Funkcija unutrašnje revizije;

1.2. Funkcija kontrole rizika; i

1.3. Funkcija usaglašenosti.

2. Banka, u zavisnosti od svoje veličine i složenosti, mora uspostaviti stalne i efikasne kontrolne funkcije. Kontrolne funkcije moraju biti nezavisne od poslovnih procesa i poslova u kojima se rizik javlja ili koje kontrolišu i nadziru kontrolne funkcije.

3. Nijedna pojedinačna kontrolna funkcija ne može biti deo druge kontrolne funkcije banke.

4. Banka mora organizovati svoje kontrolne funkcije tako da pokrije sve materijalne rizike kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

5. Banka mora uspostaviti kontrolne funkcije kako bi se izbegao i sprečio sukob interesa.

Član 50. **Funkcija unutrašnje revizije**

1. Odbor direktora banke imenuje šefa rukovodioca funkcije unutrašnje revizije. Banka obezbeđuje da rukovodilac funkcije unutrašnje revizije direktno izveštava Komisiji za reviziju Odbora direktora. Rukovodilac funkcije unutrašnje revizije ne može biti imenovan bez prethodnog odobrenja CBK-a. Razrešenje ili ostavka rukovodioca funkcije unutrašnje

revizije, zajedno sa obrazloženjem, mora se prijaviti CBK-u u roku od sedam (7) radnih dana od dana relevantnog događaja.

2. Rukovodilac funkcije unutrašnje revizije postupa nezavisno od rukovodstva menadžmenta i pridaje mu se dovoljna vlast u pogledu odražavanja značaj funkcije revizije dajući istom odgovarajući pristup rukovodstvu i članovima rukovodstva, te i u pogledu raspravljanja pitanjima koja se odnose na njihove funkcije. Rukovodilac funkcije unutrašnje revizije ima pravo da zahteva i obezbedi sve informacije ili dokumentaciju banke.

3. Rukovodioca funkcije unutrašnje revizije ili njegovog zamenika, ako mesto zamenika postoji, imenuje Odbor direktora ili Komisija za reviziju banke i izveštavaju Komisiji za reviziju.

4. Platu i druga materijalna prava rukovodioca funkcije unutrašnje revizije ili njegovog zamenika, ako mesto zamenika postoji, utvrđuje Komisija za reviziju, a ugovor o radu usvaja Odbor direktora.

5. Unutrašnji revizor je odgovoran za identifikaciju, praćenje i procenu rizika u poslovanju banke i utvrđuje da li je sistem unutrašnje kontrole funkcionalan kako bi se obezbedilo da se tim rizicima upravlja na način da se ublaže u prihvatljivoj meri. Banka obezbeđuje unutrašnjem revizoru dovoljne resurse koji mu omogućavaju da obavlja svoje dužnosti.

6. U vršenju svojih dužnosti, unutrašnji revizor ima neograničena i neometana radna ovlašćenja i dužan je da o tome izveštava Komisiju za reviziju banke.

7. Unutrašnji revizor posebno mora da:

7.1. pregleda sisteme unutrašnje kontrole i nadgleda i analizira politike i postupke koji se odnose na računovodstvo, upravljanje, poslovanje i čuvanje imovine;

7.2. pregleda planove unutrašnje revizije da bi se na zadovoljavajući način testirale neusaglašenosti i nepravilnosti na osnovu procene rizika unutrašnjeg revizora;

7.3. izveštava Komisiju za reviziju o neusaglašenosti i nepravilnostima najmanje svaka tri (3) meseca i u skladu sa postupcima koje je utvrdila Komisija za reviziju, te i kada okolnosti zahtevaju izveštava Odbor direktora kao i CBK;

7.4. pomaže i saraduje sa eksternim revizorom tokom obavljanja njegovih dužnosti; i

7.5. vrši preglede i druge poslove koji se mogu utvrditi unutrašnjim aktima banke ili prema dužnostima koje je odredio Odbor direktora ili Komisija za reviziju.

8. Unutrašnji revizor nema ovlašćenja da zastupa banku u ugovorima ili drugim poslovima u ime i za račun banke.

9. Pojedinci imenovani za unutrašnje revizore ne mogu biti u braku ili krvnom srodstvu do drugog stepena ni sa jednim članom Odbora direktora, višim rukovodiocima ili bilo kojom osobom koja ima znatno vlasničko učešće u banci.

10. U slučaju ogranka strane banke, unutrašnju reviziju ogranka u Republici Kosovo moraju odrediti organi za donošenje odluka strane banke, i mora se podneti izveštaj Komisiji za reviziju strane banke i mora da posluje nezavisno od rukovodstva.

11. CBK uredbom uređuje dodatne aspekte u vezi sa organizacijom i funkcionisanjem unutrašnje revizije banaka i ogranaka stranih banaka.

Član 51. **Funkcija upravljanja rizikom**

1. Banka mora da obrazuje posebnu jedinicu koja će biti odgovorna za upravljanje rizicima i nezavisna od poslova banke koje generišu prihod.

2. Upravljanje rizicima prilagođava se veličini i organizacionoj strukturi banke, obimu poslovanja i vrstama poslova koje banka obavlja, tako da efektivno i efikasno identifikuje, meri, procenjuje i upravlja ili ublažava rizike kojima je banka izložena tokom svog poslovanja.

3. Sistem upravljanja rizicima banke mora da pokrije kreditni rizik, rizik koncentracije, rizik sekjuritizacije, rezidualni rizik, tržišni rizik, operativni rizik, rizik likvidnosti, rizik kamatne stope u knjizi banke, rizik prekomernog leveridža i druge rizike na koje banka, tokom poslovanja, je ili može biti izložena.

4. Svaka banka mora da obezbedi adekvatne resurse dodeljene i namenjene upravljanju svim materijalnim rizicima, uključujući i dovoljan broj zaposlenih koji poseduju neophodno iskustvo i kvalifikacije za angažovanje u upravljanju rizicima, kao i za procenu imovine, korišćenje spoljnih kreditnih procena i unutrašnjih modela u vezi sa ovim rizicima.

5. Svaka banka mora uspostaviti odgovarajuće linije izveštavanja rukovodstvu i Odboru direktora koje uključuju sve materijalne rizike uključujući politike upravljanja rizicima i njihove promene.

6. Svaka banka mora uspostaviti i kontinuirano koristiti svoje sisteme unutrašnje kontrole, uključujući dobre administrativne, računovodstvene i druge postupke, posebno za:

6.1. obračunavanje i praćenje kapitalnih zahteva u vezi sa ovim rizicima;

6.2. identifikaciju i praćenje velikih izloženosti i njihovih naknadnih promena;

6.3. praćenje ovih izloženosti kroz politike izloženosti svake banke;

7. Kao deo opštih politika i postupaka za upravljanje rizicima, svaka banka mora da razvije i održava pisane politike i postupke u vezi sa:

7.1. ukupnim maksimalnim iznosom nepokretnosti i osnovnih sredstava, ili njihovih posebnih kategorija koje drži banka;

7.2. zabranama, ograničenjima ili uslovima koji se odnose na upravljanje kamatnim stopama u knjizi banke i upravljanje tržišnim rizikom, uključujući:

7.2.1. vrste ili oblike izloženosti i preuzetih obaveza (potencijalnih ili drugih);

7.2.2. usklađenost dospeća i kamatne stope u odnosu na imovinu i obaveze (moguće/nepredviđene ili druge);

7.2.3. nezaštićene pozicije u stranim valutama, plemenitim metalima ili dragom kamenju, instrumente razmene i kamatne stope, akcije i druge prenosive hartije od vrednosti; i

7.2.4. forvard ugovore, svop ugovore, fjučers i opcione ugovore i druge derivate koji se odnose na valute, akcije, obveznice, plemenite metale i kamatne stope.

7.3. upravljanje svim vrstama operativnih rizika, uključujući ali ne ograničavajući se na bezbednost objekata, tehnologije i osoblja.

8. Sve strategije, politike, procesi i ograničenja za upravljanje rizikom usvaja Odbora direktora, propisno se dokumentuju i redovno pregledaju.

9. Rukovodioca funkcije upravljanja rizikom odobrava CBK.

10. CBK uredbom može detaljnije da precizira zahteve kao i način identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima navedenim u ovom članu.

Član 52.

Funkcija usaglašenosti

1. Banka mora obezbediti da funkcija usaglašenosti funkcioniše na proaktivnoj osnovi i identifikuje, dokumentuje i procenjuje rizik usaglašenosti poslovanja banke, uključujući razvoj novih proizvoda, te i mora pratiti potencijalne rizike koji proizilaze iz neusaglašenosti sa važećim zakonima i propisima.

2. Banka mora obezbediti da funkcija usaglašenosti ima odgovarajuća ovlašćenja i uticaj za obavljanje svoje funkcije, te i da je opremljena dovoljnim ljudskim i finansijskim resursima za efikasnu identifikaciju rizika usaglašenosti.

3. Rukovodilac funkcije usaglašenosti obaveštava i savetuje više rukovodstvo i izveštava Odbor direktora koji će takođe odlučuje i o njegovoj naknadi. Razrešenje ili ostavka rukovodioca funkcije usaglašenosti zajedno sa obrazloženjem mora biti saopštena CBK-u u roku od sedam (7) radnih dana od dana relevantnog događaja.

4. Funkcija usaglašenosti obavlja sledeće zadatke u vezi sa rizikom usaglašenosti:

4.1. identifikovanje i praćenje rizika od neusaglašenosti poslovanja banke sa zakonskim i regulatornim okvirom;

4.2. praćenje i testiranje funkcije usaglašenosti i izveštavanje Odbora direktora o nalazima neusaglašenosti kao i preduzetim korektivnim radnjama;

4.3. kontinuirano i efikasno savetovanje članova višeg rukovodstva i Odbora direktora o sprovođenju zakonskog i regulatornog okvira;

4.4. informisanje višeg rukovodstva i izveštavanje Odbora direktora ili komisije Odbora direktora obrazovane za usaglašenost u skladu sa politikom funkcije usaglašenosti;

4.5. procena potencijalnog uticaja pravnog i regulatornog okvira, kao i promena u poslovanju banke i regulatornog okruženja u kojem banka posluje;

4.6. procena usaglašenosti novih proizvoda i bankarskih procesa sa zakonskim i regulatornim okvirom na snazi.

5. Rukovodioca funkcije usaglašavanja odobrava CBK.

6. CBK uredbom može detaljnije da precizira aspekte organizacije i rada funkcije usaglašenosti za banke i ogranke stranih banaka.

Član 53.

Sukob interesa

1. Svaki direktor i viši rukovodilac, po preuzimanju funkcije, dužan je da podnese pismeno obaveštenje Odboru direktora u kojem se navode imena, adrese i posebne karakteristike svih komercijalnih, finansijskih, poljoprivrednih, industrijskih ili poslovnih ili porodičnih interesa.

2. Pored toga, kontinuirano i pre sprovođenja materijalnog ugovora sa bankom na koji treba ili bi trebalo da se skrene pažnja Odboru direktora, viši rukovodioci moraju pismeno obavestiti Odbor direktora o svakom materijalnom interesu ili materijalnom odnosu sa bilo kojim licem kome je banka strana u materijalnom ugovoru ili predloženom materijalnom ugovoru.

3. Svaki direktor ili viši rukovodilac koji ima materijalni interes ili materijalni odnos u okviru ovog člana ne sme da učestvuje na sastancima na kojima se raspravlja ili glasa o tom pitanju, te ne sme da učestvuje u glasanju o svim ovim pitanjima koja su predstavljena Odboru direktora.

4. Interes je materijalan ako je znatan u odnosu na finansijski ili ekonomski aspekt lica koje ima interes ili lica ima materijalni interes u društvu ako lice poseduje, direktno ili indirektno, znatnu kontrolu u tom društvu ili je direktor ili viši rukovodilac društva, ili ortak u bilo kakvom ortačkom društvu.

5. Ako direktor i viši rukovodilac ne obelodane interes ili materijalni odnos u skladu sa ovim članom, sud, na zahtev banke, akcionara banke ili CBK-a, može da poništi ugovor, ako postoji, na osnovu onoga što smatra odgovarajućim. U skladu sa važećim zakonodavstvom.

Pored toga, CBK može pismenim nalogom suspendovati direktora i višeg rukovodioca sa položaja na period koji nije duži od jedne (1) godine, ili trajno udaljiti direktora i višeg rukovodioca sa položaja ili izreći druge sankcije predviđene ovim zakonom.

6. Banka mora uspostaviti odgovarajuće politike i postupke tako da njihovi direktori, viši rukovodioci i zaposleni ne budu u poziciji da njihova dužnost prema klijentu bude u suprotnosti sa službenom dužnošću prema drugom klijentu, ili ako su njihovi interesi u suprotnosti sa službenom dužnošću prema klijentu.

7. Direktori, viši rukovodioci i zaposleni u bankama imaju fiducijarne obaveze nezavisnosti, lojalnosti i brige prema banci kojoj služe i prema deponentima banke, kao i da interese banke stave ispred ličnih interesa.

8. Nijedan direktor ili viši rukovodilac ne može stupiti u ugovorni odnos kao lice ili u ime banke sa povezanim licem osim ako ugovorni sporazume ne odobri Odbor direktora banke.

Član 54.

Imenovanje ili zamena direktora i viših rukovodioca

1. Nijedna osoba ne može postati direktor ili viši rukovodilac banke bez prethodnog odobrenja CBK-a.

2. Stav 1. ovog člana primenjuje se na ogranke stranih banaka koje imaju licencu za rad u Republici Kosovo samo u vezi sa imenovanjem viših rukovodioca ogranka koji posluje u Republici Kosovo.

3. Ogranci stranih banaka koji imaju licencu za rad na Kosovu moraju da obaveste CBK o svakoj zameni direktora i viših rukovodioca strane banke.

Član 55.

Podobnost direktora i viših rukovodioca

1. Svaki direktor i viši rukovodilac banke mora da bude sposoban i podoban i da ima dobru reputaciju, te i da ispunjava kriterijume postavljene od CBK-a u pogledu kvalifikacija, iskustva i integriteta. Lice se ne smatra podobnim i odgovarajućim licem ako je:

1.1. osuđeno pravosnažnom odlukom suda za krivično delo na kaznu zatvora u trajanju od šest (6) ili više godina;

1.2. bilo dužnik u stečajnom postupku ili nesolventan u poslednjih deset (10) godina;

1.3. odlukom suda uskraćeno obavljanje poslova iz nadležnosti Odbora direktora ili viših rukovodioca ili je isključeno ili suspendovana od strane nadležnog tela od obavljanja profesije zbog povrede kodeksa ponašanja;

1.4. bilo direktor ili viši rukovodilac banke kojoj je oduzeta licenca ili protiv koje je pokrenuta prinudna nesolventnost ili likvidacija tokom mandata tog direktora ili višeg rukovodioca;

- 1.5. CBK utvrdila da je bio angažovan u lošim finansijskim praksama ili bio u sukobu interesa; ili
 - 1.6. zamenjeno tokom postupka restrukturiranja u skladu sa Poglavljem III. ovog zakona.
2. U posebnim okolnostima, po ispunjavanju uslova u vezi sa kvalifikacijom, profesionalnim iskustvom i ponašanjem osobe, CBK može isključiti primenu podstava 1.4. ovog člana na direktora ili višeg rukovodioca nakon protoka perioda propisanog za relevantni slučaj.
 3. Lice ne može biti imenovano ili izabrano za direktora ili višeg rukovodioca banke, ako to lice ima funkciju u CBK-u, ili je šest (6) meseci pre imenovanja/izbora imalo funkciju u CBK.
 4. Izabrani zvaničnici, ministri i zamenici ministara, državnih i opštinskih vlasti i njihovih pripadajućih institucija ne mogu služiti kao članovi Odbora direktora bilo koje banke sve dok su tamo izabrani, kao i za period od jedne (1) godine nakon isteka mandata.
 5. Svi javni službenici koji služe kao članovi Odbora direktora bilo koje banke moraju se izuzeti i uzdržati od bilo kakve rasprave ili odluke unutar institucije koja se odnosi na banku čiji su članovi Odbora direktora.
 6. Svaka banka koja sazna za okolnosti koje ukazuju da određeni direktor ili viši rukovodilac možda nije podobna i odgovarajuća osoba mora o tome da obavesti CBK. Nepoštovanje ovog zahteva može dovesti do administrativnih sankcija prema Poglavlju II. ovog zakona.
 7. Direktori i viši rukovodioci koje odobrava CBK na godišnjem nivou dostavljaju CBK-u dokaze iz suda i policije o proveru njihove kriminalne prošlosti. Dokazi se dostavljaju CBK-u najkasnije u roku od trideset (30) dana od kraja prethodne godine.
 8. Svaki direktor ili viši rukovodilac mora imati univerzitetsku diplomu i odgovarajuće iskustvo, kao što se zahteva propisima CBK-a.
 9. CBK propisima može utvrditi dodatne uslove podobnosti za direktore i više rukovodioce.

Član 56.

Razrešenje direktora i viših rukovodioca

1. Kada se utvrdi da direktor ili viši rukovodilac ne ispunjava kriterijume navedene u članu 55. ovog zakona, CBK dostavlja banci obaveštenje o isključenju direktora ili višeg rukovodioca.
2. Ako u roku od deset (10) dana od dana obaveštenja CBK-a o razrešenju, direktor ili viši rukovodilac nije razrešen funkcije, CBK nalaže razrešenje direktora ili višeg rukovodioca i može izreći sankcije banci i direktoru ili višem rukovodiocu zbog nepostupanja u skladu sa Poglavljem II. ovog zakona.

Član 57.

Odobrenje glavnih akcionara

1. Lice koje deluje direktno ili indirektno, samo ili u saradnji sa bilo kojim drugim licem, ne može postati glavni akcionar u banci bez prethodnog pismenog odobrenja CBK-a.
2. Glavni akcionar koji deluje direktno ili indirektno, sam ili u saradnji sa bilo kojim drugim licem, ne može povećati vlasničko učešće u banci iznad deset odsto (10%), dvadeset odsto (20%), trideset tri odsto (33%), pedeset odsto (50%) ili sedamdeset pet odsto (75%) kapitala bez prethodnog odobrenja CBK-a.
3. Zahtevi za sticanje učešća u kapitalu u banci ili povećanje vlasništva nad kapitalom u banci moraju se podneti u formi koju odredi CBK i sadrže:
 - 3.1. ime, nacionalnost, prebivalište i poslovni i profesionalni istorijat, uključujući svakog stvarnog vlasnika podnosioca zahteva koji, kao rezultat transakcije, ima indirektnu korist od pet odsto (5%) ili više učešća u kapitalu banke;
 - 3.2. spisak preduzeća u kojima predloženi vlasnici, uključujući i stvarne vlasnike (kao što je gore opisano), imaju učešće, navodeći nivo tog učešća i registrovane adrese ovih preduzeća;
 - 3.3. za svako fizičko lice koje podnese zahtev, izjava suda u kojoj se navodi bilo kakva krivična osuda, lični dosije o stečaju, zabrana bavljenja profesijom, ili trenutno ili ranije angažovanje na rukovodećim funkcijama korporacije ili bilo kog drugog preduzetnika koji je predmet stečajnog postupka, ako postoji;
 - 3.4. za svakog podnosioca zahteva koji je pravno lice, revidirani finansijski izveštaji za poslednje tri (3) godine, ako je primenljivo;
 - 3.5. rokovi i uslovi predloženog sticanja;
 - 3.6. izvor i iznos sredstava korišćenih prilikom sticanja;
 - 3.7. svaki plan ili predlog u vezi sa većom promenom u poslovanju, korporativnoj strukturi ili rukovodstvu banke;
 - 3.8. u svakom slučaju kada bi sticanje e uticalo na to da banka postane zavisno društvo strane banke, izjava da se strano nadzorno telo odgovorno za bonitetni nadzor strane banke u zemlji porekla ne protivi otpočinjanju predloženog poslovanja u Republici Kosovo, te vrši globalni konsolidovani bankarski nadzor nad stranom bankom; i
 - 3.9. druge informacije koje može zatražiti CBK.
4. Svaka banka mora da obavesti CBK o svakom sticanju akcija u roku od pet (5) dana od dana sticanja a iznosa akcija ako je taj iznos jednak ili veći od pet odsto (5%) akcionarskog

kapitala, ali ne prelazi deset odsto (10%) istog. Obaveštenje se sačinjava tako da sadrži informacije koje može zahtevati CBK.

5. Ograničenja iz st. 1. i 2. ovog člana ne primenjuju se na sticanje akcija u stranoj banci koja je licencirana za rad sa jednim ili više ogranaka na Kosovu, sve dok strana banka obaveštava CBK o svakom sticanju pri čemu je iznos stečenih akcija jednak ili veći od pet odsto (5%) kapitala strane banke.

Član 58. **Eksternalizacija**

1. Banka ne može eksternalizirati sve svoje kontrolne funkcije. Banka može poveriti pružaocima usluga obavljanje dela svojih poslova vezanih za kontrolne funkcije u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona. Eksternalizacija od strane banke bilo kog posla ili funkcije (osim funkcija čija eksternalizacija nije dozvoljena) podleže odobrenju CBK-a, kao što se utvrđeno uredbom.

2. U smislu ovog zakona, „eksternalizacija“ označava ugovorni sporazum kroz koji se spoljni pružaoci usluga angažuju u obavljanju poslova koje bi inače obavljala banka, međutim, eksternalizacijom ne smatra se:

2.1. nabavka robe i radova;

2.2. lizing ili iznajmljivanje; ili

2.3. komunalne/javne usluge.

3. Uslovi za eksternalizaciju su sledeći:

3.1. banka mora da uspostavi odgovarajući sistem upravljanja rizicima koji se odnosi na eksternalizaciju unutrašnjih funkcija;

3.2. banka mora da obezbedi da eksternalizacija ne ometa ili šteti:

3.2.1. njeno redovno poslovanje;

3.2.2. efikasno upravljanje njenim rizikom;

3.2.3. njen sistem unutrašnje kontrole; i

3.2.4. nadzor od strane CBK-a.

4. Putem drugih regulatornih instrumenata CBK određuje sledeće:

4.1. poslove koje je dozvoljeno ugovarati sa spoljnim pružaocem;

4.2. detaljne uslove eksternalizacije; i

4.3. sadržaj dokumentacije koja se mora priložiti i rokove za podnošenje zahteva za prethodno odobrenje iz stava 1. ovog člana.

5. Kada banke ugovaraju spoljne pružaoce usluga za obavljanje bilo koje funkcije ili poslova u skladu sa ovim članom, one moraju preduzeti sve neophodne korake da obezbede usklađenost sa odredbama ovog zakona i propisima CBK-a.

6. Banke ostaju u potpunosti odgovorne za sve radnje zaposlenih, agenata, agenata banke kao i spoljnih pružaoce kojima su poverene unutrašnje funkcije.

Član 59.

Širenje ili smanjenje bankarske mreže

1. Uz odobrenje CBK-a, banka ima pravo da otvara ogranke ili kancelarije na teritoriji Republike Kosovo ili u inostranstvu, da pruža prekogranične usluge kao i da otvara predstavništva van teritorije Republike Kosova. CBK utvrđuje uslove za osnivanje ogranka, kancelarije ili predstavništva ili pružanje prekograničnih bankarskih i/ili finansijskih usluga.

2. Strana banka ima pravo da otvori jedan ili više ogranaka ili kancelarija na teritoriji Republike Kosovo, za koje će CBK dati samo jednu licencu. Za potrebe nadzora, takvi ogranci smatraju se kancelarijama.

3. Banka ili ogranak strane banke ima pravo da pruža usluge i obavlja bilo koji od svojih poslova preko bankarskog agenta kao što je predviđeno relevantnim zakonom o platnom sistemu kao i drugim regulatornim instrumentima CBK-a.

4. Banke moraju osigurati da bankarski agenti, koji postupaju u njihovo ime, obaveste klijente o svom postupanju kao bankarski agenti.

5. Banke ne mogu nametati ekskluzivne obaveze bankarskim agentima ili pružiocima usluga bankarskih agenata.

6. Banka mora dobiti prethodno pismeno odobrenje od CBK-a pre osnivanja, promene lokacije ili zatvaranja ogranka ili kancelarije u Republici Kosovo, kao i van teritorije Republike Kosovo.

7. CBK uredbom utvrđuje postupak za dobijanje prethodnog pismenog odobrenja, kao i formu i sadržaj zahteva, kao što je predviđeno ovim članom, kao i može urediti dodatne aspekte širenja ili smanjenja bankarske mreže.

POTPOGLAVLJE V. SPAJANJA, PODELE I STICANJA

Član 60.

Spajanja, podele i sticanja

1. Banku ne može spojiti, podeliti ili sticati neka druga banka, direktno ili indirektno, u pogledu celokupne imovine ili njegovog bitnog dela ili preuzeti obaveze bilo koje druge banke, bez prethodnog odobrenja CBK-a.
2. Banka ne sme da menja svoj statut bez prethodnog odobrenja CBK-a. Bez obzira na zahteve ovog zakona, CBK može regulisati druge oblike promene statuta banke i može odrediti druge uslove koje banke moraju da ispune u postupku promene statuta.
3. Zahtevi za spajanje, podelu i sticanje celokupne imovine ili njegovog bitnog dela ili preuzimanje obaveza banke, moraju biti u formi koju odredi CBK.
4. Za potrebe odlučivanja o zahtevu podnetom u skladu sa ovim članom, shodno se primenjuju kriterijumi za prethodno odobrenje zahteva za bankarsku licencu, kao što je utvrđeno u članu 13. ovog zakona.
5. CBK može zatražiti od banke ili ogranka strane banke da otpočne proces spajanja, podele ili sticanja ako smatra da je to u interesu postizanja ciljeva u skladu sa ovim zakonom.
6. Akcionari banaka i stranih banaka koje posluju preko ogranaka na Kosovu, ne mogu istovremeno biti direktni ili indirektni akcionari druge banke, ili druge finansijske institucije na Kosovu koja obavlja poslove slične banci, ili CBK je ocenjuje kao takvu.

Član 61.

Spajanja i podele

1. Ako spajanje ili podela rezultira novom bankom, nova banka mora da dobije licencu od CBK-a za pružanje bankarskih i finansijskih usluga.
2. Zahtev za dobijanje licence iz stava 1. ovog člana podnosi se CBK-u. Odredbe člana 60. ovog zakona shodno se primenjuju na zahtev podnet CBK-u i odluke u vezi sa tim zahtevom.
3. Uz zahtev za dobijanje licence za spajanje ili podelu prilažu se sledeća dokumenta:
 - 3.1. za spajanje:
 - 3.1.1. sporazum o spajanju;
 - 3.1.2. izveštaj ili izveštaje u vezi sa spajanjem, uključujući obrazloženje za spajanje koje priprema rukovodstvo banaka ili rukovodstva subjekata uključenih u spajanje, koje je usvojio Odbor direktora;

3.1.3. izveštaj ili izveštaje koji se odnose na reviziju spajanja;

3.1.4. predlog za objavljivanje sazivanja (organizovanja) skupštine ili sastanaka na kojima će se odobriti spajanje.

3.2. za podelu:

3.2.1. plan podele;

3.2.2. izveštaj rukovodstva banke o podeli uključujući obrazloženje za podelu koje je odobrio Odbor direktora;

3.2.3. izveštaj koji se odnosi na reviziju podele;

3.2.4. predlog za objavljivanje sazivanja (organizovanja) skupštine akcionara na kojoj će se odobriti podela.

4. Odluka o izdavanju licence može sadržati uslove ili ograničenja za pružanje usluga za koje je licenca izdata radi sprečavanja kršenja ovog zakona.

5. Proces spajanja i podele se dalje uređuje regulatornim instrumentima CBK-a.

Član 62. Sticanja

1. Vlasništvo nad bankom ne sme sticati neka druga banka ili sticati, direktno ili indirektno, vlasništvo nad celokupnom ili bitnim delom celokupne imovine ili preuzeti obaveze bilo koje druge banke, bez prethodnog odobrenja CBK-a.

2. Zahtevi za odobrenje sticanja iz stava 1. ovog člana moraju se podneti CBK-u.

3. CBK odobrava sticanje ako:

3.1. ne ugrožava finansijske uslove banke koja stiče;

3.2. banka koja stiče ima takav sistem organizacije, upravljanja, odlučivanja i informacione tehnologije koji joj omogućava da adekvatno upravlja rizicima u poslovanju i koji omogućava potpunu integraciju stečene banke u njen sistem na način da ne ugrožava njen rad, do dana podnošenja zahteva iz stava 2. ovog člana;

3.3. je ekonomski opravdano i/ili ne može imati negativne materijalne posledice na finansijskom tržištu, a posebno u slobodnoj tržišnoj konkurenciji.

4. Proces odobravanja sticanja se dalje uređuje regulatornim instrumentima CBK-a.

Član 63.

Sticanje učešća u kapitalu banke

Pre nego što odobri zahtev za sticanje učešća u kapitalu banke, CBK mora proceniti predloženo sticanje prema istim kriterijumima koji važe za određivanju preliminarnog ili konačnog odobrenja zahteva za licencu prema čl. 13. i 14. ovog zakona, uključujući, ali ne ograničavajući se na, očekivane efekte predloženog sticanja na finansijsko zdravlje banke, vlasničku strukturu banke i njen uticaj na sposobnost CBK-a da vrši nadzor na nivou banke i konsolidovanom nivou, kao i podobnost predloženih akcionara i njihov položaj na finansijskim tržištima.

Član 64.

Sticanje učešća u kapitalu finansijskih institucija

1. Banka, bez prethodnog odobrenja CBK-a, ne sme:
 - 1.1. stvoriti ili sticati, direktno ili indirektno, kvalifikovano učešće u finansijskoj instituciji.
 - 1.2. povećati svoje učešće u kapitalu finansijske institucije; ili
 - 1.3. prihvatiti kao kolateral kvalifikovano učešće u finansijskoj instituciji.
2. CBK ne odobrava relevantno sticanje ako, prema svojoj proceni, sticanje učešća u akcionarskom kapitalu finansijske institucije ima poslove slične onima dotične banke.
3. CBK dalje uređuje sticanje učešća u akcionarskom kapitalu finansijskih institucija regulatornim instrumentima CBK-a.

Član 65.

Sticanje učešća u kapitalu nefinansijskih institucija

1. Banka ne može imati, direktno ili indirektno, učešće u akcionarskom kapitalu pravnog lica koje se bavi nefinansijskim poslovima, ako ta učešća:
 - 1.1. predstavljaju više od pet odsto (5%) učešća u pravnom licu ili bilo koje drugo ograničenje utvrđeno uredbom CBK-a;
 - 1.2. prekorače petnaest odsto (15%) regulatornog kapitala banke ili bilo koje drugo ograničenje utvrđeno uredbom CBK-a; ili
 - 1.3. kada se spoje sa celokupnim učešćem kapitala koje banka drži u nefinansijskim društvima, prekorači dvadeset pet odsto (25%) regulatornog kapitala banke.
2. Izuzetno od stava 1. ovog člana, odobrenje nije potrebno za:

2.1. učešće u kapitalu koji je banka stekla pri zatvaranju ili uoči otplate kredita koji je banka dala, u kom slučaju banka učešće u kapitalu izlaže u roku od godinu dana od dana sticanja ili u dužem periodu koji CBK može dozvoliti; ili

2.2. učešće u kapitalu koje banka drži kao agent ili poverenik.

3. CBK uredbom utvrđuje način na koji se primenjuju zahtevi ovog člana na nivou cele grupe za bankarsku grupu, uključujući povećanje ograničenja za sticanje akcionarskog kapitala nefinansijskih institucija prema stavu 1. ovog člana.

POTPOGLAVLJE VI. RAČUNI, REVIZIJA I OBJAVLJIVANJE

Član 66.

Računi i finansijski izveštaji

1. Banke moraju da vode račune, evidenciju i pripremati godišnje finansijske izveštaje u skladu sa pravilom da odražavaju poslovanje i finansijsko stanje i da odražavaju poslovanje i finansijsko stanje zavisnih društava i ogranaka banke kako na pojedinačnoj tako i na konsolidovanoj osnovi.

2. Računi i finansijski izveštaji moraju biti u detaljnoj formi u skladu sa MSFI, odražavajući dodatna pravila i standarde koje utvrđuje CBK.

3. CBK može uredbom ili nalogom odrediti za druge filijale banke da li se moraju slati konsolidovani finansijski izveštaji.

4. Kopija svih revidiranih finansijskih izveštaja banke, uključujući i konsolidovane finansijske izveštaje, ako ih ima, dostavljaju se CBK-u kada budu dostupni, a najkasnije četiri (4) meseca nakon završetka finansijske godine.

5. Svaki ogranak strane banke mora sačiniti zahtevane finansijske izveštaje iz stava 4. ovog člana, navodeći da ogranci strane banke koji se nalaze u Republici Kosovo posluju u okviru strane banke.

6. Prema bankama učesnicima primenjuju se relevantni međunarodni standardi, koji se usvajaju putem relevantnih propisa CBK-a.

7. CBK utvrđuje oblik, vrstu, metodologiju, sadržaj i vreme izveštavanja ogranaka stranih banaka CBK-u.

Član 67.

Bankovni podaci

1. Svaka banka mora pripremiti i čuvati u svojoj glavnoj kancelariji ili na sigurnom mestu podatke u fizičkom ili elektronskom obliku koji sadrže:

- 1.1. statut ili ekvivalentan osnivački dokument i sve relevantne izmene i dopune;
- 1.2. registar akcionara i stvarnih vlasnika, uključujući broj akcija upisanih na ime svakog od njih;
- 1.3. zapisnike sa svih sastanaka Odbora direktora ili komisija i donete odluke Odbor direktora;
- 1.4. zapisnike sa skupštine akcionara i donete odluke skupštine akcionara;
- 1.5. računovodstvene podatke koji jasno i tačno pokazuju stanje njenog poslovanja, objašnjavajući transakcije i finansijsku poziciju kako bi se omogućilo CBK-u da utvrdi da li je institucija u skladu sa svim odredbama ovog zakona i sa uredbama i naredbama na snazi;
- 1.6. podatke koji prikazuju za svakog klijenta banke, na dnevnoj bazi, detalje transakcija sa ili u ime tog klijenta i svi bilansi koji se duguju tom klijentu;
- 1.7. kreditnu dokumentaciju i sve druge informacije u vezi sa poslovnim odnosima sa svojim klijentima i drugim licima koje CBK može utvrditi i uredbom, te i druge podatke koje zahteva CBK.

Član 68. **Spoljna revizija**

1. Akcionari, uz preporuku Komisije za reviziju i Odbora direktora, moraju imenovati kvalifikovanog i nezavisnog spoljnog revizora, odobrenog od CBK-a, koji, u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, mora:
 - 1.1. dati mišljenje o tome da li finansijski izveštaji predstavljaju potpunu i istinitu sliku o finansijskom stanju i poslovanju banke u skladu sa odredbama ovog zakona;
 - 1.2. preispitati adekvatnost praksi i postupaka za unutrašnju reviziju, te i prakse i postupke za kontrolu i dati preporuke za neophodna poboljšanja; i
 - 1.3. obavestiti Odbor direktora o svakoj obmanjujućoj radnji koju je počinio zaposleni u banci ili bilo koja njeno zavisno društvo ili bilo kojoj nepravilnosti ili nedostatku u postupanju ili poslovanju za koje se može očekivati da će rezultirati materijalnim gubitkom za banku ili zavisno društvo.
2. Spoljni revizor banke, ili bilo koji član revizorske kuće, ne sme biti lice povezano sa bankom ili agent ili predstavnik banke i ne sme imati nikakav finansijski interes u banci, osim držanja depozita u banci.
3. Glavnom revizorskom partneru u revizorskoj kući, koji sprovodi zakonsku reviziju u ime revizorske kuće, nije dozvoljeno da zauzima rukovodeće ili administrativne pozicije u banci pod revizijom ili ogranku strane banke u trajanju od najmanje dve (2) godine od dana podnošenja ostavke na mesto glavnog revizorskog partnera u revizorskoj kući.

4. CBK može odrediti dodatne kriterijume za izbor i zahteve za rotaciju revizora ili angažovanih partnera revizorskih kuća nakon određenog vremenskog perioda kako bi se obezbedio kontinuitet nezavisnosti.
5. CBK je ovlašćena da zahteva uklanjanje ili zamenu revizora, ili da direktno imenuje, ukloni ili zameni revizora, o trošku banke za sprovođenje ponovne reviziju, ako banka ili revizor ne ispunjavaju zahteve ovog člana, ili u slučajevima kada CBK sa razlogom nije zadovoljna učinkom revizora. CBK je ovlašćena da vrši uvid u radna dokumenta spoljnog revizora, gde je to potrebno.
6. CBK može uredbom zahtevati reviziju finansijskih izveštaja ogranaka stranih banaka.

Član 69. **Zahtevi za objavljivanje**

1. Svaka banka u roku od trideset (30) dana od svakog kalendarskog kvartala mora objaviti u nacionalnim novinama i na svom veb-sajtu istinit i tačan sažetak bilansa stanja prethodnog kalendarskog kvartala. Svaka banka takođe mora, u roku od četiri (4) meseca od završetka finansijske godine, objaviti u nacionalnim novinama i na svom veb-sajtu istinit i tačan sažetak svog bilansa stanja za prethodnu finansijsku godinu.
2. Svaka banka, u roku od četiri (4) meseca od kraja svoje finansijske godine, takođe mora objaviti svoj godišnji izveštaj, koji sadrži revidirane finansijske izveštaje, i da kopije istog učini dostupnim javnosti na zahtev i bez naknade. Svaka banka šalje kopije svog godišnjeg izveštaja CBK-u čim bude sastavljen i isti objavljuje na svom veb-sajtu.
3. Banka je dužna da jednom (1) godišnje na svom veb-sajtu objavi pravnu i organizacionu strukturu bankarske grupe, uključujući i opis ugovora o unutrašnjem upravljanju u skladu sa ovim zakonom, sporazuma koji se odnose na bliske odnose i sporazume koji se odnose na upravljanje zavisnim društvima u skladu sa ovim zakonom, ili upućivanje na ekvivalentne informacije umesto objavljivanja gore navedenog opisa.
4. CBK može uredbom utvrditi dalje zahteve za pružanje informacija o bankama.

POTPOGLAVLJE VII. **ZAŠTITA POTROŠAČA I PREGLED**

Član 70. **Načela zaštite potrošača**

1. Osnovna načela zaštite potrošača u smislu ovog zakona su:
 - 1.1. pravo na pristup finansijama;
 - 1.2. pravo na ravnopravan odnos sa pružaocem finansijskih usluga;
 - 1.3. pravo na zaštitu od diskriminacije;

- 1.4. pravo na informisanje;
- 1.5. pravo na utvrđene ili utvrđujuće ugovorne obaveze; i
- 1.6. pravo na zaštitu prava i interesa potrošača.

Član 71. **Objavljivanje uslova poslovanja**

1. Banka mora imati svoje opšte uslove poslovanja, kao i sve njihove izmene i dopune, spremne i na raspolaganju u svojim poslovnim prostorijama (objektima) i da iste objavi na svom veb-sajtu i u ograncima/kancelarijama banke, najkasnije šezdeset (60) dana pre dana stupanja na snagu opštih uslova.
2. Primena opštih uslova poslovanja mora se obezbediti pisanim ugovorom između banke i potrošača.
3. Klijent može od banke zatražiti dodatna pojašnjenja i uputstva u vezi sa primenom opštih uslova poslovanja.
4. Opštim uslovima poslovanja, u smislu ovog zakona, smatraju se svi dokumenti koji sadrže standardne uslove poslovanja koji se primenjuju na sve klijente banke, opšti uslovi za uspostavljanje odnosa između potrošača i banke, postupak komunikacije između potrošača i banke, te opšti uslovi za obavljanje transakcija između potrošača i banke.
5. Ovi uslovi moraju biti u skladu sa načelima iz člana 70. ovog zakona.
6. CBK može uredbom utvrditi detaljne zahteve i način objavljivanja i primene opštih uslova poslovanja banke.

Član 72. **Ujednačenost u obračunu i objavljivanju uslova i kamatnih stopa**

1. CBK može odrediti jedinstveni metod obračuna i objavljivanja kamatnih stopa, a posebno onih koje se odnose na bankarske kreditne i depozitne poslove.
2. U slučaju kada je kamatna stopa promenljiva, banka mora da odredi tačnu referencu za osnovnu stopu, jasno navodeći njen obračun i primenu. Stopa tržišta novca unutar zemlje može poslužiti kao referenca za osnovnu stopu.
3. Nepotpune informacije ili netačno objavljivanje smatraće se povredom ovog zakona i mogu podleći administrativnim merama, sa korektivnim efektima za potrošača usluge ili proizvoda.

Član 73. **Oglašavanje**

1. Bankarski i finansijski proizvodi i usluge moraju se oglašavati na jasan i razumljiv način i oglašavanje ne sme da sadrži netačne i/ili obmanjujuće informacije o uslovima pod kojima potrošač koristi ove proizvode ili usluge.
2. CBK se, putem svojih mehanizama, bavi praksama poslovanja, nivoom i adekvatnošću obaveštavanja klijenta, praksama pružanja usluga i usklađenošću sa promocijom bankarskih usluga ili proizvoda.
3. CBK može utvrditi detaljne zahteve u vezi oglašavanja bankarskih i finansijskih proizvoda i usluga.

Član 74. **Pružanje informacija potrošačima**

1. Banka mora obezbediti svom klijentu, na njegov zahtev, informacije o stanju na računu kredita i/ili depozita, kao i druge informacije u vezi sa poslovnim odnosom između klijenta i banke.
2. Banka mora na svom veb-sajtu objaviti imena lica koja imaju učešće u toj banci i/ili koja su članovi njenog upravnog i izvršnog odbora, kao i podatke o funkcijama tih lica.
3. CBK može utvrditi detaljne uslove i način pružanja informacija klijentima banke.

Član 75. **Minimalni zahtev profesionalne kompetencije**

1. Zaposleni koji su angažovani na poslovima pružanja bankarskih i finansijskih usluga ili savetovanja potrošača moraju imati integritet, profesionalne kvalifikacije, znanje i iskustvo, i postupati u skladu sa kodeksom ponašanja i profesionalnom etikom, poštovati ličnost i integritet potrošača i u potpunosti i tačno informisati o uslovima korišćenja ovih usluga.
2. Pružaoci bankarskih i finansijskih usluga moraju obezbediti da zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje ovih usluga ili savetovanja potrošača imaju adekvatne kvalifikacije i da organizuju obuku ovih zaposlenih.

Član 76. **Pritužbeni postupak**

1. Ako potrošač smatra da banka ne ispunjava obaveze koje proizilaze iz ugovora ili ovog zakona, može podneti pritužbu banci.
2. Banka mora dostaviti svoj odgovor podnosiocu pritužbe iz stava 1. ovog člana u roku utvrđenom regulatornim instrumentom CBK-a.

3. CBK može regulatornim instrumentom utvrditi detaljne zahteve i način postupanja banaka po pritužbama potrošača.

Član 77. **Pravila ugovaranja**

1. Ugovor o finansijskoj usluzi sastavlja se u pisanoj formi ili na drugi trajni način. Svaka ugovorna strana će dobiti kopiju ugovora. Ugovor ne sme da sadrži odredbe kojima se potrošač odriče prava zajamčenih ovim zakonom i mora biti u skladu sa načelima iz člana 70. ovog zakona.

2. Pružalac finansijskih usluga mora da čuva u dosijeju svakog klijenta ugovor i dokumentaciju ugovora koja se odnosi na tog klijenta, uključujući ponudu, nacrt ugovora, sažetak obaveznih elemenata, plan otplate /isplate, aneks ugovora koji sadrži novi raspored otplate, obaveštenja i drugu dokumentaciju slične prirode.

Član 78. **Obaveza ocene kreditne sposobnosti potrošača**

1. Izuzetno od odredba relevantnog zakona o zaštiti potrošača, pre zaključenja ugovora o kreditu, ugovora o dozvoljenom prekoračenju, ugovora o izdavanju i korišćenju kreditne kartice ili ugovora o lizingu, banke moraju proceniti kreditnu sposobnost potrošača na osnovu podataka koje je dostavio potrošač i konsultujući Kreditni registar Kosova (KRK) i druge baze podataka o dugu potrošača, uz prethodnu pismenu saglasnost potrošača.

2. Ako se ugovorne strane saglase da povećaju dug potrošača, banka mora ponovo proceniti kreditnu sposobnost potrošača.

3. Ako je zahtev za kredit, odobreno prekoračenje, izdavanje kreditne kartice ili lizing odbijen na osnovu konsultacija iz bazu podataka iz stava 1. ovog člana, banka je dužna da odmah pismeno i bez naknade upozna potrošača sa rezultatima zasnovanim na konsultovanim podacima.

4. Baze podataka iz stava 1. ovog člana sadrže podatke za čiju obradu je potrošač prethodno dao pismenu saglasnost, a posebno podatke o svojim dugovanjima prema finansijskim institucijama i redovnost izmirivanja obaveza po osnovu korišćenja finansijskih usluga.

5. Banka mora voditi računa da u svojim procenama ne izazove preopterećenje ili naruši minimalni životni standard zajmoprimca ili porodični budžet.

Član 79. **Uporedivost tarifa, pristup platnom računu sa osnovnim uslugama i usluge promene računa**

1. Da bi uporedila tarife koje banke naplaćuju za svoje usluge, CBK objavljuje na svom veb-sajtu poređenje tarifa na listi usluga povezanih sa platnim računom.

2. Potrošači sa prebivalištem u Republici Kosovo imaju pravo da otvore i koriste platni račun sa osnovnim uslugama. Platni račun sa osnovnim uslugama uključuje osnovne usluge utvrđene uredbom CBK-a.
3. Banke moraju da obezbede platni račun sa osnovnim uslugama i uslugom promene računa na zahtev potrošača.
4. CBK dalje uređuje uporedivost tarifa, pristup platnom računu sa osnovnim uslugama i usluge promene računa.

Član 80. **Izveštaji i ispitivanja**

1. Svaka banka mora pripremiti i dostaviti CBK-u izveštaje o svom finansijskom stanju, učinku i rizicima, na zahtev i u redovnim intervalima. Ovi izveštaji pružaju informacije kao što su bilansna i vanbilansna imovina i obaveze, dobitak i gubitak, adekvatnost kapitala, likvidnost, velike izloženosti, koncentracije rizika (uključujući ekonomske, geografske i valutne sektore), kvalitet imovine, rezervacije za kreditne gubitke, transakcije sa povezanim licima, rizik kamatne stope, tržišni rizik, tarife i provizije, i druge informacije koje zahteva CBK i onih od zavisnih društava na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi. Izveštaji moraju biti pripremljeni u zahtevanoj formi i detaljima koji se dostavljaju u intervalima koje odredi CBK.
2. Svaka banka mora pripremiti i dostaviti CBK-u finansijske projekcije za tri (3) uzastopne godine. Finansijske projekcije se pripremaju u formi i detaljima i dostavljaju u intervalima koje odredi CBK.
3. Svaka banka i svaka filijala podleže ispitivanjima od strane CBK-a, što uključuje ispitivanja od strane spoljnih stručnjaka koje odredi CBK. Ispitivači mogu posetiti banke u razumnom roku koji CBK smatra odgovarajućim i mogu preduzeti radnje koje smatraju neophodnim i preporučljivim. Ispitivači mogu biti službenici tela druge strane zemlje zaduženi za monetarni ili bonitetni nadzor nad finansijskim poslovima u toj zemlji ako se vrši ispitivanje banke koja je ogranak ili filijala strane banke koja ima sedište u toj zemlji ili ima znatno učešće u stranoj banci koja se nalazi u toj zemlji.
4. U ispitivanjima banaka i njihovih filijala, CBK i imenovani ispitivači mogu:
 - 4.1. da ispituju račune, knjige, dokumentaciju i druge evidencije (podataka) banke ili zavisnih društava; i
 - 4.2. da zatraže od direktora i viših rukovodilaca, zaposlenih i agenata banke ili filijala da im pruže sve informacije ili druga pitanja u vezi sa njenim upravljanjem i poslovanjem koje oni razumno mogu zahtevati.
5. Svaka banka i svaka filijala moraju prihvatiti i u potpunosti saradivati sa ispitivačima CBK-a i spoljnim stručnjacima koje imenuje CBK. Niko nema pravo da pokušava da provocira, ometa, odugovlači, zaustavlja, zastrašuje ili vrši neopravdani uticaj na ispitivača CBK-a ili spoljne stručnjake koje ona imenuje.

6. Svaka filijala banke i pružaoci operativnih ili profesionalnih usluga bankama pružaju informacije CBK-u koje CBK može razumno tražiti u vezi sa poslovanjem banke i odnosima sa ovim licima.
7. CBK može zahtevati izveštaje i izvršiti ispitivanja predviđene ovim članom svakog dodatnog člana bankarske grupe, ako smatra da je to neophodno za konsolidovani nadzor.
8. Konsolidovani nadzor uključuje, bez ograničenja, procenu organizacione strukture grupe, rukovodstva, politika upravljanja rizicima i unutrašnjih kontrola.
9. Izveštaji o ispitivanju su poverljivi i upućuju se ispitanoj banci i ne mogu koristiti bilo koja druga tela, osim ako se odlukom suda smatraju dokazom od javnog interesa.
10. Izuzetno od stava 9. ovog člana, CBK može da objavi izveštaje o ispitivanju regionalnim ili međunarodnim nadzornim telima, s kojima ima prethodni sporazum o poverljivosti.

POTPOGLAVLJE VIII. PRIMENA I KOREKTIVNE MERE

Član 81. Nalozi usaglašenosti

1. Ako CBK utvrdi da je banka prekršila ili postoji mogućnost da će prekršiti ovaj zakon i regulatorne instrumente koje je odobrila CBK, ili je prekršila bilo koji uslov ili ograničenje vezano za ovlašćenje izdato od CBK-a ili se bavila nesigurnim ili neodrživim praksama prema proceni CBK-a, CBK pismeno obaveštava tu banku o svojim nalazima i naređuje obustavu takve radnje i nalaže ispravku povrede, uključujući izricanje nadzornih mera banci i obavljanje dodatnih zadataka.
2. Prilikom određivanja nadzornih mera, CBK uzima u obzir sve okolnosti u vezi sa povredom kako bi obezbedila efikasnu ispravku povrede nametanjem ovih mera i sprečila dalja postupanja ili nepostupanja koja se smatraju povredom ovog zakona, u skladu sa stavom 1. ovog člana, a naročito uzima u obzir:
 - 2.1. ozbiljnost i trajanje povrede i stepen odgovornosti lica koje je počinilo povredu;
 - 2.2. materijalno stanje lica koje je počinilo povredu i dobit ili gubitak koji je izbegnut povredom, ako se mogu utvrditi;
 - 2.3. gubitke prouzrokovane od strane trećih lica zbog povrede, ako se mogu utvrditi;
 - 2.4. saradnju lica koje je počinilo povredu u postupku utvrđivanja povrede; i
 - 2.5. ranije povrede i potencijalne sistemske posledica povrede.

Član 82. **Korektivne i kaznene mere**

1. CBK može izreći i sledeće mere ili sledeće kazne direktorima i višim rukovodiocima, zaposlenima, glavnim akcionarima ili onima koji imaju kvalifikovano učešće u banci, ako se utvrdi da je takvo lice prekršilo odredbu ovog zakona ili bilo koji regulatorni instrument ili odluku CBK-a, prekršio bilo koji uslov ili ograničenje u vezi sa ovlašćenjem izdatim od strane CBK-a ili je učestvovao u nesigurnim ili neispravnim praksama po mišljenju CBK-a:

1.1. izriče pismenu opomenu;

1.2. izriče novčane kazne do deset hiljada (10.000) evra za svaki dan nastavka povrede, pod uslovom da su za iste povrede novčane kazne u sličnim iznosima za subjekte sa uporedivom ukupnom imovinom;

1.3. uklanja ili suspenduje lica sa njegovog položaja u banci;

1.4. zabranjuje licu rad ili bavljenje bankarskim ili finansijskim poslovima na određeni period ili zauvek;

1.5. zahteva od lica da plati banci gubitke izazvane ovim povreda;

1.6. suspenduje direktno ili indirektno ostvarivanje prava glasa u vezi sa akcijama banke;

1.7. zahteva od lica da u celini ili delimično prenese svoj deo direktnog ili indirektnog vlasništva u banci ili da prestane da drži znatno učešće u banci;

1.8. zabranjuje isplatu raspodele kapitala ili dividendi tom licu; i

1.9. zaključuje pismeni ugovor sa Odborom direktora za obezbeđivanje programa za preduzimanje mera unapređenja.

2. CBK može preduzeti sledeće radnje ili izreći sledeće kazne banci, ako se utvrdi da je banka prekršila odredbu ovog zakona ili bilo koji regulatorni instrument ili odluku CBK-a, da je prekršila bilo koji uslov ili ograničenje priloženo u ovlašćenju izdatom od strane CBK-a ili je učestvovala u nesigurnim ili neodrživim praksama po mišljenju CBK-a:

2.1. izriče pismenu opomenu;

2.2. izriče mere za smanjenje rizika koje banka preuzima u vezi sa određenim transakcijama, proizvodima ili sistemima, uključujući:

2.2.1. zabranu ili ograničavanje širenja mreže ogranaka banke, odnosno zahteva za smanjenjem mreže ogranaka banke;

2.2.2. zabranu ili ograničavanje poslova banke koje predstavljaju materijalni rizik po finansijski položaj banke.

2.3. zabranjuje ili ograničava izvršavanja pojedinačnih transakcija ili transakcija određenih vrsta i zahteva postepeno smanjenje broja izvršenih transakcija, uzimajući u obzir opcije prevremenog raskida u skladu sa ugovornim sporazumima, uključujući zabranu ili ograničenje završetka transakcija od strane banke:

2.3.1. sa licima koja predstavljaju povećan rizik za banku zbog neadekvatnog kreditnog rejtinga ili drugih okolnosti; ili

2.3.2. sa pojedinačnim akcionarima, članovima Odbora direktora i višeg rukovodstva, preduzećima sa kojima je banka u bliskim odnosima, investicionim fondovima kojima upravlja investiciono društvo sa kojima je banka u bliskoj vezi, ili drugim preduzećima i licima koja predstavljaju povećan rizik po banku.

2.4. zabranjuje ili ograničava upotrebu računovodstvenih kriterijuma koji rezultiraju objavljivanjem netačnih informacija o finansijskom položaju ili rezultatima banke i utvrđivanju odgovarajućih kriterijuma;

2.5. ograničava varijabilne naknade zaposlenih koji primenjuju odgovarajući procenat opšteg prihoda za finansijsku godinu, ako bi isplata tog dela naknade ugrozila ispunjenje obaveza ili planova u vezi sa adekvatnošću kapitala banke;

2.6. nemeće dodatne zahteve u vezi sa zahtevima za likvidnost, uključujući ograničenja u vezi sa usklađivanjem dospeća potraživanja i obaveza banke;

2.7. zahteva dodatno i češće izveštavanje banke, posebno u pogledu kapitala i likvidnosti banke;

2.8. izdaje pisani nalog za obustavu i otklanjanje takvih povreda i preduzimanje korektivnih radnji;

2.9. zaključuje pismeni ugovor sa Odborom direktora koji predviđa akcioni korektivni program;

2.10. izriče novčane kazne do deset hiljada (10.000) evra za svaki dan nastavka povrede pod uslovom da su iste povrede novčane kazne u sličnim iznosima za subjekte i sa uporedivom ukupnom imovinom;

2.11. imenuje službenog upravnika u skladu sa članom 89. i članom 90. ovog zakona; i

2.12. oduzima licencu banci.

3. Korektivne radnje iz stava 2. ovog člana mogu sadržati, bez ograničenja, jednu ili više od sledećih radnji:

3.1. zahteva da ukupna prosečna ukupna imovina banke tokom svakog kalendarskog tromesečja ne premašuje njenu prosečnu imovinu tokom prethodnog

kalendarskog tromesečja ili zahtevati od banke da se oslobodi određene imovine ili umanji imovinu;

3.2. zahteva od banke da ne stiče učešće u bilo kom pravnom licu, da ne osnuje ili ne stekne bilo koju dodatnu kancelariju ogranka ili da se bavi bilo kojom novom linijom poslovanja;

3.3. zahteva od banke da ne daje nikakvu izloženost određenoj strani, uključujući njena zavisna društva;

3.4. na drugi način ograniči ili zabrani poslove sa filijalama;

3.5. zahteva da kamatne stope koje banka plaća za depozite ne prelaze preovlađujuće kamatne stope za depozite uporedivih iznosa i dospeća u regionu gde se banka nalazi, kao što utvrđuje CBK;

3.6. zahteva da banka ili bilo koja njeno zavisno društvo promeni, smanji ili prekine sa svojim poslovanjem za koju CBK utvrdi da je izazvala ili može prouzrokovati materijalne gubitke za banku;

3.7. zahteva da banka razreši jednog ili više direktora ili viših rukovodioca, kao što utvrđuje CBK;

3.8. zahteva da se banka prenese ili likvidira određeno zavisno društvo;

3.9. ograniči isplatu bonusa ili prekomerne nadoknade bilo kom direktoru ili višem rukovodiocu; i

3.10. ograniči isplatu raspodele kapitala ili dividendi.

4. Mere i kazne predviđene ovim članom ne isključuju primenu drugih administrativnih novčanih kazni ili krivičnih sankcija propisanih važećim zakonodavstvom.

5. Prihodi iz svake novčane kazne izrečene u skladu sa ovim poglavljem slivaju se u budžet Republike Kosovo.

6. Svako lice koje se bavi neovlašćenim primanjem depozita, suprotno članu 11. ovog zakona, bez obzira na druge odredbe zakona, kažnjava se prema relevantnom krivičnom zakoniku. Pored toga, CBK može izreći dodatnu kaznu do deset hiljada (10.000) evra za svaki dan nastavka povrede i ima ovlašćenje da traži prinudnu likvidaciju banke tog lica prema odredbama važećeg zakona.

7. Kaznene i korektivne mere predviđene u Poglavlju II. ovog zakona primenjuju se bez prejudiciranja posebnih ovlašćenja datih CBK-u u Poglavlju III. ovog zakona.

Član 83. **Administrativne novčane kazne**

1. Smatra se da postoji materijalna povreda bezbednog i pažljivog (bonitetnog) upravljanja bankom ako povreda ima ili se očekuje da će imati bitne posledice po finansijski položaj banke ili na upravljanje rizikom kojem je izložena u svom poslovanju, ako banka ne obezbedi ili se oceni da nije obezbedila odgovarajuću regulative korporativnog upravljanja. U takvim slučajevima, CBK može izreći sledeće administrativne novčane kazne:

1.1. novčanom kaznom od pedeset hiljada (50.000) evra do deset odsto (10%) ukupnog godišnjeg neto prometa kazniće banke za sledeće povrede:

1.1.1. ne obezbeđivanje regulatornog kapitala i neispunjavanje kapitalnih zahteva u skladu sa čl. 19. i 21. ovog zakona;

1.1.2. raspodela dobiti i dividendi suprotno ograničenjima iz člana 30. ovog zakona;

1.1.3. neispunjavanje zahteva likvidnosti u skladu sa članom 31. ovog zakona;

1.1.4. neorganizovanje ili nefunkcionalizacija unutrašnje revizije u skladu sa članom 50. ovog zakona;

1.1.5. sticanje akcija direktno ili indirektno od strane bilo kog drugog pravnog lica suprotno članu 57. ovog zakona;

1.1.6. obavljanje drugih poslova osim bankarskih usluga, dodatnih finansijskih usluga ili bankarskih usluga bez prethodnog odobrenja CBK-a u skladu sa članom 11. ovog zakona;

1.1.7. neodržavanje maksimalnih ograničenja za velike izloženosti u skladu sa članom 24. ovog zakona;

1.1.8. sklapanje poslova sa povezanim licima suprotno članu 25. ovog zakona;

1.1.9. ne obezbeđivanje i razvoj unutrašnjih politika i postupka u skladu sa članom 28. ovog zakona;

1.1.10. nesastavljanje i održavanje pismene evidencije u skladu sa članom 67. ovog zakona;

1.1.11. vođenje računa i evidencije kao i sastavljanje finansijskih izveštaja suprotno članu 66. ovog zakona;

1.1.12. ne objavljivanje finansijskih izveštaja i revidiranog godišnjeg izveštaja u roku od četiri (4) meseca od kraja svoje finansijske godine u skladu sa članom 69. ovog zakona;

1.1.13. nepodnošenje izveštaja CBK-u u skladu sa članom 80. ovog zakona;

1.1.14. nepotpuna saradnja sa ispitivačima CBK-a u skladu sa članom 80. ovog zakona.

2. Za povrede za koje je odgovorno lice iz višeg rukovodstva i/ili Odbora direktora, CBK izriče kaznu od hiljadu (1.000) evra do pedeset hiljada (50.000) evra za sledeće povrede:

2.1. ne osigura da banka radi u skladu sa uredbama CBK-a; i

2.2. nepoštovanje čl. 44. i 48. ovog zakona;

3. Pored stava 1. ovog člana, ako CBK utvrdi da je banka ostvarila korist od povrede, izriče administrativnu novčanu kaznu do dvostrukog iznosa koristi ostvarene povrede, aka se ova korist može utvrditi.

Član 84.

Korekcione mere i administrativne novčane kazne u postupku oporavka, restrukturiranja i likvidacije

1. Povrede u okviru procesa oporavka i restrukturiranja, ne dovodeći u pitanje primenu prethodnog člana, CBK izriče novčanu kaznu od pedeset hiljada (50.000) evra do deset odsto (10%) ukupnog godišnjeg neto prometa banke za sledeće povrede:

1.1. nesastavljanje, održavanje i ažuriranje planova oporavka i grupnih planova oporavka povredom člana 87. ovog zakona;

1.2. nepružanje svih potrebnih informacija za izradu planova restrukturiranja povredom člana 104. ovog zakona;

1.3. neobaveštavanje o svrsi pružanja grupne finansijske podrške CBK-u povredom člana 88. ovog zakona.

2. Pored stava 1. ovog člana, ako CBK utvrdi da je banka ostvarila korist od prekršaja, izriče administrativnu novčanu kaznu do dvostrukog iznosa koristi ostvarene povredom, ako se ova korist može odrediti.

3. Za povrede iz stava 1. ovog člana, CBK, kao telo za restrukturiranje, pored administrativnih novčanih kazni, može izreći sledeće korektivne mere,:

3.1. davanje javnog saopštenja u kojem se ukazuje na odgovornost banke i prirodu kršenja;

3.2. nalog odgovornoj banci da prekine sa ponašanjem i obavezu da se to ponašanje ne ponavlja.

4. CBK, kao telo za restrukturiranje, može izreći privremenu zabranu obavljanja bankarskih funkcija i/ili novčanu kaznu do milion (1.000.000) evra za više rukovodstvo ili članove Odbora direktora, za sledeće povrede:

4.1. neobaveštavanje CBK-a kada banka propada ili je verovatno da će propasti, povredom člana 106. ovog zakona; i

4.2. svaka povreda iz stava 1. ovog člana za koju su neposredno odgovorni članovi Odbora direktora.

5. Za povrede u postupku likvidacije iz člana 129. ovog zakona:

5.1. svako lice koje namerno ometa pristup likvidacionog upravnika u prostorijama banke ili kontrolu kancelarije, knjiga računa i drugih evidencija, kao i druge imovine banke za koju je imenovan, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) godine do pet (5) godina ili novčanom kaznom od hiljadu (1.000) evra do pet hiljada (5.000) evra dnevno za svaki dan nastavka povrede ili obema kaznama.

Član 85.

Administrativne novčane kazne protiv revizorskih kompanija i sertifikovanih revizora

1. CBK izriče kaznu od hiljadu (1.000) evra do pedeset hiljada (50.000) evra za revizorsku kompaniju ili sertifikovanog revizora za sledeće prekršaje:

1.1. nesprovođenje revizije ili priprema revizorskog izveštaja u roku iz člana 68. ovog zakona;

1.2. neobaveštavanje odmah Odbora direktora o činjenicama i okolnostima iz podstava 1.3. člana 68. ovog zakona.

Član 86.

Obračun godišnjeg neto prometa

Za potrebe izricanja administrativnih novčanih kazni po ovom zakonu, godišnji neto promet podrazumeva se ukupan neto prihod pre amortizacije i operativnih rashoda, ali uključujući neto prihod od kamata, neto prihod od tarifa i provizija, neto prihod od trgovanja i druge operativne prihode za prethodnu poslovnu godinu, te mora biti u skladu sa revidiranim finansijskim izveštajima banke prema MSFI.

POGLAVLJE III.
SLUŽBENA UPRAVA, OPORAVAK I RESTRUKTURIRANJE

POTPOGLAVLJE I.
SLUŽBENA UPRAVA, OPORAVAK I RANA INTERVENCIJA

Član 87.
Planovi oporavka

1. Kao što CBK dalje utvrđuje uredbom, banke moraju da izrade i održavaju plan oporavka koji pruža mere za obnavljanje njenog finansijskog stanja nakon znatnog pogoršanja finansijskog stanja. Planovi oporavka moraju obuhvatiti širok spektar opcija oporavka i odgovarajućih postupaka kako bi se obezbedilo blagovremeno sprovođenje radnji oporavka, na osnovu niza scenarija teških makroekonomskih i finansijskih stresnih uslova. Planovi oporavka ne smeju dobiti nikakav pristup ili primanje vanredne javne finansijske podrške.
2. Planovi oporavka moraju biti ocenjeni i odobreni od strane Odbora direktora svake banke, pre njihovog podnošenja CBK-u, koja postupa kao nadzorno telo.
3. Bankarske grupe sastavljaju i dostavljaju CBK-u planove oporavka grupe pod uslovima datim uredbom koju donosi CBK.

Član 88.
Rana intervencija

1. Mere rane intervencije sprovodi CBK u sledećim situacijama:
 - 1.1. kada banka prekrši zahteve regulatornog kapitala utvrđene uredbom CBK-a o adekvatnosti kapitala banaka; ili
 - 1.2. ako, između ostalog, zbog brzog pogoršanja finansijskog stanja, uključujući pogoršanje situacije likvidnosti, povećanje nivoa leveridža, povećanje nenaplativih kredita ili koncentracije izloženosti, banka će verovatno prekršiti u bliskoj budućnosti zahteve regulatornog kapitala utvrđene propisima CBK-a.
2. Ukoliko dođe do bilo koje situacije iz stava 1. ovog člana, CBK, kao nadzorni telo, može da zahteva od Odbora direktora banke:
 - 2.1. sprovođenje mera utvrđenih planom oporavka ili ažuriranje tog plana oporavka ako su okolnosti koje su dovele do rane intervencije drugačije od pretpostavki utvrđenih u inicijalnom planu oporavka, te i sprovođenje mera utvrđenih ažuriranim planom u određenom vremenskom roku;
 - 2.2. ispitivanje situacije, utvrđivanje mera za prevazilaženje svih identifikovanih problema i izradu akcionog programa za prevazilaženje ovih problema i rok za njegovo sprovođenje;

2.3. sazivanje sednice Skupštine akcionara, utvrđivanjem dnevnog reda i traženjem da se određene odluke razmotre na usvajanje, ne dovodeći u pitanje da CBK, kao nadzorno telo, može direktno sazvati takvu sednicu ako Odbor direktora ne sazove takvu sednicu;

2.4. izradu plana za pregovore o restrukturiranju duga sa nekim ili svim svojim poveriocima prema planu oporavka;

2.5. zahteva promene u poslovnoj strategiji banke, odnosno pravnoj ili operativnoj strukturi.

3. Pored gorenavedenih mera, CBK, kao nadzorno telo, takođe može zatražiti razrešenje ili smenu jednog ili više članova Odbora direktora ili višeg rukovodstva ako ova lica nisu sposobna da obavljaju svoje dužnosti.

4. Kada dođe do bitnog ili znatnog pogoršanja finansijskog stanja banke ili kada dođe do ozbiljnih kršenja zakona, propisa ili statuta banke, ili ozbiljnih administrativnih nepravilnosti a druge mere preduzete u skladu sa st. 2. i 3. ovog člana nisu dovoljne za promenu tog pogoršanja, CBK, kao nadzorno telo, može zatražiti razrešenje višeg rukovodstva ili Odbora direktora banke, u celini ili u odnosu na pojedince.

5. Ako CBK smatra da je zamena višeg rukovodstva ili Odbora direktora, kao što je navedeno u stavu 4. ovog člana, nedovoljna da popravi situaciju, CBK, postupajući pod takvim uslovima, može imenovati službenog upravnika, u skladu sa odredbama ovog poglavlja radi restrukturiranja po ovom zakonu. CBK, kao nadzorno telo, ima isključivo ovlašćenje da razreši takvog službenog upravnika u bilo koje vreme i iz bilo kog razloga.

6. Matične kompanije bankarskih grupa i njihove filijale obuhvaćene konsolidovanim nadzorom mogu zaključiti ugovore unutar grupe za pružanje finansijske podrške svakom zavisnom društvu koje ispunjava uslove za ranu intervenciju prema ovom članu pod uslovima koje CBK utvrđuje u relevantnoj uredbi. Bankarske grupe moraju da podnesu zahtev za odobrenje CBK-a za ostvarivanje takvih ugovora.

Član 89.

Razlozi za imenovanje službenog upravnika

1. Ne dovodeći u pitanje primenu stava 5. člana 88. ovog zakona, CBK može imenovati službenog upravnika u banci ako:

1.1. banka je prekršila bilo koju odredbu zakona ili uredbe, ili se bavila nesigurnim i neispravnim praksama, na način da je oslabila stanje banke, ozbiljno ugrozila interese deponenata ili raspodelila imovinu banke suprotno ovom zakonu;

1.2. postoji opravdan razlog da se veruje da je banka ili njeni viši rukovodioci ili direktori umešani u kriminalne radnje za koje je propisana kazna zatvora od jedne (1) godine ili više, na način koji ugrožava interese deponenata;

1.3. banka nije u sigurnom ili zdravom stanju za poslovanje i da banka ili njeni direktori i viši rukovodioci nisu u mogućnosti da hitno poboljšaju ovo stanje;

1.4. banka na bilo koji način ne saraduje sa CBK-om ili njenim ispitivačima i onemogućava CBK-u u vršenju svojih nadzornih odgovornosti, uključujući prikrivanje ili nedostavljanje na uvid bilo koje od svojih knjiga, dokumenata ili evidencija banke;

1.5. banka ili viši rukovodioci, direktori, zaposleni ili glavni akcionari ne postupaju u skladu sa naredbom CBK-a iz Poglavlju II. ovog zakona;

1.6. banka, odlukom direktora ili glavnih akcionara, zahteva imenovanje službenog upravnika;

1.7. ovo imenovanje određuje CBK u kontekstu mera za ranu intervenciju;

1.8. druga banka ili bilo koji akcionar koji ima znatno učešće u banci suočava se sa rizikom da postane nesolventan ili da ne ispuni zahteve regulatornog kapitala ili likvidnosti od strane nadzornika zemlje porekla ili u zemlji porekla u kojoj se nalazi sedište korporacije.

2. Odluka CBK-a o imenovanju službenog upravnika navodi uslove prema kojima je on imenovan. Ova odluka se bez odlaganja saopštava banci koja je predmet službene uprave i upisuje e u registar koji se vodi u skladu sa članom 4. ovog zakona.

Član 90.

Imenovanje i razrešenje službenog upravnika

1. CBK imenuje službenog upravnika na mandat koji ne prelazi šest (6) meseci, kao što se navodi u odluci CBK-a. CBK može produžiti mandat samo dva (2) puta, na period koji ne prelazi, u svakom slučaju, tri (3) meseca. Ukoliko službeni upravnik ne reši pitanja za koja je imenovan da ih rešava posle dvanaest (12) meseci, istom se oduzima licenca i otpočinje proces prinudne likvidacije banke u skladu sa Poglavljem IV. ovog zakona.

2. Ako se okolnosti zbog kojih je imenovan službeni upravnika ne razreše nakon perioda od dvanaest (12) meseci, banci se oduzima licenca i otpočinje proces likvidacije u skladu sa Poglavljem IV. ovog zakona, osim ako je imenovanje službenog upravnika odlučeno u smislu mera rane intervencije, za koje se primenjuje Poglavlje III. ovog zakona u smislu restrukturiranja.

3. Službeni upravnik može biti lice iz privatnog sektora ili službenik CBK-a koji ispunjava kvalifikacije utvrđene od strane CBK-a u relevantnoj uredbi.

4. CBK dostavlja pismeno obaveštenje banci o imenovanju službenog upravnika.

5. Odluka CBK-a o imenovanju službenog upravnika banke stupa na snagu od vremena navedenog u odluci ili, ako vreme nije određeno, od trenutka kada je dato obaveštenje prema stavu 4. ovog člana.

6. Prilikom imenovanja, sva ovlašćenja, funkcije i odgovornosti akcionara i direktora ili viših rukovodioca banke prenose se na službenog upravnika, osim ako upravnik zatraži od akcionara ili direktora ili viših rukovodioca da obavljaju određene poslove predviđene ovim zakonom. Svaka radnja ili odluka preduzeta u ime i za račun banke tokom službe uprave je ništavna, osim ako je preduzeta od strane ili uz ovlašćenje službenog upravnika. Izuzetno, ako je službeni upravnik imenovan u kontekstu mera rane intervencije, službeni upravnik ima samo ovlašćenja, funkcije i odgovornosti Odbora direktora banke.

7. CBK može razrešiti službenog upravnika pre isteka mandata navedenog u stavu 1. ovog člana i imenovati kvalifikovanu zamenu. CBK mora osigurati da banka u svakom trenutku ostane pod kontrolom imenovanog službenog upravnika.

8. Odredbe člana 53. ovog zakona primenjuju se na službenog upravnika osim što svaka obaveza izveštavanja Odboru direktora znači obavezu izveštavanja CBK-u. Svaki posao, u kome službeni upravnik ima materijalni interes ili odnos koji uključuje banku pod službenom upravom, može se obaviti samo uz prethodno odobrenje CBK-a. Ako službeni upravnik ne obelodani materijalni interes ili vezu kao što se zahteva, ugovor se može poništiti i CBK razrešava službenog upravnika.

Član 91.

Ovlašćenja i dužnosti službenog upravnika

1. Službeni upravnik ima potpuna i isključiva ovlašćenja za upravljanje i rukovođenje bankom. Službeni upravnik može preduzeti bilo koju potrebnu ili odgovarajuću radnju za obavljanje poslova banke, štiti i čuva njenu imovinu i sredstva ili sprovodi akcioni plan u vezi sa bankom koji je usvojila CBK.

2. Službeni upravnik, prilikom obavljanja dužnosti i vršenja ovlašćenja službenog upravnika, svo vreme postupa u skladu sa uredbama, uputstvima i instrukcijama CBK-a. Službeni upravnik može delegirati bilo koje od ovih ovlašćenja i dužnosti na druga lica u skladu sa uputstvima izdatim od strane CBK-a.

3. Službeni upravnik obustavlja isplatu bilo koje dividende ili drugih oblika raspodele kapitala akcionarima, kao i svaku isplatu direktora, osim usluga koje se pružaju banci na zahtev službenog upravnika.

4. Službeni upravnik može angažovati, o trošku banke pod službenom upravom, nezavisne advokate, računovođe i savetnike da pomognu službenom upravniku u skladu sa uslovima usvojenim od strane CBK-a.

5. Ako službeni upravnik ima osnovan razlog da veruje da su akcionari, direktori, zaposleni, advokati, računovođe ili drugi stručnjaci bili uključeni ili su uključeni u kriminalnim radnjama kažnjivim kaznom zatvora od jedne (1) godine ili više, ili u radnjama prevare, mora odmah da obavesti CBK i mora da pokrene sudski postupak za odštetu.

Član 92.

Moratorijum i efekat službene uprave u postupcima i ugovorima

1. CBK-a, na pismeni zahtev službenog upravnika, može da uvede moratorijum kojim se obustavlja neke ili sve isplata banke u okviru službene upravljanja. Ovaj stav se ne primenjuje na one slučajeve u kojima je službeni upravnik imenovan u kontekstu mera rane intervencije.
2. Ako se uvede moratorijum, onda bez saglasnosti CBK-a:
 - 2.1. lice ne može da započne ili nastavi sudski postupak protiv banke pod službenom upravom; i
 - 2.2. lice ne može da ostvari prava po osnovu hipoteke, tereta ili drugog stvarnog obezbeđenja nad imovinom banke koja je pod službenom upravom, niti da sprovede bilo kakvo izvršenje, predlog za izvršenje osnovnih isprava ili slično u odnosu na banku pod službenom upravom.
3. Saglasnost CBK-a može se ne uzme u obzir primenu podstavova 2.1. i 2.2. ovog člana za bilo kog poverioca ili kategoriju poverilaca.
4. Nijedno pravo ili ugovorna obaveza čija je stanka banka pod službenom upravom, ne može se ukinuti, ubrzati ili promeniti samo imenovanjem službenog upravnika ili bilo kojom radnjom koju je preduzeo službeni upravnik.
5. Službeni upravnik može zatražiti od CBK-a da naredbu svim bankama da odmah prestanu da odobravaju kredite bilo kom od nenaplativih dužnika banke pod službenom upravom i njihovih zavisnih društava, naredba koja ostaje na snazi do trenutka kada nenaplativi dužnici postignu sporazum sa službenim upravnikom za isplatu kreditnog duga banci pod službenom upravom. Prilikom odlučivanja o izdavanju takve naredbe, CBK-a može uzeti u obzir finansijsko stanje nenaplativog dužnika i potencijalni uticaj naredbe na treća lica.
6. Moratorijum neće uticati na prava protivnih strana banke pod službenom upravom za delimične prenose, prenos vlasništva u ugovoru o finansijskom kolateralu i ugovorima o kompenzaciji i netiranju, obavezama obezbeđenim ugovorom o obezbeđenju i strukturisanim finansijskim ugovorima i pokrivenim obveznicama.

Član 93.

Preuzimanje kontrole nad bankom

1. Odmah po imenovanju, službeni upravnik obezbeđuje imovinu, sredstva, kancelarije, knjige i evidenciju banke i može preduzeti sve neophodne ili odgovarajuće korake u toj svrsi, uključujući:
 - 1.1. ograničenje spoljnog i unutrašnjeg pristupa objektima i kancelarijama banke;

1.2. promenu lozinki računara banke i davanje pristupa samo ograničenom broju zaposlenih;

1.3. izdavanje novih propusnica ovlašćenim službenicima za ulazak u prostorije banke i kontrolu pristupa drugih zaposlenih ovim prostorijama.

2. Tokom službene uprave, službeni upravnik ima neograničen pristup kontroli imovine, sredstava, kancelarija, računovodstvenih knjiga i drugih evidencija banke koja je predmet službene uprave.

3. Odmah na zahtev službenog upravnika, službenici za sprovođenje zakona, moraju pomoći službenom upravniku, ako je potrebno, čak i uz pomoć sile, da bi se omogućio pristup svim prostorijama banke i preuzela e kontrola i obezbedila imovinu, sredstva, kancelarije, knjige i evidencije. Odluka CBK-a o imenovanju službenog upravnika ima isto pravnu dejstvo kao i izvršni sudski nalog kojim se ovlašćuju organi za sprovođenje zakona za pružanje takve pomoći.

4. Direktori, službenici i zaposleni u banci čine dostupnim službenom upravniku svu evidenciju i dokumentaciju u vezi sa svim dodatnim informacijama ili izveštajima koje zatraži službeni upravnik.

Član 94.

Popis i akcioni plan

1. Najkasnije trideset (30) dana nakon imenovanja, službeni upravnik priprema i dostavlja CBK-a spisak popisa imovine i obaveza banke. Takav izveštaj naznačuje imovinu prema njihovim različitim profilima rizika i klasifikuje nenaplative kredite.

2. Najkasnije šezdeset (60) dana nakon imenovanja, službeni upravnik priprema i podnosi CBK-a izveštaj o finansijskom stanju i budućim izgledima banke koja je predmet službene uprave.

3. U izveštaju iz stava 2. ovog člana, službeni upravnik predlaže akcioni plan kojim se, po potrebi, preporučuje vraćanje banke u skladu sa zakonom sprovođenjem plana korektivnih mera koje mogu uključiti povećanje kapitala, ili ako banka ne može da se oporavi, neku drugu liniju delovanja u cilju minimiziranja štete po deponente i održavanja stabilnost u bankarskom sektoru. Službeni upravnik blagovremeno podnosi CBK-a određeni dodatni izveštaj ili informaciju koju zatraži CBK.

Član 95.

Povećanje kapitala od strane postojećih akcionara

1. Na osnovu izveštaja sačinjenog u skladu sa članom 94. ovog zakona i uz odobrenje CBK-a, službeni upravnik može preduzeti sledeće radnje za povećanje kapitala putem emitovanja novih akcija, nakon što:

1.1. utvrdi nivo gubitaka i pripremi bilans stanja banke koji pokriva iznos tih gubitaka kroz dobit banke, rezervi i po potrebi kapital banke; i

- 1.2. obavesti postojeće akcionare o iznosu dodatnog kapitala potrebnog za povraćaj kapitala banke u skladu sa svim kapitalnim zahtevima i dozvoli tim akcionarima da upišu i kupe dodatne akcije podnošenjem obavezujućih obaveza jednakih punom iznosu dodatnog kapitala potrebnog u roku od tri radna dana od dana tog obaveštenja.
2. Postojeći akcionari banke pod službenom upravom nemaju pravo na sticanje ili druga prava na kupovinu dodatnih emitovanih akcija, osim kao što je uređeno ovim članom.
3. Ovaj član se ne primenjuje na one slučajeve u kojima je službeni upravnik imenovan u kontekstu mera rane intervencije.

Član 96.

Dokapitalizacija od strane novih akcionara

1. Na osnovu izveštaja sačinjenog u skladu sa članom 94. ovog zakona i uz odobrenje CBK-a, službeni upravnik može preduzeti sledeće radnje za povećanje kapitala banke putem emitovanja akcija novim akcionarima pod sledećim okolnostima:
 - 1.1. u slučaju da obavezujuće obaveze nisu predstavljene u iznosu jednakom punom iznosu dodatnog kapitala potrebnog za postojeće akcionare; ili
 - 1.2. bez ponude akcija postojećim akcionarima, ako CBK utvrdi da:
 - 1.2.1. je neophodno hitno rešenje u banci za održavanje finansijske stabilnosti;
 - 1.2.2. postojeći akcionari više nisu podobni da drže znatnu poziciju u kapitalu banke; ili
 - 1.2.3. je došlo do neblagovremenog postupanja u skladu sa korektivnom merom iz člana 95. ovog zakona kojom se zahteva povećanje kapitala banke.
2. Da bi izvršio dokapitalizaciju od strane novih akcionara, službeni upravnik mora:
 - 2.1. ako to već nije učinjeno u skladu sa članom 95. ovog zakona, utvrditi nivo gubitaka i sačini bilans stanja banke koji pokriva iznos tih gubitaka kroz profit banke, rezervi, i po potrebi, kapitala banke;
 - 2.2. po potrebi, prikazati gubitke, umanjiti nominalnu vrednost datih akcija, bez obzira na druge odredbe zakona;
 - 2.3. utvrditi iznos i vrstu finansiranja neophodnog da se banka uskladi sa svim kapitalnim zahtevima;
 - 2.4. navesti banku da emituje akcije u potrebnom iznosu i izvršiti prodaju akcija od strane banke i kupovinu tih akcija od strane novih investitora.

3. Bez obzira na bilo koji zakon koji može stupiti na snagu za uređenje tržište hartija od vrednosti ili druga objavljivanja od strane izdavača hartija od vrednosti, nadležni organ po tom zakonu će preduzeti neophodne radnje da dozvoli takvo emitovanje u roku od tri (3) radna dana.

4. Ovaj član se ne primenjuje na one slučajeve u kojima je službeni upravnik imenovan u kontekstu mera rane intervencije.

Član 97.

Spajanja, prodaje i druga restrukturiranja

1. Na osnovu izveštaja sačinjenog u skladu sa članom 94. ovog zakona i uz odobrenje CBK-a, službeni upravnik može izvršiti spajanje banke ili prenos, u celosti ili delimično, imovine i obaveza banke.

2. Prenos imovine i obaveza banke može uključiti prenos na banku za posebne namene, koja je banka koju je osnovala vlada ili CBK privremeno kako bi se rešilo pitanje propadajuće banke.

3. U skladu sa uputstvima datim od CBK-a, službeni upravnik može odobriti restrukturiranje obaveza banke putem sporazuma sa poveriocima banke, uključujući smanjenje, modifikaciju, reprogramiranje i zamenu njihovih potraživanja.

4. Imovina i obaveze banke pod službenom upravom koje se prenose na drugu banku obuhvataju prenos osiguranih depozita, i to samo ako je vrednost isplate manja od prenetog iznosa osiguranih depozita, onda razliku do iznosa prenetih osiguranih depozita isplaćuje Fond za osiguranje depozita na Kosovu drugoj banci u skladu sa zakonom koji uređuje sistem osiguranja depozita. Pod uslovom da troškovi za podršku prenosa ne prelaze neto iznos nadoknade osigurani deponenata ako bi se propadajuća banka likvidirala prema redovnim postupcima likvidacije. Nakon takvog prenosa imovine i obaveza banke i korišćenja fondova za osiguranje depozita, banci pod službenom upravom se oduzima licenca, te banka se stavlja u likvidaciju i ista se likvidira u skladu sa odredbama Poglavlja IV. ovog zakona.

5. Ovaj član se ne primenjuje na one slučajeve u kojima je službeni upravnik imenovan u kontekstu mera rane intervencije.

Član 98.

Troškovi službene uprave

Službeni upravnik prima nadoknadu koju odredi CBK. Svi troškovi i izdaci nastali u interesu službene uprave pokrivaju se i padaju na teret banke koja je predmet ovog postupka.

Član 99.

Prestanak službene uprave

1. Službena uprava prestaje istekom mandata navedenog u odluci o imenovanju službenog upravnika ili svakim nastavkom mandata tog imenovanja, kao što je propisano članom 90. ovog zakona.
2. Službena uprava prestaje pre isteka gore naznačenog mandata ako CBK utvrdi da:
 - 2.1. službena uprava više nije potrebna jer su razlozi za imenovanje službenog upravnika rešeni ili prestali; ili
 - 2.2. banka se ne može oporaviti i CBK donese odluku o oduzimanju licence u skladu sa članom 18. ovog zakona i pokreće postupak prinudne likvidacije u skladu sa odredbama člana 127. ovog zakona; ili
 - 2.3. banka ispunjava uslove za restrukturiranje u skladu sa članom 106. ovog zakona.
3. U slučaju prestanka službene uprave koje ne uključuje podrazumeva zatvaranje banke, službeni upravnik obavlja poslove direktora ili višeg rukovodioca banke do imenovanja i/ili izbora direktora ili viših rukovodilaca. Nakon imenovanja i/ili izbora direktora ili viših rukovodilaca, službeni upravnik vraća kontrolu nad bankom i njenom imovinom, sredstvima, kancelarijama, knjigama i evidencijama nadležnim organima.
4. Uz odluku CBK-a o prestanku službene uprave prilaže se preporuka službenog upravnika i detaljni izveštaj koji je sačinio službeni upravnik u prilogu te preporuke.
5. U roku od pet (5) dana od prestanka imenovanja, službeni upravnik sačinjava i podnosi CBK-u konačni izveštaj i obračun službene uprave.
6. Ako banka postane banka u restrukturiranju, CBK-a, u svojstvu tela za restrukturiranje, može odlučiti da se službeni upravnik imenuje ili zameni posebnim rukovodiocem pod uslovima predviđenim u članu 107. ovog zakona.

POTPOGLAVLJE II.

RESTRUKTURIRANJE I POSTUPANJE SA DEPOZITIMA

Član 100.

Ciljevi restrukturiranja

1. CBK, prilikom primene instrumenata restrukturiranja i prilikom vršenja ovlašćenja restrukturiranja u skladu sa Poglavljem III. ovog zakona, mora uzeti u obzir sledeće ciljeve restrukturiranja:
 - 1.1. da obezbedi kontinuitet kritičnih funkcija banke;

- 1.2. da izbegne znatan negativan uticaj na finansijski sistem, posebno sprečavanjem njihovog širenja, uključujući tržišnu infrastrukturu, te i održavanjem tržišne discipline;
 - 1.3. da zaštiti javna sredstva minimiziranjem pomoći vanredne javne finansijske podrške;
 - 1.4. da zaštiti deponente u skladu sa relevantnim zakonom o sistemu osiguranja depozita za finansijske institucije na Kosovu; i
 - 1.5. da zaštiti sredstava i imovinu klijenta.
2. Gore navedeni ciljevi restrukturiranja su podjednako važni. CBK iste mora, po potrebi, uravnotežiti u skladu sa prirodom i okolnostima slučaja.
3. CBK bira instrumente i vrši ovlašćenja koja na najbolji način postižu ciljeve restrukturiranja u svakom konkretnom slučaju i mora nastojati da minimizira troškove restrukturiranja i izbegne uništavanje vrednosti, osim ako je neophodno za postizanje ciljeva restrukturiranja.
4. Osim ako nije drugačije naznačeno, upućivanja na CBK u Poglavlju III. ovog zakona se tumače/odnose na CBK u svojstvu tela za restrukturiranje.

Član 101.

Opšta pravila koja se primenjuju prilikom restrukturiranja

1. CBK, prilikom primene instrumenata restrukturiranja i prilikom vršenja ovlašćenja restrukturiranja, preduzima odgovarajuće mere kako bi obezbedila da se postupak restrukturiranja sprovede u skladu sa sledećim pravilima:
- 1.1. akcionari banke u restrukturiranju prvi snose gubitke;
 - 1.2. poverioci banke u restrukturiranju snose gubitke posle akcionara po redosledu prvenstva njihovih potraživanja prema redovnom stečajnom postupku, osim ako ovim zakonom nije drugačije izričito uređeno;
 - 1.3. Odbor direktora i više rukovodstvo banke u restrukturiranju se smenjuju, osim u slučajevima kada se zadržavanje Odbora direktora i višeg rukovodstva, u celosti ili delimično, smatra neophodnim za postizanje ciljeva restrukturiranja;
 - 1.4. Odbor direktora i više rukovodstvo banke u restrukturiranju moraju pružiti svu neophodnu pomoć za postizanje ciljeva restrukturiranja;
 - 1.5. fizička i pravna lica imaju građanskopravnu i krivičnopravnu odgovornost za propast banke;
 - 1.6. osim ako ovim zakonom nije drugačije predviđeno, poverioci iste klase tretiraju se jednako;

1.7. osigurani depoziti su potpuno zaštićeni; i

1.8. restrukturiranje se preduzima u skladu sa merama bezbednosti predviđenim ovim zakonom.

2. CBK poštuje relevantni zakon o državnoj pomoći prilikom primene instrumenta restrukturiranja a i prilikom vršenja ovlašćenja restrukturiranja.

Član 102. **Procena**

1. Pre preduzimanja bilo kakve radnje za sprovođenje restrukturiranja, ili vršenja ovlašćenja otpisa ili konverzije, CBK obezbeđuje da pravičnu, odmerenu i realnu procenu imovine i obaveza banke izvrši osoba nezavisna od CBK-a, javnog organa i same banke.

2. Troškove naknade eksperata, kao i druge moguće troškovi u vezi sa procesom snosi CBK. U tom pogledu, CBK može nametnuti bankama posebne naknade restrukturiranja kako bi se osiguralo da postoji dovoljan budžetski kapacitet.

3. Kada nezavisna procena prema stavu 1. ovog člana nije moguća zbog hitnosti slučaja, privremenu procenu imovine i obaveza banke vrši CBK, u skladu sa uslovima datim u uredbi koju donosi CBK. Privremena procena uključuje prevenciju za dodatne gubitke, sa odgovarajućim obrazloženjem. Procena je privremena sve dok nezavisna osoba ne izvrši, čim pre je primenjivo, konačnu procenu u potpunoj saglasnosti sa svim zahtevima navedenim u ovom članu i relevantnoj uredbi CBK-a. Međutim, CBK može da preduzme relevantne radnje za sprovođenje restrukturiranja na osnovu privremene procene.

4. Svrha i ciljevi procene su da procene da li vrednost imovine i obaveza banke ispunjavanju uslove za restrukturiranje ili otpisa ili konverziju instrumenata kapitala utvrđenih članom 112. ovog zakona, i da obaveste o relevantnim odlukama CBK-a.

5. Procena se zasniva na obazrivim pretpostavkama, uključujući stope neuspeha i težinu gubitaka. Procena ne uzima u obzir nijedno moguće buduće pružanje vanredne javne finansijske podrške ili bilo kakvu pomoć likvidnosti od strane CBK-a.

6. Procena koju je izvršio nezavisni procenitelj koja nije u skladu sa svim zahtevima navedenim u ovom članu i u uredbi CBK-a smatra se privremenom sve dok nezavisna osoba ne izvrši procenu koja je u potpunosti u skladu sa svim zahtevima navedenim u ovom članu i u uredbi CBK-a. Takva konačna procena će se izvršiti što je pre moguće.

7. Sama procena ne podleže pravu na posebnu žalbu, ali može biti predmet žalbe zajedno sa odlukom u skladu sa članom 145. ovog zakona.

8. Nezavisna procena uzima u obzir činjenicu da, ako se primeni bilo koji instrument restrukturiranja, CBK i Nacionalni fond za restrukturiranje mogu da pokriju razumne troškove koje je banka napravila tokom postupka restrukturiranja, uključujući naknade i troškove nastale u vezi sa nezavisnom procenom.

9. CBK donosi uredbu kojom se utvrđuju relevantni uslovi i metode procene.

Član 103.

Primena redovnih postupaka likvidacije

Redovan postupak likvidacije neće početi da se sprovodi u banci, osim ako CBK ne odluči da ne primeni nijednu od mera predviđenih ovim Poglavljem nakon sprovođenja relevantnih mera.

Član 104.

Plan restrukturiranja

1. CBK sastavlja plan restrukturiranja za svaku banku, koji predviđa radnje za sprovođenje restrukturiranja koje CBK može preduzeti kada banka ispunjava uslove za restrukturiranje.
2. Plan restrukturiranja ne uzima u obzir nikakvu vanrednu javnu finansijsku podršku, osim korišćenja Nacionalnog fonda za restrukturiranje, koji je osnovan u skladu sa članom 124. ovog zakona i korišćenja bilo kakve hitne pomoći za likvidnost ili bilo kakve pomoći za likvidnosti prema nestandardnom kolateralu, uslove dospeća i kamatne stope od CBK-a.
3. Plan restrukturiranja se revidira i, gde je moguće, ažurira, najmanje jednom godišnje, kao i revidira nakon bilo kakve materijalne promene u pravnoj ili organizacionoj strukturi banke, u njenom poslovanju ili finansijskom položaju, koja može imati materijalni uticaj na efikasnost plana ili na drugi način zahteva revidiranje plana restrukturiranja.
4. CBK-a ima pravo da traži od banaka da što više sarađuju u izradi planova restrukturiranja, i da im pruži sve potrebne informacije za izradu i sprovođenje planova restrukturiranja.
5. CBK-a izrađuje grupne planove za restrukturiranje na nivou grupe banaka.

Član 105.

Procena plana restrukturiranja

1. Istovremeno, kao i za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja, CBK procenjuje do kojeg banka može biti predmet restrukturiranja bez primanja bilo kakve vanredne javne finansijske podrške, osim korišćenja Nacionalnog fonda za restrukturiranje, koji je osnovan u skladu sa članom 124. ovog zakona, bilo kakve hitne pomoći za likvidnost ili bilo kakve pomoći za likvidnosti prema nestandardnom kolateralu, uslova dospeća i kamatne stope od CBK.
2. Banka se smatra restrukturiranom ako je to izvodljivo i pouzdano za CBK tako da se banka likvidira u skladu sa redovnim postupcima likvidacije, ili da sprovede postupak restrukturiranja primenom različitih instrumenata restrukturiranja prema banci, izbegavajući u najvećoj mogućoj meri svaki znatan negativan uticaj na finansijski sistem, uključujući

okolnosti šire finansijske nestabilnosti ili dešavanja u celom sistemu, te i kako bi se obezbedio kontinuitet kritičnih funkcija banke.

3. Ako CBK ustanovi da postoje znatne prepreke za sprovođenje postupka restrukturiranja u banci, CBK pismeno obaveštava banku o takvom nalazu. Banka predloži CBK-u moguće mere za adresiranje ili uklanjanje prepreka u roku od četiri (4) meseca od dana prijema obaveštenja. Uprkos tome, CBK sastavlja plan privremenog restrukturiranja banke u skladu sa postojećim okolnostima, ne dovodeći u pitanje naknadno ažuriranje ovog plana prema merama koje je predložila banka.

4. CBK ocenjuje mere koje je predložila banka. Ako CBK smatra da mere koje je predložila banka ne umanjuju ili efektivno ne otklanjaju prepreke, traži od banke da preduzme alternativne mere koje mogu da postignu ovaj cilj i da o tim merama pismeno obavesti banku, koja će predložiti plan za postizanje istog u roku od jednog (1) meseca. Takve alternativne mere mogu biti sledeće:

4.1. da zahteva od banke da preispita svaki ugovor o finansiranju unutar grupe ili preispita nedostatak takvog finansiranja, ili da izradi ugovore o uslugama, u cilju pokrivanja pružanja kritičnih funkcija;

4.2. da zahteva od banke da ograniči maksimalne izloženosti na pojedinačnom i opštem nivou;

4.3. da nametne dodatne zahteve za posebnim ili redovnim informacijama koje su relevantne u svrhu restrukturiranja;

4.4. da zahteva od banke prodaju određene imovine;

4.5. da zahteva od banke da ograniči ili prekine određene postojeće ili predložene poslove;

4.6. da ograniči ili spreči razvoj novih ili postojećih poslovnih linija ili prodaju novih ili postojećih proizvoda;

4.7. da zahteva promene u pravnim ili operativnim strukturama banke ili bilo kog zavisnog društva u njenoj bankarskoj grupi, direktno ili indirektno pod njenom kontrolom, kako bi se smanjila složenost i obezbedilo da kritične funkcije mogu biti pravno i funkcionalno odvojene od drugih funkcija primenom instrumenata restrukturiranja.

5. Odluke CBK-a prema ovom članu se dovoljno obrazlažu, pokazujući kako su procena i alternativne mere proporcionalne. Ove odluke podležu pravu na žalbu ne dovodeći u pitanje činjenicu da podnošenje žalbe ne povlači za sobom automatsku obustavu bilo koje odluke u skladu sa članom 145. ovog zakona.

Član 106.

Uslovi za restrukturiranje

1. CBK-a preuzima meru restrukturiranja banke samo ako smatra da su ispunjeni svi sledeći uslovi:

1.1. CBK, koja postupa kao nadzorno telo, utvrdi da banka propada ili da će verovatno propasti, prema stavu 2. ovog člana;

1.2. shodno vremenu i drugim relevantnim okolnosti, ne postoje razumni izgledi da će bilo koja alternativna mera privatnog sektora ili nadzorna radnja, uključujući mere rane intervencije ili otpisa ili konverzije relevantnih instrumenata kapitala, kao što utvrđeno u članu 112. ovog zakona u odnosu na banku, sprečiti propadanje banke u razumnom vremenskom roku;

1.3. mera restrukturiranja je neophodna u javnom interesu. Mera restrukturiranja smatra se da je u javnom interesu ako je neophodna za postizanje jednog ili više ciljeva restrukturiranja, tako da redovni stečajni postupak neće u istoj meri ispuniti te ciljeve restrukturiranja, ne dovodeći u pitanje kombinovanu primenu instrumenata restrukturiranja i likvidacije prema članu 105. ovog zakona.

2. Smatra se da je banka propala ili da će verovatno propasti u jednoj ili više sledećih okolnosti:

2.1. banka krši, ili postoje objektivne okolnosti koje potkrepljuju činjenicu da će banka u bliskoj budućnosti prekršiti zahteve za kontinuirano licenciranje na način koji opravdava oduzimanje licence od strane CBK-a, jer, između ostalog, banka je pretrpela ili će verovatno pretrpeti gubitke koji će iscrpiti ceo ili znatan iznos regulatornog kapitala;

2.2. imovina banke je manja, ili postoje objektivne okolnosti koje potkrepljuju činjenicu da će imovina banke u bliskoj budućnosti biti manja u odnosu na njene obaveze;

2.3. banka nije u stanju ili postoje objektivne okolnosti koje potkrepljuju utvrđenje da banka, u bliskoj budućnosti, neće biti u stanju da isplati svoje dugove ili obaveze u slučaju dospeća;

2.4. potrebna je vanredna javna finansijska podrška osim kada, u cilju otklanjanja ozbiljnog poremećaja u privredi i održavanja finansijske stabilnosti, vanredna javna finansijska podrška dolazi u vidu:

2.4.1. javne garancije za podršku olakšavajućih finansijskih instrumenata likvidnosti koje daje CBK;

2.4.2. javna garancije za novoizdate obaveze; ili

2.4.3. ubrizgavanje regulatornog kapitala ili kupovina instrumenata kapitala po cenama i uslovima koji ne daju prednost banci, i pod uslovom da okolnosti iz podstavova 2.1, 2.2. i 2.3. ovog člana, kao i okolnosti iz stava člana 112. ovog zakona ne postoje u trenutku davanja javne podrške.

3. Za svaki slučaj iz podstava 2.4. ovog člana, navedene garancije ili ekvivalentne mere primenjuju se samo na solventne banke i uslovljavaju se konačnim odobrenje prema odredbama relativnog zakona o državnoj pomoći, gde je primenjivo. Takve se mere smatraju preventivne i privremene prirode, srazmerno ublažavanju posledica ozbiljne zabrinutosti, te nikako se ne mogu koristiti za nadoknadu gubitaka koje je banka pretrpela ili će verovatno pretrpiti u bliskoj budućnosti.
4. CBK, u svojstvu nadzornog tela, donosi zaključak da banka propada ili da će verovatno propasti.
5. Odbor direktora banke mora da obavesti CBK, ako proceni da banka propada ili da će verovatno propasti.
6. Prethodno odobrenje bilo koje mere rane intervencije nije uslov za preduzimanje mere restrukturiranja.
7. Odluka CBK-a, o preduzimanju ili nepreduzimanju radnji za sprovođenje restrukturiranja prema banci, opisuje relevantne razloge za tu odluku i radnje koje CBK namerava da preduzme.

Član 107. **Instrumenti restrukturiranja**

1. Ako CBK-a odluči da primeni instrument restrukturiranja nad bankom, i pri čemu će taj instrument restrukturiranja rezultirati gubicima koje će snositi poverioci ili će njihova potraživanja biti konvertovana, CBK vrši ovlašćenja otpisa i konverzije odmah pre ili zajedno sa primenom instrumenata restrukturiranja.
2. Instrumenti restrukturiranja iz stava 1. ovog člana su sledeći:
 - 2.1. instrument prodaje poslovanja (komercijalne delatnosti);
 - 2.2. instrument banke za posebne namene;
 - 2.3. instrument podele imovine; i
 - 2.4. instrument raspodele gubitaka.
3. CBK može da primeni instrumente restrukturiranja pojedinačno ili u kombinaciji, u bilo koje vreme, pod uslovom da primenjuje instrument podele imovine zajedno sa drugim instrumentom restrukturiranja.

4. U cilju postizanja ciljeva restrukturiranja, CBK može odlučiti da primeni regulatorni okvir za likvidaciju, predviđen u Poglavlju IV. ovog zakona, u meri u kojoj CBK odredi, u kombinaciji sa bilo kojim od instrumenata restrukturiranja, u bilo kom trenutku tokom restrukturiranja.

5. Kada se koriste samo instrumenti restrukturiranja iz podstavova 2.1. i 2.2 ovog člana i to samo za prenos dela imovine, prava ili obaveza banke u restrukturiranju, preostala institucija sa koje je preneti imovina, prava ili obaveze, zatvara se prema redovnim stečajnim postupkom u razumnom roku.

6. Bilo koje zakonodavstvo o stečaju koje se odnosi na ništavost ili nesprovodljivost pravnih akata, na štetu poverilaca, koje se može primeniti na banke, ne primenjuje se na prenos imovine, prava ili obaveza sa banke u restrukturiranju na drugi subjekat, primenom instrumenta restrukturiranja ili ovlašćenja za restrukturiranje ili korišćenjem vladinih instrumenta finansijske stabilizacije.

7. CBK može imenovati posebnog rukovodioca da zameni Odbor direktora Banke i više rukovodstvo banke u postupku restrukturiranja. Ako je službeni upravnik banke imenovan pod merom rane intervencije i službenik je CBK-a, CBK, po svom nahođenju, odlučuje da službeni upravnik nastavi sa radom kao posebni rukovodilac banke u postupku restrukturiranja.

8. Posebni rukovodilac ima sva ovlašćenja akcionara, Odbora direktora i višeg rukovodstva banke, koja se vrše pod kontrolom CBK-a. Posebni rukovodilac promovise ciljeve restrukturiranja i sprovodi radnje restrukturiranja prema odluci CBK-a. CBK donosi uredbu kojom se utvrđuju uslovi za takvo imenovanje, kao i funkcije i odgovornosti posebnog rukovodioca.

9. U izuzetno vanrednoj situaciji sistemske krize, CBK može zatražiti finansiranje iz alternativnih izvora finansiranja korišćenjem vladinih instrumenata stabilizacije utvrđenih u članu 123. ovog zakona, ako su ispunjeni sledeći uslovi:

9.1. doprinos apsorpciji gubitaka i dokapitalizacije jednak iznosu utvrđenom uredbom CBK-a, kao procenat ukupnih obaveza (uključujući kapital) banke u postupku restrukturiranja, mereno u trenutku kada je radnja restrukturiranja preduzeta u skladu sa procenom iz člana 102. ovog zakona, od strane akcionara i vlasnika drugih vlasničkih instrumenata, instrumenata kapitala i drugih prihvatljivih obaveza otpisom, konverzijom ili na drugi način;

9.2. ovo podleže prethodnom i konačnom odobrenju u skladu sa odredbama relativnog zakona o državnoj pomoći, gde je primenljivo.

10. CBK donosi uredbu koja utvrđuje uslove za korišćenje vladinih instrumenata stabilizacije.

11. CBK objavljuje primerak naloga ili instrumenta kojim je preduzeta radnja restrukturiranja, ili obaveštenje koje sažima efekte radnje restrukturiranja.

Član 108.
Instrument prodaje poslovanja

1. CBK može preneti na kupca koji nije banka za posebne namene:
 - 1.1. akcije ili drugi vlasničke instrumente koje banka izdaje u postupku restrukturiranja;
 - 1.2. sva ili određena imovina, prava ili obaveze banke u postupku restrukturiranja;
2. Prenosi prema ovom članu se vrše bez saglasnosti akcionara banke u postupku restrukturiranja ili bilo kog trećeg lica, osim kupca, i bez poštovanja proceduralnih uslova u skladu sa relevantnim zakonom o privrednim društvima ili hartijama od vrednosti.
3. CBK preduzima sve razumne korake za prenos pod komercijalnim uslovima za u skladu sa procenom izvršenom prema članu 102. ovog zakona.
4. Kupac mora da ima odgovarajuće ovlašćenje za obavljanje poslova koje stiče prema ovom članu, kada se prenos izvrši u skladu sa stavom 1. ovog člana CBK obezbeđuje da se zahtev za ovlašćenje u vezi sa prenos blagovremeno razmotri.
5. CBK donosi uredbu koja utvrđuje uslove za sprovođenje instrumenta prodaje poslovanja. Takvi uslovi obezbeđuju da marketing imovine, prava, obaveza, akcija ili drugih vlasničkih instrumenata banke u postupku restrukturiranja bude transparentan i bez sukoba interesa, te da ne favorizuje ili nepravedno diskriminiše potencijalne kupce.

Član 109.
Instrument banke za posebne namene

1. CBK može preneti na banku za posebne namene:
 - 1.1. akcije ili druge vlasničke instrumente koje je izdala jedna ili više institucija u postupku restrukturiranja;
 - 1.2. sva ili određena imovina, prava ili obaveze jedne ili više institucija u postupku restrukturiranja.
2. Prenos se može izvršiti bez pribavljanja saglasnosti akcionara banke u postupku restrukturiranja ili bilo kog trećeg lica, osim banke za posebne namene i bez poštovanja proceduralnih zahteva relevantnog zakona o privrednim društvima ili hartijama od vrednosti.
3. Banka za posebne namene mora biti pravno lice koje ispunjava sledeće uslove:
 - 3.1. je u potpunosti ili delimično u vlasništvu i pod kontrolom jednog ili više javnih organa, koji mogu uključiti CBK, bez obzira na odredbe utvrđene u relevantnom zakonu o CBK-u;

3.2. je stvorena u cilju primanja i držanja nekih ili svih akcija ili drugih vlasničkih instrumenata, koje izdaje banka u postupku restrukturiranja, ili određene ili sve imovine, prava i obaveze jedne ili više banaka u postupku restrukturiranja, kako bi se očuvao pristup kritičnim funkcijama i prodaja banke.

4. CBK donosi uredbu koja utvrđuje uslove za sprovođenje instrumenta banke za posebne namene i rad banke za posebne namene.

Član 110. **Instrument podele imovine**

1. CBK može preneti imovinu, prava ili obaveze banke u postupku restrukturiranja ili banke za posebne namene na jedan ili više subjekata za upravljanje imovinom, bez pribavljanja saglasnosti akcionara banke u postupku restrukturiranja ili bilo kog trećeg lica, osim banke za posebne namene i bez ispunjenja proceduralnih zahteva iz zakona o privrednim društvima ili zakona o hartijama od vrednosti.

2. Subjekt za upravljanje imovinom je pravno lice koje ispunjava sve sledeće uslove:

2.1. je u potpunosti ili delimično u vlasništvu ili pod kontrolom jednog ili više javnih organa, koji mogu uključivati CBK, i koje kontroliše CBK, bez obzira na odredbe utvrđene u relevantnom zakonu o CBK-u;

2.2. je stvoreno je u cilju primanja određene ili sve imovine, prava i obaveza jedne ili više institucija u postupku restrukturiranja ili banke za posebne namene.

3. Subjekt za upravljanje imovinom upravlja imovinom koja mu je preneti u cilju maksimiziranja vrednosti uz pomoć eventualne prodaje ili postepenog smanjenja vrednosti.

4. Akcionari ili poverioci banke u postupku restrukturiranja i ostala treća lica čija imovina, prava ili obaveze nisu prenete na subjekt za upravljanje imovinom, nemaju pravo nad ili u vezi sa imovinom, pravima ili obavezama prenetim na subjekat za upravljanje imovinom ili Odbor direktora ili više rukovodstvo.

5. CBK-a donosi uredbu koja utvrđuje uslove za sprovođenje ovog instrumenta za restrukturiranje.

Član 111. **Instrument raspodele gubitka**

1. Instrument raspodele gubitaka je mehanizam koji upotrebljava CBK za otpis i konverziju u odnosu na obaveze banke u postupku restrukturiranja. Ova ovlašćenja su odvojena i nezavisna od onih utvrđenih u članu 112. ovog zakona.

2. CBK može primeniti instrument raspodele gubitaka kako bi se ispunili ciljevi restrukturiranja za svaku svrhu na sledeći način:

2.1. da dokapitalizuje banku u postupku restrukturiranja u dovoljnoj meri da povрати njenu sposobnost da ispuni uslova za licenciranje i nastavi da obavlja poslove za koje je licencirana i da održi dovoljno poverenje tržišta u banku, ali samo ako postoji razumna perspektiva da primena ovog instrumenta, zajedno sa drugim relevantnim merama, vrati banku na finansijsku stabilnost i dugoročnu održivost;

2.2. da se konvertuje u kapital ili da smanji glavnice potraživanja ili dužničkih instrumenata koji se prenose:

2.2.1. banci za posebne namene zarad obezbeđivanja kapitala za tu banku za posebne namene; ili

2.2.2. prema instrumentu prodaje poslovanja (delatnosti) ili instrumentu podele imovine.

3. CBK ne vrši ovlašćenja za otpis ili konverzije u vezi sa sledećim obavezama:

3.1. osigurani depoziti;

3.2. obezbeđene obaveze;

3.3. svaka obaveza koja nastaje usled držanja imovine ili novca klijenta od strane banke;

3.4. svaka obaveza nastala fiducijarnim odnosom između banke kao poverenika i drugog lica kao korisnika pod uslovom da je takav korisnik zaštićen zakonom o stečaju ili važećim građansko-pravnim odnosima;

3.5. obaveze prema drugim bankama, isključujući banke koje su deo iste grupe, sa prvobitnim rokom dospeća kraćim od sedam (7) dana;

3.6. obaveza prema bilo kome od sledećih:

3.6.1. zaposlenom, u vezi sa neisplaćenom zaradom, penzijom ili drugim fiksnim davanjima, izuzev varijabilnog dela isplate koja ne proizilazi iz kolektivnog ugovora;

3.6.2. trgovačkom poveriocu koja nastaje obezbeđivanjem robe ili usluga banci koje su ključne za njeno svakodnevno poslovanje, uključujući IT usluge, komunalne usluge i izdavanje pod zakup, servisiranje i održavanje objekata;

3.6.3. poreskoj upravi i službama socijalnog osiguranja, pod uslovom da ove obaveze imaju prednost u plaćanju u skladu sa važećim zakonom;

3.6.4. Fondu za osiguranje depozita po osnovu neplaćenog doprinosa.

4. Ovaj instrument može da uključi imenovanje jednog ili više lica od strane CBK-a u skladu sa članom 121. ovog zakona u cilju izrade i sprovođenje plana za reorganizaciju poslovanja prema uslovima utvrđenim u uredbi koju CBK može doneti u tu svrhu.
5. CBK donosi uredbu koja utvrđuje obaveze koje su uključene u delokrug ovog instrumenta i uslove za njegovo sprovođenje.

Član 112.

Otpis i konverzija instrumenta kapitala

1. CBK može odlučiti da obavezno otpiše ili konvertuje instrumente kapitala u akcije ili u druge vlasničke instrumente institucija nezavisno od restrukturiranja ili u kombinaciji sa radnjom restrukturiranja, pri čemu su ispunjeni uslovi za restrukturiranje iz člana 106. ovog zakona, pod uslovom da se primenjuje jedna ili više od sledećih okolnosti:

1.1. uslovi za restrukturiranje su ispunjeni pre nego što se preduzme bilo kakva radnja restrukturiranja;

1.2. ako se ne vrši ovlašćenje u vezi sa relevantnim instrumentima kapitala, banka više neće biti stabilna;

1.3. u slučaju relevantnih instrumenata kapitala koje je izdala filijala i kada su ovi instrumenti kapitala priznati u svrhu ispunjavanja regulatornih kapitalnih zahteva, kako na pojedinačnoj tako i na konsolidovanoj osnovi, CBK utvrđuje da ako se ne vrše ovlašćenja za otpis ili konverziju u odnosu na te instrumente, bankarska grupa više neće biti održiva;

1.4. u slučaju relevantnih instrumenata kapitala izdatih na nivou matičnog subjekta bankarske grupe i kada se ovi instrumenti kapitala priznaju za potrebe ispunjavanja regulatornih kapitalnih zahteva na pojedinačnoj osnovi na nivou matičnog subjekta ili na konsolidovanoj osnovi i kada CBK utvrdi da ako se ne vrše ovlašćenja za otpis ili konverziju u odnosu na te instrumente, bankarska grupa više neće biti održiva;

1.5. od banke se traži vanredna javna finansijska podrška, osim u okolnostima iz pod-podstava 2.4.3. člana 106. ovog zakona.

2. Smatra se da banka nije više održiva samo ako su ispunjena sledeća dva (2) uslova:

2.1. banka propada ili postoji verovatnoća da će propasti, kao što je propisano stavom 2. člana 106. ovog zakona;

2.2. s obzirom na vreme i druge relevantne okolnosti, ne postoji razumni izgled da bilo koja radnja, uključujući alternativne mere privatnog sektora ili nadzorne radnje, mere rane intervencije, nezavisno ili u kombinaciji sa radnjom restrukturiranja sprečile propadanje banke u razumnom vremenskom roku, osim ako ne dođe do otpisa ili konverzije instrumenata kapitala.

3. CBK donosi uredbu koja uređuje druge uslove za otpis instrumenata kapitala.

Član 113.

Tretiranje akcionara prilikom raspodele gubitaka otpisa ili konverzije instrumenata kapitala

1. Kada se instrument raspodele gubitaka ili otpisa vrednosti ili konverzije instrumenata kapitala primenjuje u članu 112. ovog zakona, CBK preduzima jednu ili obe od sledećih radnji za akcionare i vlasnike drugih vlasničkih instrumenata:

1.1. otkazuje postojeće akcije ili druge vlasničke instrumente ili ih prenosi dokapitalizovanim poveriocima;

1.2. ako, u skladu sa procenom izvršenom prema članu 102. ovog zakona, banka u postupku restrukturiranja ima pozitivnu neto vrednost, umanjuje postojeće akcionare i vlasnike drugih vlasničkih instrumenata usled konverzije u akcije ili druge vlasničke instrumente, i to:

1.2.1. relevantni instrumenti kapitala koje izdaje banka u skladu sa ovlašćenjem iz člana 112. ovog zakona; ili

1.2.2. prihvatljive obaveze koje izdaje banke u postupku restrukturiranja u skladu sa ovlašćenjem iz podstava 1.6. člana 121. ovog zakona.

2. U vezi sa podstavom 1.2. ovog člana, konverzija se vrši po stopi konverzije koja znatno smanjuje postojeće držanje akcija ili drugih vlasničkih instrumenata.

Član 114.

Uticao raspodele gubitaka i otpisa ili konverzije instrumenata kapitala

1. Ako CBK vrši ovlašćenja iz člana 112. i podstava 1.6. člana 121. ovog zakona, smanjenje glavnice ili neplaćenog iznosa, konverzija ili otkazivanje stupa na snagu i odmah obavezuje banku u postupku restrukturiranja i za pogođene poverioce i akcionare.

2. CBK ima pravo da da dejstvo vršenju ovlašćenja iz člana 112. i podstava 1.6. člana 121. ovog zakona, uključujući promenu svih relevantnih registara, uklanjanje sa liste ili uklanjanje iz trgovanja akcijama ili drugim vlasničkim ili dužničkim instrumentima, registraciju ili prijem u promet novih akcija ili drugih vlasničkih instrumenata i registraciju ili ponovni prijem bilo kog dužničkog instrumenta čija je vrednost smanjena.

3. Ako CBK smanji na nulu iznos glavnice, ili neisplaćeni iznos, plativ u vezi sa obavezom i bilo kojom obavezom ili potraživanjem u vezi sa njima, a koji nisu naplaćeni u vreme vršenja ovlašćenja, takva obaveza tretira se kao oslobođenom za sve svrhe i ne može poslužiti kao materijalni dokaz u bilo kom naknadnom postupku u vezi sa bankom u postupku restrukturiranja ili bilo kojim subjektom sledbenikom u svakom naknadnom restrukturiranju.

4. Ako CBK delimično, ali ne u potpunosti, smanji iznos glavnice ili neisplaćeni iznos, plativ u vezi sa obavezom, takva obaveza se oslobađa do iznosa smanjenog iznosa, a relevantni instrument koji je stvorio prvobitnu obavezu nastavlja da se primenjuje u odnosu na preostali

iznos glavnice ili neplaćeni iznos, plativ u vezi sa obavezom, podložno bilo kojoj izmeni odobrenoj od strane CBK-a.

Član 115.

Implikacije rane intervencije i mera restrukturiranja na ugovorne odnose

1. Mera za sprečavanje krize ili mera za upravljanje krizom preduzeta prema banci u skladu sa ovim poglavljem neće same po sebi, prema ugovoru koji je banka zaključila, smatrati događajem izvršnog postupka, niti se kvalifikovati kao stečajni postupak, pod uslovom da se bitne obaveze iz ugovora i dalje sprovode, uključujući ispunjenje obaveze plaćanja i drugih obaveza i dalje obezbeđenje kolaterala.
2. Pod uslovom da se bitne obaveze iz ugovora, uključujući ispunjenja plaćanja i obaveza, i dalje se sprovode, a kolateral je i dalje, mera sprečavanja krize ili mera upravljanja krizom, uključujući nastanak bilo kog događaja koji je direktno povezan sa primenom te mere, samo po sebi, neće omogućiti nikom da ostvari bilo kakvo pravo na raskid, obustavu, izmenu, netiranje ili prebijanje, ili da uđe u posed, vrši kontrolu ili izvrši određeni kolateral nad bilo kojom imovinom banke ili utiče na bilo koje ugovorno pravo banke. Ovo se takođe primenjuje na sva zavisna društva u bankarskoj grupi banke u vezi sa ugovorom koji uključuje odredbe o uzajamnom propadanju.
3. Ovaj član ne utiče na pravo lica da preduzme radnju iz stava 2. ovog člana, kada je ovo pravo zasnovano na događaju koji nije mera za sprečavanje krize, mera upravljanja krizom ili posledica svakog događaja koji je neposredno povezan sa primenom takve mere.
4. Suspenzija ili ograničenje dogovoreno u skladu sa članom 121. ovog zakona ne predstavlja neispunjenje ugovorne obaveze u smislu st. 1. i 2. ovog člana.

Član 116.

Tretiranje akcionara i poverioca u slučaju delimičnih prenosa i primene instrumenta raspodele gubitaka

1. Kada se primeni jedan ili više instrumenata restrukturiranja:
 - 1.1. osim u slučajevima u kojima se primenjuje podstav 1.2. ovog člana, ukoliko CBK prenesi samo delove prava, imovine i obaveza banke u postupku restrukturiranja, akcionari i oni poverioci čija potraživanja nisu preneti, primaju iste ispunjavanjem njihovih potraživanja najmanje onoliko koliko bi primili da je banka u postupku restrukturiranja bila zatvorena prema redovnim postupcima likvidacije u vreme kada je doneta odluka CBK-a o ispunjenju uslova restrukturiranja.
 - 1.2. kada CBK primenjuje instrument raspodele gubitaka, akcionari i poverioci čija su potraživanja otpisana ili konvertovana u kapital ne trpe gubitke veće od onih koji bi nastali da je banka u postupku restrukturiranja bila zatvorena prema redovnim stečajnim postupkom neposredno u vreme kada je doneta odluka CBK-a o ispunjenju uslova restrukturiranja.

Član 117. **Mere zaštite**

1. Mere zaštite se sastoje od relevantnih aranžmana i lica u delimičnim prenosu, prenosu vlasništva u ugovoru o finansijskom kolateralu i ugovora o prebijanju i netiranju, osiguranim obavezama ugovorom o obezbeđenju i strukturiranim finansijskim ugovorima i pokrivenim obveznicama.
2. CBK uredbom uređuje mere zaštite i uređivanja primene.

Član 118. **Procena razlike u tretmanu**

1. Za potrebe procene da li bi akcionari i poverioci dobili bolji tretman da je banka u postupku restrukturiranja ušla u redovan stečajni postupak, uključujući, ali ne ograničavajući se na svrhu člana 116. ovog zakona, procenu vrši nezavisno lice, prema uslovima propisanim članom 102. ovog zakona, što je pre moguće, po okončanju radnje ili radnji restrukturiranja. Ova procena se razlikuje od procene koja se vrši prema članu 102. ovog zakona.

2. Procena iz stava 1. ovog člana utvrđuje:

2.1. tretman koji bi akcionari i poverioci ili Fond za osiguranje depozita na Kosovu imali da je banka u postupku restrukturiranja ušla u redovan stečajni postupak u vreme kada je CBK preduzela radnju restrukturiranja (uključujući utvrđenje da li su ispunjeni uslovi za postupak restrukturiranja ili ne);

2.2. aktuelni tretman koji su akcionari i poverioci dobili u okviru postupka restrukturiranja banke; i

2.3. ako postoji bilo kakva razlika između tretmana iz podstava 2.1. i tretmana iz podstava 2.2. ovog člana.

3. Ako se procenom utvrdi da su akcionari ili poverioci ili Fond za osiguranje depozita na Kosovu pretrpeo veće gubitke nego što bi pretrpeo u redovnom stečajnom postupku, oni imaju pravo da ostvare isplatu razlike iz Nacionalnog fonda za restrukturiranje, koji se osniva prema članu 124. ovog zakona.

Član 119. **Minimalni zahtevi za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze**

1. Banke, u svakom trenutku, moraju da ispune minimalni zahtev za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze, koje je utvrdila CBK na osnovu potrebe da se obezbedi da se banka može restrukturirati putem primene instrumenata za restrukturiranje (uključujući instrument raspodele gubitaka) na način koji ispunjava ciljeve restrukturiranja.

2. Minimalni zahtev se obračunava kao odnos regulatornog kapitala i prihvatljivih obaveza prema ukupnim obavezama i regulatornom kapitalu banke.

3. CBK proverava da li banke ispunjavaju minimalne kriterijume za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze.
4. CBK donosi uredbu koja utvrđuje uslove ove obaveze i relevantna ovlašćenja CBK-a u vezi sa njom.

Član 120.

Korišćenje Fonda za osiguranje depozita Kosova u kontekstu restrukturiranja

1. Ako CBK preduzme bilo kakvu radnju restrukturiranja, pod uslovom da takve radnje obezbede da deponenti i dalje imaju pristup svojim depozitima, Fond za osiguranje depozita na Kosovu je odgovoran:

1.1. kada se primenjuje instrument raspodele gubitaka i ako su osigurani depoziti uključeni u delokrug raspodele gubitaka i umanjeni su u vrednosti u istoj meri kao i poverioci sa istim stepenom prvenstva u redovnom stečajnom postupku, iznos za koji bi se smanjila vrednost osiguranih depozita kako bi se apsorbovali gubici u banci. Međutim, Fond za osiguranje depozita na Kosovu ne snosi troškove dokapitalizacije banke ili banke za posebne namene;

1.2. ako se primenjuju instrumenti restrukturiranja koji nisu instrument raspodele gubitaka i ako su osigurani deponenti pretrpeli gubitke, iznos gubitaka koji bi osigurani deponenti pretrpeli srazmerno gubicima koje su pretrpeli poverioci sa istim stepenom prvenstva prema redovnim postupcima likvidacije.

2. Obaveza Fonda za osiguranje depozita na Kosovu ne bi trebalo da bude veća od iznosa gubitaka koji bi morali da snose da je banka zatvorena po redovnom stečajnom postupku.

3. Ako se procenom iz člana 118. ovog zakona utvrdi da je doprinos Fonda za osiguranje depozita na Kosovu u postupku restrukturiranja bio veći od neto gubitaka koje bi pretrpela da je banka zatvorena po redovnom stečajnom postupku, Fond za osiguranje depozita na Kosovu ima pravo na isplatu razlike iz Nacionalnog fonda za restrukturiranje, ustanovljen u skladu sa članom 124. ovog zakona.

4. Kada se depoziti banke u postupku restrukturiranja prenesu na drugi subjekat putem instrumenta prodaje poslovanja ili instrumenta banke za posebne namene, deponenti nemaju potraživanja prema Fondu za osiguranje depozita na Kosovu u odnosu na bilo koji deo svojih depozita u banci u postupku restrukturiranja koji nisu preneti, pod uslovom da je iznos prenetih sredstava jednak ili veći od ukupnog nivoa pokrića, utvrđen relevantnim zakonom o osnivanju sistema osiguranja depozita za finansijske institucije na Kosovu.

POTPOGLAVLJE III. OVLAŠĆENJA ZA RESTRUKTURIRANJE I FINANSIJSKA PODRŠKA

Član 121. Ovlašćenja za restrukturiranje

1. CBK ima sledeće nadležnosti za restrukturiranje, koja se mogu primeniti pojedinačno ili u bilo kojoj kombinaciji:

1.1. da od svakog lica zatraži da pruži bilo koju zatraženu koja je potrebna da CBK odluči i pripremi radnju restrukturiranja;

1.2. da preuzme kontrolu nad bankom u postupku restrukturiranja i vrši sva prava i ovlašćenja njenih akcionara, drugih vlasnika, Odbora direktora i višeg rukovodstva, uključujući ovlašćenje za prenos akcija ili drugih vlasničkih instrumenata koje je izdala banke, ili njene imovinu ili obaveze prema drugom subjektu;

1.3. da oduzme prava na kupovinu drugih akcija ili drugih vlasničkih instrumenata banke u postupku restrukturiranja;

1.4. da poništi ili izmeni uslove ugovora u kojima je banka u postupku restrukturiranja stranka ili zamenjuje primaoca kao stranku;

1.5. da smanji, uključujući smanjenje na nulu, nominalni iznos akcija ili drugih vlasničkih instrumenata banke u postupku restrukturiranja i da poništi takve akcije ili druge vlasničke instrumente;

1.6. da smanji, uključujući smanjenje na nulu, iznos glavnice ili neisplaćeni iznos čiji je rok otplate vezan za prihvatljive obaveze banke u postupku restrukturiranja; da poništi dužničke instrumente koje je izdala (izuzev onih obezbeđenih obaveza koje CBK može utvrditi relevantnom uredbom) i konvertuje svoje prihvatljive obaveze u obične akcije ili druge vlasničke instrumente takve banke ili banke za posebne namene;

1.7. da promeni rok dospeća dužničkih instrumenata i drugih prihvatljivih obaveza koje banka izdaje u postupku restrukturiranja ili da promeni iznos kamate koja se plaća na njih ili datum kada kamata dospeva, izuzev onih obezbeđenih obaveza koje CBK može utvrditi relevantnom uredbom;

1.8. da zatraži od banke u postupku restrukturiranja da izda nove akcije ili druge vlasničke instrumente ili druge instrumente kapitala, uključujući preferencijalne akcije i kontingente (moguće) konvertibilne instrumente;

1.9. da prekine i raskine finansijske ili derivatne ugovore, uključujući i kvalifikovane finansijske ugovore;

1.10. da razreši ili zameni Odbor direktora i više rukovodstvo banke u postupku restrukturiranja;

- 1.11. da obezbedi aranžmane za kontinuitet, koji su neophodni kako bi se obezbedilo da je radnja restrukturiranja delotvorna i da se, gde je relevantno, primalac može upravljati prenetim poslovanjem;
- 1.12. da zatraži od banke u postupku restrukturiranja ili bilo kog zavisnog društva njene bankarske grupe da pruži sve neophodne usluge ili olakšice kako bi primalac mogao efikasno da posluje sa delatnošću koja mu je preneti.
2. CBK je ovlašćena da obustavi bilo koju obavezu plaćanja ili isporuke u skladu sa bilo kojim ugovorom u kome je banka u postupku restrukturiranja strana, od objavljivanja obaveštenja o obustavi u skladu sa članom 107. ovog zakona do ponoći na kraju radnog dana nakon objavljivanja obaveštenja.
3. Kada bi obaveza plaćanja ili isporuke dospela tokom perioda obustave, obaveza plaćanja ili isporuke se plaća odmah po isteku perioda obustave.
4. U slučaju obustave plaćanja ili ispunjenja obaveze, slične obaveze po drugu relevantnu ugovornu stranu takođe se obustavljaju na isti vremenski period.
5. Obustave se ne primenjuju na depozite i ispunjavanje obaveza prema centralnim ugovornim stranama i CBK-u.
6. CBK tokom postupka restrukturiranja može:
- 6.1. ograničiti obezbeđene poverioce banke da primene kamate na hartije od vrednosti u vezi sa bilo kojom imovinom te banke u postupku restrukturiranja od objavljivanja obaveštenja o obustavi u skladu sa članom 107. ovog zakona, do ponoći na kraju radnog dana nakon dana objavljivanja obaveštenja. Ovo pravo se ne ostvaruje u pogledu kamata na hartije od vrednosti centralnih ugovornih strane i CBK-a nad imovinom koja je založena ili obezbeđena kao marža ili kolateral od strane banke.
- 6.2. obustaviti prava na raskid, ubrzanje, zaključenje, nadoknadu ili netiranje obaveza ili bilo koje drugo slično pravo na obustavu, izmenu ili gašenje ugovorne obaveze bilo koje strane u ugovoru sa bankom u postupku restrukturiranja od objavljivanjem obaveštenja o obustavi u skladu sa članom 107. ovog zakona, do ponoći na kraju radnog dana nakon tog objavljivanja, pod uslovom da se i dalje izvršavaju obaveze plaćanja i druge obaveze i da je kolateral i dalje obezbeđen. Ova obustava se ne primenjuje na centralne ugovorene strane i CBK.
7. Kada se primenjuju instrumenti restrukturiranja i pre ili tokom vršenja ovlašćenja restrukturiranja, CBK nije u obavezi da pribavi odobrenje ili saglasnosti bilo kog lica, bilo javnog ili privatnog, uključujući akcionare ili poverioce banke u postupku restrukturiranja ili ne podleže proceduralnim zahtevima u pogledu obaveštenja ili objavljivanja obaveštenja.
8. Ako radnje restrukturiranja uključuju radnje preduzete u vezi sa imovinom koja se nalazi u stranoj zemlji ili akcijama, drugim vlasničkim instrumentima, pravima ili obavezama uređenim zakonom strane zemlje, CBK može zatražiti od upravnika, primaoca ili drugog lica

koje vrši kontrolu nad bankom u postupku restrukturiranja, a primalac preuzima sve neophodne korake da obezbedi da prenos, otpis, konverzija ili radnja stupe na snagu. CBK ne nastavlja sa prenosom, otpisom, konverzijom ili radnjom ako smatra da je nemoguće da takve radnje stupe na snagu.

Član 122.

Ovlašćenja u vezi sa stranim zemljama

1. CBK može priznati i primeniti postupke restrukturiranja strane zemlje u vezi sa stranom bankom ili stranom bankarskom grupom. Takva odluka mora uzeti u obzir interese klijenata Republike Kosovo i finansijsku stabilnost u Republici Kosovo.
2. CBK, u svakom trenutku, ima ovlašćena da vrši ovlašćenja za restrukturiranje u vezi sa imovinom stranih banaka koje se nalaze na Kosovu, kao i prava i obaveze uređene zakonima Kosova. CBK takođe može postupati u vezi sa ograncima stranih banaka na Kosovu.
3. CBK može zaključiti neobavezujuće sporazume o saradnji sa odgovarajućim organima trećih zemalja, u vezi sa razmenom informacija za pripremu, održavanje ili razvoj planova restrukturiranja, primenu instrumenata za restrukturiranje i vršenje nadležnosti za restrukturiranje.
4. CBK je ovlašćena da uredbom bliže utvrdi ovlašćenja u vezi sa stranim zemljama radi postizanje ciljeva iz člana 100. ovog zakona.

Član 123.

Vladini instrumenti finansijske stabilnosti

1. Ministarstvo, u bliskoj saradnji sa CBK-om, može odlučiti da pruži vanrednu javnu finansijsku podršku putem dodatnih instrumenata finansijske stabilnosti, u cilju učestvovanja u restrukturiranju banke ispunjavanja ciljeva za restrukturiranje.
2. Vladini instrumenti finansijske stabilnosti se koriste kao poslednje sredstvo nakon što su drugi instrumenti za restrukturiranje procenjeni i iskorišćeni u maksimalnoj praktičnoj meri uz održavanje finansijske stabilnosti prema proceni Ministarstva nakon konsultacija sa CBK-om. Konkretno, Ministarstvo i CBK primenjuju instrumente samo ako su ispunjeni svi uslovi iz člana 106. ovog zakona, kao i nakon što je ispunjen jedan od sledećih uslova:
 - 2.1. Ministarstvo i CBK utvrđuju da primena instrumenata za restrukturiranje neće biti dovoljna da se izbegne značajan negativan efekat na finansijski sistem;
 - 2.2. Ministarstvo i CBK utvrđuju da primena instrumenata za restrukturiranje neće biti dovoljna za zaštitu javnog interesa, pri čemu je CBK ranije dala banci vanrednu pomoć za likvidnost;
 - 2.3. u vezi sa privremenim instrumentom javne imovine iz podstava 3.2. ovog člana, Ministarstvo, nakon konsultacija sa CBK-om, utvrđuje da primena instrumenata za

restrukturiranje neće biti dovoljna za zaštitu javnog interesa, pri čemu je banci prethodno data podrška javnog kapitala putem instrumenta kapitalne podrške.

3. Instrumenti finansijske stabilnosti se sastoje od sledećeg:

3.1. instrument podrške javnog kapitala, putem učešća u dokapitalizaciji banke davanjem kapitala banci u zamenu za instrumente koji se kvalifikuju kao regulatorni kapital;

3.2. privremeni instrument javne imovine, za čije potrebe Ministarstvo finansija izdaje jedan ili više naloga za prenos akcija u kojima je primalac preduzeće u potpunom javnom vlasništvu.

4. Bankama se prema ovim instrumentima upravlja na komercijalnoj i profesionalnoj osnovi.

5. Javno učešće se prenosi na privatni sektor čim komercijalne i finansijske okolnosti dozvole takav prenos.

Član 124.

Nacionalni fond za restrukturiranje

1. Nacionalni fond za restrukturiranje se osniva u cilju efektivne primene instrumenata i ovlašćenja za restrukturiranje CBK-a, u skladu sa uredbom koju CBK donosi za ovu svrhu.

2. Nacionalni fond za restrukturiranje se koristi samo u skladu sa ciljevima restrukturiranja i samo u meri koja je neophodna kako bi se obezbedila efektivna primena instrumenata za restrukturiranje propisanih u Poglavlju III. ovog zakona.

3. Nacionalni fond za restrukturiranje mora imati dovoljna finansijska sredstva i imati ovlašćenje da prikuplja doprinose od banaka na obaveznoj osnovi.

4. Doprinos svake banke je srazmeran iznosu njenih obaveza (isključujući regulatorni kapital) bez osiguranih depozita, u odnosu na ukupne obaveze (isključujući regulatorni kapital) bez osiguranih depozita svih banaka licenciranih u Republici Kosovo. Ovi doprinosi se prilagođavaju srazmerno profilu rizika banaka doprinosioca.

POGLAVLJE IV. LIKVIDACIJA

POTPOGLAVLJE I. LIKVIDACIJA

Član 125. Vrste likvidacije

1. Banka ili ogranak strane banke se likvidira u skladu sa odredbama ovog zakona na dva načina:

- 1.1. dobrovoljna likvidacija;
- 1.2. likvidacija.

Član 126. **Dobrovoljna likvidacija**

1. Banka ne može dobrovoljno da prestane sa svojim poslovanjem u Republici Kosovo bez prethodnog odobrenja CBK-a, u skladu sa ovim članom.
2. Dobrovoljna likvidacija stupa na snagu kada:
 - 2.1. akcionari banke ili ogranka strane banke odluče o pokretanju postupka likvidacije banke;
 - 2.2. akcionari banke ili ogranka strane banke odluče da promene delatnost banke ili ogranka strane banke, prestankom obavljanja bankarskih poslova.
3. U slučajevima iz stava 2. ovog člana, banka ili ogranak strane banke:
 - 3.1. mora unapred obavestiti CBK o takvoj odluci;
 - 3.2. uz odluku, banka dostavlja CBK-u zahtev za saglasnost skupštine banke za prestanak poslovanja banke, kao i безусловnu i neopozivu bankarsku garanciju naplativu na prvo potraživanje, koju izdaje banka sa stepenom klasifikacija ulaganja: odgovarajuća sposobnost plaćanja u iznosu koji garantuje pokriće svih obaveza banke iz stava 1. ovog člana – u korist CBK-a. CBK takođe može zatražiti od banke potrebnu dokumentaciju za razmatranje zahteva iz stava 1. ovog člana.
4. CBK odlučuje o zahtevu iz stava 1. ovog člana, donoseći odluku u roku od sedam (7) dana od dana prijema uredno popunjenog zahteva i:
 - 4.1. CBK dostavlja odluku banci najkasnije narednog radnog dana od dana donošenja;
 - 4.2. ako CBK ne izda odobrenje za dobrovoljnu likvidaciju jer banka nije dostavila dokumentaciju u skladu sa ovim članom ili ne primenjuje ovaj zakon ili uputstva CBK-a, u tom slučaju primenjuju se odredbe ovog poglavlja ovog zakona za imenovanje likvidacionog upravnika i CBK istovremeno oduzima licencu banke.
 - 4.3. CBK daje odobrenje za dobrovoljnu likvidaciju ako utvrdi da banka ima dovoljno sredstava da izmiri svoje obaveze, likvidacija se sprovodi odmah i banka isplaćuje sve deponente u roku od pet (5) dana, u skladu sa postupcima koje izdaje CBK i pod njenim nadzorom.
5. Odluka o dobrovoljnoj likvidaciji stupa na snagu od dana donošenja odluke i dostavlja se Fondu za osiguranje depozita na Kosovu.

6. Odluka o dobrovoljnoj likvidaciji se oglašava i objavljuje banke ili ogranak strane banke u Službenom listu Republike Kosovo, kao i u dva nacionalna lista.

7. Odredbe relevantnog zakona o privrednim društvima primenjuju se u pogledu dobrovoljne likvidacije u meri u kojoj nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 127.

Kriterijumi za pokretanje likvidacije

1. U slučaju oduzimanja licence banke iz člana 18. ovog zakona za razliku od oduzimanja prema podstavu 1.1. i stavu 2. člana 18. ovog zakona, CBK odmah stavlja banku pod svoj posed i kontrolu putem likvidacionog upravnika koga imenuje CBK, ako tako odluči CBK-a jer se ciljevi likvidacije ne mogu ispuniti na način predviđen u članu 104. ovog zakona i to ne dovodi u pitanje kombinovanu primenu instrumenata restrukturiranja, kao što je propisano članom 105. ovog zakona. Ovaj postupak će biti poznat kao likvidacija.

2. Likvidacioni upravnik može biti lice iz privatnog sektora ili službenik CBK-a koji ispunjava kvalifikacije koje utvrđuje CBK. CBK može razrešiti likvidacionog upravnika. Uslove za naknadu likvidacionog upravnika utvrđuje CBK i mogu uključivati podsticaje za ispunjavanje ciljeva koje je postavila CBK i mogu takođe uključiti i novčane kazne za neispunjavanje ovih ciljeva.

3. Naknada likvidacionog upravnika i veštaka koje on ili ona angažuje, naknada njihovih troškova i troškova CBK-a za sprovođenje ove uredbe u vezi sa bankom moraju biti plaćeni iz sredstava banke. Plaćanje likvidacionom upravniku se vrši redovno, ako po proceni likvidacionog upravnika ima dovoljno likvidne imovine. Iznos koji likvidacioni upravnik nije primio do okončanja stečaja isplaćuje se iz sredstava ostvarenih prodajom imovine banke po redu prioriteta iz člana 135. ovog zakona.

4. Ovi postupci se ne primenjuju na situacije koje spadaju u delokrug Poglavlja III. ovog zakona, ne dovodeći u pitanje njihovu primenu na banke, banke za posebne namene ili subjekte za upravljanje imovinom iz člana 110. ovog zakona koja ostaju nakon primene i završetka instrumenata i radnji za restrukturiranje.

Član 128.

Obaveštenje i registracija likvidacije

1. Odluka CBK-a o imenovanju likvidacionog upravnika banke stupa na snagu danom donošenja odluke, osim ako tom odlukom nije drugačije određeno. Likvidacioni upravnik odmah postavlja na svakoj kancelariji banke obaveštenje o oduzimanju licence i imenovanju od strane CBK-a, navodeći datum i vreme stupanja na snagu i period stupanja u posed od strane likvidacionog upravnika, navodeći da:

1.1. ukinuta su ovlašćenja licima za finansijsku odgovornost banke;

1.2. ukinuta su ovlašćenja lica licima koja su ranije imala ovlašćenja za davanje uputstava u ime banke u vezi sa plaćanjem ili prenosom imovine banke ili imovine kojom banka upravlja, oduzeta su ova ovlašćenja;

1.3. banci je oduzeta licenca.

2. Likvidacioni upravnik mora da objavi obaveštenje o preduzetim merama u jednom ili više listova opšteg tiraža u sredinama u kojima banka ima kancelarije i da nastavi sa objavljivanjem ovog obaveštenja svake nedelje, četiri (4) uzastopne nedelje, i da po potrebi obavesti nadležne organe i šalje kopiju ovih mera CBK-u u roku od dva (2) dana od njihovog preduzimanja.

Član 129.

Nadležnosti i dužnosti likvidacionog upravnika i dejstva likvidacije

1. Nakon imenovanja, likvidacioni upravnik postaje jedini zakonski predstavnik banke i nasleđuje sva prava i nadležnosti akcionara i direktora ili višeg rukovodstva banke. Ova prava i ovlašćenja uključuju vođenje poslovnih knjiga, evidencije i imovine banke; upravljanje, vođenje i zastupanje banke; popis imovine i potraživanja; prenos i izloženost imovine; kao i preduzimanje drugih mera neophodnih za efikasnu likvidaciju banke i za dobijanje maksimalnog iznosa od prodaje imovine, uključujući bez ograničenja:

1.1. nastavak ili prestanak svih bankarskih operacija;

1.2. pozajmljivanje novca obezbeđenog njenom imovinom ili bez obezbeđenja;

1.3. obustava ili ograničavanje plaćanja dugova koji su predmet odobrenja CBK-a kao što je propisano u nastavku;

1.4. zapošljavanje specijalista, veštaka ili stručnih konsultanata;

1.5. upravljanje bankovnim računima;

1.6. naplata dugova za banku i vraćanje robe od trećih lica;

1.7. pokretanje ili branjenje banke u svakom postupku i sprovođenje svakog relevantnog instrumenta u ime banke; i

1.8. restrukturiranje obaveza banke putem sporazuma sa poveriocima banke, uključujući smanjenje, izmenu, reprogramiranje i zamenu njihovih potraživanja do iznosa koji odredi CBK.

2. Likvidacioni upravnik postupa u skladu sa propisima i uputstvima datim od strane CBK-a u svakom trenutku tokom prinudne likvidacije i odgovoran je samo CBK-u za obavljanje dužnosti i vršenje ovlašćenja likvidacionog upravnika.

3. Likvidacioni upravnik ne može primiti nove depozite. Likvidacioni upravnik može odobriti kredit samo postojećim klijentima u skladu sa uslovima sporazuma koji je bio na snazi u vreme imenovanja likvidacionog upravnika.

4. Likvidacioni upravnik može obavljati sve poslove, izuzev onih koje su sprečene u skladu sa stavom 3. ovog člana i može pozajmljivati novac u obezbeđenom ili neobezbeđenom obliku. Likvidacioni upravnik može prekinuti ili ograničiti plaćanje bilo koje obaveze, zaposliti ili otpustiti bilo kog službenika, zaposlenog ili savetnika, koristiti bilo koji instrument u ime banke i započeti ili braniti i izvršiti u ime banke bilo koju radnju u pravnom postupku.

5. Likvidacioni upravnik ima neograničen pristup kontroli kancelarija, knjiga računa i drugih evidencija, kao i druge imovine banke i njenih zavisnih društava. Na zahtev likvidacionog upravnika, službenici organa za sprovođenje zakona moraju pomoći likvidacionom upravniku da uđe u prostorije banke ili da ostvari kontrolu nad podacima banke.

6. CBK odobrava ili odbija spajanje banke sa drugom bankom ili znatnu prodaju celokupne imovine banke drugoj banci, na osnovu kriterijuma utvrđenih članom 60. ovog zakona za spajanja.

7. Likvidacioni upravnik ima ista prava i privilegije i podleže istim dužnostima, kaznama, uslovima i ograničenjima koji se primenjuju na direktore, više rukovodioce ili druge zaposlene u banci licenciranoj u skladu sa ovim zakonom.

8. Nadležnosti direktora ili viših rukovodioca i akcionara banke se obustavljaju tokom perioda likvidacije. Međutim likvidacioni upravnik može naložiti direktore ili više rukovodioce da obavljaju određene funkcije za banku, te i da likvidacioni upravnik može razrešiti dužnosti u banci i sledstveno ne prime naknadu od banke.

9. Likvidacioni upravnik obezbeđuje imovinu, kancelarije, knjige, zapise i imovinu banke kako bi sprečio njihov gubitak kroz krađu ili druge zabranjene radnje, preduzimajući sledeće mere, ali ne ograničavajući se na njih, kao što su:

9.1. ograničavanje pristupa spoljnim vratima i unutrašnjim vratima kancelarija u kojima se nalaze finansijska sredstva, informacije ili oprema koja omogućava licu nezakonit pristup finansijskim sredstvima;

9.2. promena ili postavljanje pristupnih kodova na računarima banke i davanje pristupa samo ograničenom broju zaposlenih od poverenja;

9.3. izdavanje novih isprava sa fotografijom za ulazak ovlašćenih službenika u objekte banke i kontrolu ulaska drugih lica u prostorije banke;

9.4. ukidanje ovlašćenja licima za vršenje finansijskih obaveza banke i davanje novih ovlašćenja, po pravilu, i obaveštavanje trećih lica o tome;

9.5. obaveštavanje korespondentnih banaka, registratora i agenata za prenos hartija od vrednosti i spoljnih rukovodilaca imovine banke da lica koja su prethodno bila ovlašćena da daju uputstva u ime banke u vezi sa imovinom, ili imovinom koju banka drži u poverenju, više nisu ovlašćena, te da ova ovlašćenja imaju samo likvidacioni upravnik i lica koja on ovlasti; i

9.6. obustava raspodele kapitala uopšte i plaćanja bilo koje vrste direktorima ili višim rukovodiocima i glavnim akcionarima, pod uslovom da se direktorima ili višim rukovodiocima i drugom osoblju banke može isplatiti razumna naknada za usluge pružene banci na zahtev likvidacionog upravnika.

10. Likvidacioni upravnik mora sačiniti novi bilans stanja za banku, na osnovu svoje procene likvidacione vrednosti imovine banke sa odgovarajućim smanjenjem vrednosti obaveza banke, obrnutim redosledom prioriteta u isplati raspodela u likvidaciji imovine banke. Obaveze se smatraju dospelim i plativim, te akumuliranje kamate prestaje danom imenovanja likvidacionog upravnika. Nedospete obaveze se diskontuju od trenutne vrednosti po kamatnoj stopi koju utvrdi CBK.

11. U roku od jednog (1) meseca od stupanja u posed banke, likvidacioni upravnik mora izvršiti inventarizaciju sredstava i imovine banke i kopiju inventara šalje CBK-u, koja će kopiju staviti na uvid javnosti.

12. U roku od trideset (30) dana od dana imenovanja, likvidacioni upravnik može da raskine svaki neispunjen ili delimično ispunjen ugovor u meri u kojoj se utvrdi da je ispunjenje tog ugovora predstavlja veliki teret za banku i da bi njegov raskid unapredio uredno vođenje poslova banke i zaštitio interese deponenata. Svaka obaveza koja proističe iz takvog raskida biće utvrđena na dan raskida i biće ograničena na stvarnu nastalu direktnu štetu i neće uključivati bilo kakvu štetu za izgublenu dobit ili nenovčanu materijalnu štetu. U slučaju raskida ugovora o zakupu nepokretne ili pokretne imovine, zakupodavac se obaveštava trideset (30) dana unapred.

13. Što je pre moguće nakon datuma imenovanja, likvidacioni upravnik može staviti na raspolaganje za povlačenje od strane deponenata ili za isplatu poveriocima iznose koji se, po njegovoj proceni, mogu pravilno koristiti u tu svrhu pod uslovom da se poštuje prioritet isplata potraživanja utvrđena u članu 135. ovog zakona i da se prema svim deponentima ili drugim poveriocima, koji su u istoj poziciji, postupa na isti način.

Član 130.

Pravna dejstva preuzimanja banke u posed od strane likvidacionog upravnika

1. Kada likvidacioni upravnik preuzme banku u posed, po pravnoj snazi nastaju ove pravne posledice:

1.1. prekida se svaki zakonski, ugovorni ili drugi rok, po isteku kojeg potraživanje ili pravo banke zastareva ili prestaje, i:

1.1.1. obustavlja se obračun kamata i kazni na obaveze banke i obavezama banke se ne dodaje teret ili obaveza;

1.1.2. obustavljaju se svi pravni postupci protiv banke i prestaju sva prava nad imovinom banke. Tokom prinudne likvidacije banke ne mogu se ostvarivati nikakva prava nad imovinom, izuzev prava koja su data likvidacionom upravniku, te nijedan poverilac ne može zadržati, prodati ili

preuzeti u posed bilo koju imovinu banke, kao sredstvo izvršenja svog potraživanja ili da pokrene ili nastavi bilo kakav pravni postupak za otplatu duga ili dopunu akcionarskog učešća u imovini banke.

1.2. sva založna prava ili prava sa stvarnim obezbeđenjem, osim onih koja datiraju šest (6) meseci pre stupanja na snagu likvidacije, se ukidaju, i nijedno drugo stvarno založno pravo ili obezbeđenje, osim onog koje je stvorio likvidacioni upravnik primenom ovog člana, se ne upisuje ili intabulira određenoj imovini ili sredstvima banke sve dok traje likvidacija;

1.3. prava akcionara se gase, izuzev prava na prihod, ako postoji, u skladu sa članom 135. ovog zakona; i

1.4. likvidacioni upravnik može prodati imovinu banke ili pristati da preuzme obaveze banke pod uslovima koje smatra pravednim.

2. Postupke za utvrđivanje osnovanosti i prioriteta potraživanja i za prinudnu likvidaciju imovine banke i vraćanje imovine klijentima banke utvrđuje CBK, pod uslovom da se prodaja imovine banke vrši na transparentan i razuman način sa komercijalnog stanovišta.

3. Neprodatu imovinu banke do kraja perioda likvidacije, likvidacioni upravnik može napustiti ili dati bilo kojoj dobrotvornoj instituciji koja promoviše javno zdravlje i obrazovanje. Poverioci banke ne mogu imati potraživanja prema ovoj imovini.

Član 131.

Obaveze obaveštavanja i izveštavanja

1. Ako likvidacioni upravnik opravdano veruje da su akcionari, direktori, zaposleni, advokati, računovođe ili drugi stručni radnici bili angažovani ili su uključeni u obmanjujuće kriminalne radnje, odmah obaveštava CBK i preduzima pravne radnje u pogledu traženja odštete.

2. Likvidacioni upravnik mesečno izveštava CBK-u o napretku likvidacije u formi koju odredi CBK i pruža sve druge informacije na zahtev CBK-a.

Član 132.

Radnje likvidacionog upravnika koje zahtevaju dodatna odobrenja

1. Likvidacioni upravnik može, nakon prethodnog pismenog odobrenja CBK-a i u skladu sa njenim uputstvima, da se bavi i sledećim poslovima:

1.1. da otuđi imovinu i obaveze banke putem transakcije prodaje i sticanja; ili

1.2. da reorganizuje restrukturiranje imovine aktive i obaveza banke ili nastavi nesmetano i neophodno poslovanje preko banke za posebne namene.

2. Ako su obaveze banke prenete na drugu banku odmah po oduzimanju licence banci, u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana, koje obuhvataju i prenos osiguranih depozita, i samo ako je vrednost uplate manja od prenetog iznosa osiguranih depozita, onda razliku do

iznosa osiguranih depozita prenetih u drugu banku plaća Fond za osiguranje depozita na Kosovu, u skladu sa relevantnim zakonom koji uređuje sistem osiguranja depozita, pod uslovom da troškovi podrške prenosa ne prelaze neto iznos nadoknade osiguranih deponenata da je propadajuća banka likvidirana u redovnom postupku likvidacije.

Član 133.

Izbegavanje i otkazivanje transfera pre prinudne likvidacije

1. Likvidacioni upravnik može poništiti transakciju na osnovu lažne ili falsifikovane isprave koju je banka izvršila na štetu poverilaca koja je nastala u roku od pet (5) godina od dana stupanja na snagu likvidacije.

2. Likvidacioni upravnik može podneti tužbu sudu da poništi sledeće transakcije koje utiču na imovinu banke ili da od trećih lica povрати transfere koje je izvršila banka, kao što su:

2.1. besplatni ili simbolični transferi izvršeni u korist direktora ili viših rukovodilaca i glavnih akcionara ili vlasnika znatnog učešća u banci ili sa njima povezanim licima, koji su se desili u roku od pet (5) godina pre stupanja na snagu likvidacije;

2.2. besplatni ili simbolični transferi u korist trećih lica koji su se desili u roku od tri (3) godine pre stupanja na snagu likvidacije;

2.3. transakcije u kojima vrednost data od strane banke znatno premašuje primljenu vrednost, koje su se desili u roku od tri (3) godine pre stupanja na snagu likvidacije;

2.4. svaku radnju preduzetu sa namerom, od strane svih uključenih strana, da zadrže imovinu od poverilaca banke ili da minimiziraju njihova prava, a koja se dogodila u roku od pet (5) godina pre stupanja na snagu likvidacije;

2.5. prenose imovine banke na poverioca ili u korist poverioca na ime duga koji je nastao u roku od šest (6) meseci pre stupanja na snagu likvidacije koji ima za posledicu povećanje iznosa koji bi poverilac dobio likvidacijom banke, pod uslovom da isplata depozita ispod osiguranog iznosa depozita utvrđenog od strane Fonda za osiguranje depozita na Kosovu, po deponentu, ne podleže ovoj odredbi.

3. Transakcije sa licima povezanim s bankom obavljene u roku od jedne (1) godine pre dana stupanja na snagu likvidacije, ako su štetne po interese deponenata i drugih poverilaca, mogu se poništiti i od tih lica nadoknaditi šteta.

4. Likvidacioni upravnik može preduzeti radnju poništenja u roku od jedne (1) godine od dana stupanja na snagu likvidacije.

5. Izuzetno od gore navedenih stavova, likvidacioni upravnik ne može da ne poništi plaćanje ili transfer od strane banke ako je izvršen u redovnom toku poslovanja banke, ili ako je bio deo istovremene razmene za razumljivu i jednaku vrednost ili u meri u kojoj nakon transfera, primalac je dao banci novi, neobezbeđeni kredit koji nije ispunjen do dana stupanja na snagu likvidacije.

6. Likvidacioni upravnik može povratiti imovinu ili vrednost imovine koju je banka prenela na prvo lice koje je potom prenelo imovinu na drugo lice, samo ako drugo lice nije dalo stvarnu vrednost imovine.

7. Likvidacioni upravnik može narediti da se obaveštenje o pokretanju pravnog postupka za poništenje transfera upiše u javni katastarski registar nepokretnosti i svako drugo pravo na imovini upisano u javne registre, a lice koje stiće stvarno pravo na ovoj imovini ili stvara stvarno obezbeđenje ili drugi interes na ovoj imovini, nakon takvog obaveštenja, onda ostvarivanje ovog stvarnog prava ili stvarnog obezbeđenja zavisi od prava banke na povraćaj te imovine.

8. Zakupodavac prostorija banke ili preduzeće za pružanje javnih usluga ili neki drugi pružalac komunalnih usluga, uključujući, bez ograničenja, preduzeće za snabdevanje električnom energijom, prirodnim gasom, vodom ili telefonskim uslugama, ne može promeniti, odbiti ili prekinuti ove usluge za banku zbog stavljanja u likvidaciju ili zato što banka nije platila usluge pre stavljanja u likvidaciju, pod uslovom da na zahtev zakupodavca prostora banke ili preduzeća za pružanje javnih usluga banka položi sigurnosni depozit kod banke kao uslov obaveze zakupodavca prostorija banke ili preduzeća za pružanje javnih usluga da nastavi sa pružanjem usluga i tokom likvidacije, a ovaj depozit ne mora da bude veći od cene usluga izvršenih za banku tokom prethodnog meseca pre stupanja na snagu likvidacije.

Član 134.

Izuzeci od otkazivanja transfera pre prinudne likvidacije

1. Izuzetno od člana 133. ovog zakona, sledeći transferi se neće otkazati pre stavljanja u prinudnu likvidaciju:

1.1. neopozivi nalozi za novac i hartije od vrednosti koje je izdala banka u platnom sistemu i poravnanja hartija od vrednosti koji je kao takav priznala CBK, pravno su izvršni i obavezujući za treća lica, čak i nakon odluke o oduzimanju licence banci i imenovanju likvidacionog upravnika, ali samo ako nalozi za transfer postanu neopozivi pre nego što takva odluka stupi na snagu; ili

1.2. kada je banka izdala naloge za neopozive transfere novca i naloge za prenos hartija od vrednosti preko platnog sistema ili poravnanja hartija od vrednosti, nakon stupanja na snagu odluke o oduzimanju licence i imenovanju likvidacionog upravnika, nalozi za transfer se izvršavaju na dan donošenja te odluke, nalozi za transfer su pravno izvršni i obavezujući za treća lica, osim ako likvidacioni upravnik dokaže da je operater sistema bio upoznat sa odlukom pre nego što su nalozi za transfer postali neopozivi.

2. Nijedan zakon, propis ili praksa o otkazivanju ugovora i transakcija izdatih ili odobrenih pre stupanja na snagu odluke o oduzimanju dozvole banci i imenovanju likvidacionog upravnika neće dovesti do izmirenja netiranja iz platnog sistema ili sistema za poravnanje hartija od vrednosti koji je CBK kao takve priznala zbog te odluke.

3. Za potrebe st. 1. i 2. ovog člana, nalog za transfer unet u platni sistem i poravnanja hartija od vrednosti postaje neopoziv u vreme određenom propisima za taj sistem.

4. Izuzetno od ovog zakona, nijedna odluka doneta po ovom zakonu ne sprečava ili ometa prebijanje obaveza putem nadoknade u skladu sa relevantnim zakonom o obligacionim odnosima između banke koja je predmet likvidacionog postupka iz ovog poglavlja i druge strane.

5. Prilikom utvrđivanja prava i obaveza između banke i njenih drugih ugovornih strana, moraju se uzeti u obzir odredbe o raskidu prihvatljivih finansijskih ugovora između njih. Neto vrednost raskida, utvrđena u skladu sa prihvatljivim finansijskim ugovorom između njih, predstavlja potraživanje banke prema drugoj strani ili se prihvata nakon što banka odobri zahtev druge strane. Za potrebe ovog stava, prihvatljivi finansijski ugovori su:

- 5.1. valutni ili kamaptni svop ugovor;
- 5.2. osnovni svop ugovor;
- 5.3. spot, fjučers, forvard i drugi valutni svop ugovor;
- 5.4. ugovor o collar i floor transakciji;
- 5.5. robni svop ugovor;
- 5.6. važeći ugovor o kamatnoj stopi;
- 5.7. ugovor o repo i reverznoj repo transakciji;
- 5.8. spot, fjučers, forvard ili drugi robni ugovori;
- 5.9. ugovor o kupovini, prodaji, pozajmici ili zajmu hartija od vrednosti u cilju kliringa i saldiranja transakcija sa hartijama od vrednosti ili da postupa kao depozitar za hartije od vrednosti;
- 5.10. bilo koji derivativni ili opcioni ugovor;
- 5.11. bilo koji glavni ugovor – master ugovor;
- 5.12. obezbeđenje obaveza po pismenom ugovoru; i
- 5.13. svaki ugovor bilo koje vrste utvrđen uredbom CBK-a.

6. Osim onoga što je sadržano u stavu 5. i stavu 7. ovog člana, nijedna protivvrednost nije dozvoljena u odnosu na potraživanja prema banci nakon stupanja na snagu odluke o oduzimanju licence i imenovanju likvidacionog upravnika ili u roku od tri (3) meseci pre takve odluke.

7. Potraživanja prema banci po osnovu depozita prebijaju se sa bilo kojim iznosom koji deponent duguje banci, od datuma oduzimanja licence i imenovanja likvidacionog upravnika, na sledeći način:

7.1. automatski ako iznos dospeva ili docni; ili

7.2. ako deponent tako odluči, ako iznos nije dospeo ili ne docni.

Član 135. Prioriteti u isplati potraživanja

1. U svakoj likvidaciji imovine banke, potraživanja se isplaćuju prema dole utvrđenim hijerarhijskim redosledom:

1.1. obezbeđena potraživanja do visine kolaterala, umanjenih za razumne troškove prodaje;

1.2. krediti koje je CBK odobrila banci do imenovanja likvidacionog upravnika ili druge obaveze banke nastale tokom službene uprave ili postupka likvidacije;

1.3. neophodni i razumni troškovi likvidacionog upravnika i CBK-a, uključujući naknade za profesionalne usluge u primeni odredaba članova ovog zakona o likvidaciji;

1.4. potraživanja Fonda za osiguranje depozita na Kosovu za osigurane deponente;

1.5. krediti dati banci nakon imenovanja likvidacionog upravnika;

1.6. potraživanja za neosigurane depozite;

1.7. neosigurani krediti dati banci pre imenovanja likvidacionog upravnika; i

1.8. potraživanja poverilaca po osnovu subordiniranog duga.

2. Ako iznos koji je stavljen na raspolaganje za isplatu za svaku kategoriju potraživanja nije dovoljan za isplatu u potpunosti, potraživanja se smanjuju u istim razmerama.

3. Nakon isplate svih podnetih potraživanja, nijedno dozvoljeno potraživanje koje nije podneto u roku određenom zakonom ili podzakonskim aktom za njihovo podnošenje se neće isplatiti. Nakon isplate svih potraživanja deponenata i ostalih poverilaca, preostali prihod se raspodeljuje akcionarima banke prema njihovim pravima.

4. Za potrebe podstava 1.4. ovog člana:

4.1. depoziti fizičkih i pravnih lica koji prelaze nivo pokrića utvrđen prema relevantnom zakonu o osnivanju sistema osiguranja depozita za finansijske institucije na Kosovu, moraju imati isti prioritet u rangu hijerarhije, koji je viši od ranga potraživanja običnih neosiguranih, nepreferencijalnih poverilaca;

4.2. osigurani depoziti i Fond za osiguranje depozita na Kosovu koji zamenjuju prava i obaveze osiguranih deponenata u likvidaciji imaju isti prioritet rangiranja u hijerarhiji, koji je viši od rang u podstavu 4.1. ovog člana.

Član 136. **Završno izveštavanje CBK-u**

Nakon raspodele prihoda od prodaje imovine banke, likvidacioni upravnik podnosi izveštaj CBK-u, koji sadrži pregled prihoda i rashoda, kao i izvora i korišćenja sredstava tokom perioda likvidacije. Nakon što CBK usvoji ovaj izveštaj, završava se likvidacija od strane CBK-a, u kom slučaju CBK i likvidacioni upravnik se oslobađaju svake dalje odgovornosti u vezi sa likvidacijom banke.

Član 137. **Razne odredbe o likvidaciji**

1. Stručni radnici imenovani da zastupaju ili pomažu likvidacionom upravniku ili CBK-u u vezi sa likvidacijom neće biti plaćeni više nego što su zaposleni u banci ili agenti plaćeni za slične usluge, osim ako CBK može odobriti isplate u većim iznosima, ako CBK odluči da je potrebno platiti veće iznose radi zapošljavanja i zadržavanja neophodnog osoblja.
2. CBK ima ovlašćenje da nadoknadi likvidacionog upravnika i njegove agente za njihov rad u skladu sa uslovima koje CBK smatra odgovarajućim.

POTPOGLAVLJE II. **OSTALE ODREDBE**

Član 138. **Odnos sa drugim zakonima**

1. Sve odredbe koje se odnose na korporativno upravljanje i vlasništvo akcionarskih društava sadržane u Zakonu o privrednim društvima koje nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona primenjuju se na banke. Ovaj zakon ima prvenstvo po svim pitanjima koja se odnose na banke.
2. Pitanja zaštite potrošača i klijenata koja nisu uređena ovim zakonom podležu odredbama važećeg zakonodavstva kojim se uređuje zaštita potrošača.
3. Odredbe relevantnog zakona o stečaju primenjuju se na likvidaciju u meri kojoj nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.
4. Odredbe relevantnog zakona o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji primenjuju se na reviziju u meri kojoj nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.
5. Odredbe zakona o lizingu primenjuju se na lizing u meri kojoj nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 139.

Sprečavanje pranja novca

1. Banka ili finansijska institucija ne sme da prikriva, razmenjuje ili prenosi gotov novac ili drugu imovinu, ako je znala ili je morala da zna da gotov novac ili druga imovina potiče od kriminalnih radnji, niti da pomaže ili podržava bilo koje lice u skrivanju ili prikrivanju nezakonitog porekla bilo kog gotovog novca ili imovine.
2. Banke i finansijske institucije posluju u skladu sa relevantnim zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Centralna banka Kosova i Finansijsko-obaveštajna jedinica razvijaju odnose saradnje u skladu sa važećim zakonodavstvom.
3. Banke moraju garantovati da bilo koje treće lice ili bankarski agent koji nastupa u njihovo ime postupa u skladu sa važećim zakonodavstvom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Član 140.

Tarife

1. CBK može odrediti tarife za obradu zahteva za licencu ili ovlašćenje, izdavanje licence ili ovlašćenja i za posedovanje licence ili ovlašćenja. Sve takve tarife su nepovratne.
2. CBK utvrđuje tarife za banke i finansijske institucije za regulatorne i nadzorne usluge u cilju pokrivanja direktnih ili indirektnih troškova nastalih za obavljanje ovih usluga. Tarife bankama se obračunavaju na osnovu iznosa njihove imovine ili na osnovu vanrednih troškova CBK-a ili njenih agenata u vezi sa poslovima nadzora nad određenom bankom. Banke moraju platiti ove tarife u roku od deset (10) dana od dana podnošenja obračuna od strane CBK-a.
3. CBK može podzakonskim aktom bliže urediti tarife iz stava 1. ovog člana.

Član 141.

Kreditni registar

1. Kreditni registar koji je uspostavila CBK služi za prikupljanje i pružanje informacija koje će pomoći u smanjenju rizika pozajmljivanja i poboljšanju pristupa kreditima obezbeđivanjem maksimalne zaštite ličnih podataka. Kreditno izveštavanje je obavezno za sve kreditne finansijske institucije koje posluju na Kosovu.
2. Sve kreditne finansijske institucije definisane i utvrđene na osnovu zakona i propisa CBK-a moraju biti članovi Kreditnog registra.
3. Svi članovi Kreditnog registra su dužni da dostave Kreditnom registru sve informacije koje odredi CBK u vezi sa informacijama, metodom i rokovima izveštavanja.
4. Banke i ogranci stranih banaka moraju imati pravo da traže i koriste informacije koje se čuvaju u Kreditnom registru, na način koji utvrdi CBK.

5. Zaštita podataka i korišćenje informacija iz Kreditnog registra mora da se vrši u skladu sa važećim zakonodavstvom o zaštiti i obradi ličnih podataka, kao i regulatornim instrumentima izdatim od strane CBK-a.
6. Banke ili ogranci stranih banaka dužne su da razmenjuju informacije o kreditima datim njihovim klijentima u skladu sa ugovorima između njih i u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih važećih zakona.
7. CBK može primorati druge subjekte koje nadgleda da izveštavaju za potrebe Kreditnog registra, u skladu sa odredbama ovog člana.

Član 142. **Bankarska tajna**

1. Bankarska tajna je obaveza banke da štiti poverljivost svih informacija, činjenica i okolnosti o kojima je obavještena tokom pružanja usluga klijentima ili tokom poslovanja sa određenim klijentima. Banke su vezane obavezom čuvanja bankarske tajne.
2. Klijenti banke, u smislu ovog zakona, su sva lica koja su od banke zatražila ili dobila bankarske i/ili finansijske usluge.
3. Članovi organa banke, njeni akcionari ili zaposleni i druga lica, koja po prirodi svog poslovanja sa bankom ili za banku imaju pristup poverljivim informacijama, obavezuju se na čuvanje bankarske tajne. Ne smeju da dele poverljive informacije sa trećim licima, da ih koriste protiv interesa banke ili njenih klijenata, niti da dozvole trećim licima da koriste te informacije.
4. Lica iz stava 3. ovog člana su vezana obavezom čuvanja bankarske tajne i nakon prestanka rada u banci ili nakon prestanka statusa akcionara ili članstva u organima banke, kao i nakon završetka njihovog ugovora o obavljanju poslova za banku.
5. Obaveza banke čuvanja bankarske tajne ne obuhvata sledeće slučajeve:
 - 5.1. kada se klijent izričito pismeno saglasi da se određene poverljive informacije mogu otkriti;
 - 5.2. kada to omogućava banci da ostvari svoj interes prilikom realizacije prodaje potraživanja klijenta;
 - 5.3. kada su poverljive informacije otkriju CBK-u ili drugom nadzornom organu za svrhe nadzora u okviru njihovih nadležnosti;
 - 5.4. kada se poverljive informacije razmenjuju unutar bankarske grupe u svrhu upravljanja rizikom;

5.5. kada se poverljive informacije otkriju pravnom licu stvorenom na osnovu posebnog zakona radi prikupljanja i distribucije podataka o kreditnom bonitetu pravnih i fizičkih lica;

5.6. kada se poverljive informacije o klijentima koji nisu izmirili svoje obaveze otkriju pravnom licu koje prikuplja i distribuira takve informacije između kreditnih i/ili finansijskih institucija;

5.7. kada je otkrivanje poverljivih informacija neophodno za prikupljanje i proveru činjenica u krivičnom ili prethodnom postupku, kada to zahteva ili pismeno naloži nadležni sud ili organi gonjenja;

5.8. kada je otkrivanje poverljivih informacija neophodno za sprovođenje izvršnog postupka ili postupka likvidacije na imovini klijenta, ostavinskog ili drugog imovinsko-pravnog postupka, a takvo otkrivanje pismeno zahteva nadležni sud, privatni izvršitelj ili javni beležnik prilikom vršenja funkcija koje su im poverene na osnovu zakona;

5.9. kada interesi ili obaveze banke ili njenog klijenta zahtevaju otkrivanje poverljivih informacija radi utvrđivanja pravnog odnosa između banke i klijenta u sudskim postupcima, arbitražnim postupcima ili postupcima posredovanja;

5.10. kada se poverljive informacije otkriju Finansijsko-obaveštajnoj jedinici u skladu sa relevantnim zakonom o sprečavanju pranja novca i borbi protiv finansiranja terorizma;

5.11. kada se poverljive informacije otkriju Agenciji za sprečavanje korupcije u skladu sa zakonom kojim se uređuje prijavljivanje, poreklo i kontrola imovine i poklona;

5.12. kada poverljive informacije zatraže poreski organi u postupcima koji se sprovode u okviru svojih ovlašćenja u skladu sa zakonom, te otkriju se na njihov pismeni zahtev;

5.13. kada se poverljive informacije otkriju instituciji nadležnoj za osiguranje depozita na osnovu relevantnog zakona o osiguranju depozita;

5.14. kada stanje na računu odražava nesposobnost plaćanja i zahteva se potvrda radi potvrđivanja postojanja osnova za likvidaciju;

5.15. otkrivanje informacija subjektima osiguranja u okviru postupka osiguranja potraživanja banke;

5.16. otkrivanje informacija u toku zaključivanja pravnih aranžmana koji imaju za posledicu osiguranje potraživanja banke, kao što su derivativni kreditni instrumenti, bankarske garancije i slični aranžmani;

5.17. otkrivanje informacija, uz pismenu saglasnost upravnog odbora banke, nosiocu kvalifikovanog učešća u banci, licu koje namerava da stekne kvalifikovano učešće u banci, licu kome se banka pridružila sticanjem ili sa kojim se banka spaja

formiranjem nove banke, sa pravnim licem koje namerava da preuzme tu banku, kao i sa revizorima, pravnim stručnjacima i drugim ovlašćenim od vlasnika kvalifikovanog interesa ili eventualnog vlasnika;

5.18. otkrivanje informacija neophodnih za obavljanje aktivnosti banke koje su predmet eksternalizacije, kada se podaci otkriju pružaocima poslova eksternalizacije;

5.19. kada banka koja pruža usluge čuvanja i upravljanja finansijskim instrumentima za račun klijenta, uključujući i usluge starateljstva, na njegov zahtev otkrije informacije o imaoocu hartija od vrednosti u kreditnoj instituciji koja je izdavalac ovih nematerijalnih hartija od vrednosti;

5.20. kada se poverljive informacije otkriju centrima za socijalni rad na njihov pismeni zahtev, u okviru njihovih zakonom utvrđenih ovlašćenja i radi preduzimanja mera zaštite prava dece (lica mlađih od 18 godina) i lica pod starateljstvom;

5.21. kada to pismeno zatraži Državna pravobranilaštvo radi vođenja sudskog postupka;

5.22. kada se poverljive informacije otkrivaju sudužniku, zalogodavacu, jemcu i ili drugom učesniku u kreditnom odnosu, i to samo informacije o tom kreditnom odnosu;

5.23. kada se na pismeni zahtev licu koje je pogrešno uplatilo sredstva na račun klijenta kreditne institucije otkriju poverljive informacije i to samo podaci neophodni za pokretanje sudskog postupka za vraćanje pogrešno uplaćenih sredstava; i

5.24. ako je to predviđeno drugim zakonima.

6. Ne smatra se da otkrivanje poverljivih informacija uključuje:

6.1. otkrivanje informacija u zbirnom obliku tako da se lični ili poslovni podaci o klijentu ne mogu identifikovati; i

6.2. otkrivane javnih informacija iz jedinstvenog registra računa.

7. Kreditna institucija obezbeđuje se da prilikom zaključivanja pojedinačnog ugovora o pružanju bankarskih i/ili finansijskih usluga, postoji poseban pisani dokument kojim klijent daje saglasnost za otkrivanje informacija shodno podstavu 5.1. ovog člana.

8. Kada se poverljive informacije otkriju na osnovu pisanog dokumenta klijenta iz podstava 5.1. ovog člana ili u skladu sa podstavom 5.6. ovog člana, banka obezbeđuje da su ispunjeni sledeći uslovi:

8.1. otkrivene informacije su tačne, potpune i ažurirane;

8.2. klijentu se nudi pristup njegovim otkrivenim informacijama;

8.3. otkrivanje informacija na ovaj način je srazmerno potrebi i svrsi za koju se otkrivaju; i

8.4. informacije dobijene na ovaj način čuvaju se ne duže nego što je potrebno za svrhu za koju se otkrivaju.

9. CBK može usvojiti dodatne podzakonske akte da bliže uredi uslove primene uređenih ovim članom.

Član 143.

Korišćenje i zaštita poverljivih informacija

1. CBK, sudovi, druga nadzorna tela i druga lica pomenuta u ovom zakonu, koristiće poverljive informacije koje su primili na osnovu istog člana, isključivo u svrhu za koju su dati i ne smeju da ih distribuiraju ili obelodanjuju trećim licima ili omogućiti trećim licima da dobiju i koriste te informacije, osim u slučajevima utvrđenim zakonom.

2. Odredbe iz stava 1. ovog člana primenjuju se na sva fizička lica koja rade ili su radila u CBK, sudovima, drugim nadzornim telima ili drugim licima pomenutim u ovom zakonu u svojstvu zaposlenih ili u drugim svojstvima.

Član 144.

Saradnja sa drugim telima

1. CBK može da razmenjuje informacije o pitanjima nadzora sa drugim telima finansijskog nadzora na Kosovu i u drugim zemljama. Razmena informacija može uključivati poverljive informacije, pod uslovom da je CBK procenila da će se informacije koristiti u nadzorne svrhe i da će biti predmet tretmana poverljivosti sličnog onom koji bi CBK morala da primeni.

2. Da bi se olakšalo ispunjavanje nadzornih odgovornosti, CBK može sklopiti memorandume o razumevanju sa drugim telima finansijskog nadzora u vezi sa saradnjom i uzajamnom pomoći, što može uključivati pitanja o kojima se CBK i druga tela finansijskog nadzora slažu u vezi sa razmenom informacijama i drugih oblika saradnje i pomoći.

3. CBK saraduje sa Evropskim telom za bankarstvo u vezi sa nadzorom banaka, i istom telu dostavlja sve informacije neophodne za obavljanje njegovih dužnosti, u skladu sa memorandumom o razumevanju ili drugim sličnim sporazumima.

Član 145.

Sudsko preispitivanje

1. Odredbe relevantnog zakona o upravnim sporovima primenjuju se na odluke koje donosi CBK, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

2. Konačne naredbe i odluke CBK-a ili njenih agenata, uključujući bilo kog službenog upravnika koga imenuje CBK, posebnog rukovodioca ili likvidacionog upravnika, prema ovom zakonu podležu upravnom sporu na sudu u skladu sa relevantnim zakonom o CBK-u.

3. Zahtevi relevantnog zakona o CBK-u za nadoknadu članova organa odlučivanja Centralne banke ili njenog osoblja ili agenta Centralne banke, takođe pokrivaju i troškove zastupanja u sudskom postupku pokrenutom protiv ovog lica u vezi vršenjem ili navodnim vršenjem službenih dužnosti u okviru svog radnog mesta ili angažmana po ovom zakonu.

4. Podnošenje tužbe iz stava 2. ovog člana ne obavezuje se na automatsku obustavu pravnih posledica osporenih odluka donetih po ovom zakonu. Odluke CBK-a, kao telo za restrukturiranje, odmah se primenjuju i svaki prigovor na obustavu primene iste bio bi u suprotnosti sa javnim interesom.

5. Kada je potrebno zaštititi interese trećih lica, koji postupaju savesno, koja su stekla akcije, druge vlasničke instrumente, imovinu, prava ili obaveze banke prilikom restrukturiranja banke zbog upotrebe instrumenata restrukturiranja ili vršenje ovlašćenja za restrukturiranje od strane CBK-a, kao tela za restrukturiranje, na osnovu Poglavlja III. ovog zakona, poništavanje odluke CBK-a neće uticati na bilo koju naknadnu administrativnu radnju ili transakciju koju je odredila CBK, a koje su zasnovane na poništenoj odluci. U tom slučaju, pravni lekovi za pogrešnu odluku ili radnju CBK-a su ograničeni na kompenzaciju za gubitak koji je podnosilac predstavke pretrpeo kao rezultat odluke ili radnje.

Član 146.

Pravo na pravni lek

Samo subjekat nadzora može izjaviti žalbu protiv akate koje donosi CBK, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

POTPOGLAVLJE III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 147.

Prelazne odredbe

1. Banke i ogranci stranih banaka koje imaju licencu za rad na dan stupanja na snagu ovog zakona imaju rok da se prilagode zahtevima ovog zakona u roku od dvanaest (12) meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

2. Izuzetno od stava 1. ovog člana, rok za prilagođavanje ogranaka stranih banaka zahtevima iz stava 5, 6. i 7. člana 29. ovog zakona je tri (3) godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

3. Podzakonski akti koje je donela CBK o licenciranju, uređenju i nadzoru banaka ostaju na snazi do donošenja novih podzakonskih kata, te pod uslovom da nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 148.

Licence i registracije na snazi

Licence i registracije izdate pre stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi.

Član 149.
Stavljanje van snage

Stupanjem na snagu ovog zakona stavlja se van snage Poglavlje I. Zakona br.04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama.

Član 150.
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br.08/L-304
5. decembar 2024. godine

Proglašeno ukazom Br. DL-16/2026, dana 20.01.2026, od strane Predsednice Republike Kosova Vjosa Osmani-Sadriu

